

תשורה

משמחת נישואין

של

אברהם חיים ודבורה לאה שיחיו

זולבר

ה' כסלו ה' תהא שנת חיים נצחיים

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

פתח דבר

מתוך שבח והודי' להקב"ה שהחיינו וקיימנו והגיענו ליום שמחת כלולותנו, הננו להגיש בזאת לידידינו ומכרינו שיחיו אשר הואילו להשתתף עמנו ביום שמחת לבבנו "תשורה" הכוללת:

(א) "מבית המלכות"

ובו:

- ה"תשורה" שחלק כ"ק אדמו"ר הריי"צ נ"ע ביום נישואי בתו הרבנית לכ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א, עליו כתב "אשר סגולה יהי' לכל מילי דמיטב מנפש ועד בשר".
- אגרת הקודש שקבל החתן שי' לרגל הבר מצוה, אשר בו ישנו ג"כ רמז וברכה להחופה ("יגדל לבן חמש עשרה וכו' כפסק המשנה")
- פירסום ראשון ממכתב כ"ק אד"ש להרה"ג והרה"ח ר' פנחס א. לאווי שליט"א – ר"מ של החתן שי' בשנת תשמ"ז.
- עוד איזה כת"י מכ"ק אד"ש שטרם פורסמו.
- ח"י סיפורים ועובדות מכ"ק אד"ש – נלקטו ונערכו ע"י הת' הנעלה ינו"ן שמו, שליח בישיבת תורת אמת (ה'תשנ"ז), יברכו ה' בכל המצטרך בגו"ר נס"ז.

(ב) קונטרס קידוש לבנה

והוא ליקוט שיחות קודש, הלכות, מנהגים, מקורות וסיפורים בענין קידוש הלבנה (שעומדים לקיים אי"ה בימים הסמוכים להחתונה), בקשר להתעוררות כ"ק אד"ש בש"פ נח ה'תשנ"ב "שכשעושים חשבון צדק... ובאים למסקנא שאין הדבר תלוי אלא במשיח צדקנו עצמו – צריך הדבר להתבטא בתוספת זהירות והידור בקידוש לבנה" (ראה אריכות הדברים בפנים התשורה) – נלקט ונערך ע"י הת' הנעלה לוי"צ שי' סטאליק ישלם הוי' פעלו בכט"ס תכה"י.

(ג) "חיי ר' חיים"

ובו יתוארו מקצת תולדות חייו עמוסי התלאות ומלאי התוכן של הגאון החסיד ר' אברהם חיים ז"ל נאה – אבי זקנתו של החתן שי' (שנקרא על שמו), כולל גם – אודות אשתו הרבנית דבורה ע"ה, שבטח הגיעו להשתתף בשמחתנו, ובעיקר אודות יחסי הקירבה העמוקה שהיו לו עם רבותינו נשיאינו – נערך ע"י החתן שי'.

(ד) "קבלת המלכות"

והוא אגרת ששלח א' מאנ"ש שי' דקראון הייטס לחבירו מבורו-פרק, בו מבואר (בקיצור עכ"פ) את היסוד, התוכן והפעולה של הכרזת הקודש "יחי אדוננו כו" שנתפשט בקרב אנ"ש והת' שי' להכריזו ג"פ בסיום כל תפלה ושהחל משנת תשנ"ג נהגו בבית חיינו לנגנו אחר התפלה בניגון הידוע מתוך שירה וזמרה בעידודו הנמרץ של כ"ק אד"ש, ובלשון הרב (ב' ניסן ה'תשמ"ח): "ההכרזה 'יחי המלך' – דוד מלכא משיחא, בזריזות הכי גדולה, הקשורה עם שמחה וחיות".

* * *

וכאן המקום להביע רגשי תודה וברכה מקול"ע להגה"ח ר' שמואל אלעזר שי' הלפרין רב שכונת בית ישראל על החומר הרב ששלח על הגרא"ח (שהכירו פא"פ), ולכל העוסקים והמסייעים בעריכת התשורה. ובפרט להתמימים הנעלים י"י מרזל, לוי"צ סטאליק, מ"מ כהן, מ"מ גרינפלד ובמיוחד גבריאל נח הולצברג שיחיו שלא חסכו כל עמל וטורח להוציא מתחת ידיהם דבר מתוקן.

ויה"ר אשר תיכף ומיד ממש "נדלג" משמחה זו לשמחת הגאולה האמיתית והשלימה ומהרה ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים:

"יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!"

אברהם חיים ודבורה לאה זילבר

ה' כסלו חודש הגאולה, ה'תשנ"ח
עשרים שנה להגאולה דר"ח כסלו ה'תשל"ח
מאה שנה להתייסדות ישיבת תומכי תמימים
שלש מאות שנה להולדת מורנו הבעש"ט

ביחידות שנערכה בחודש תשרי תשל"ד, לחתן שנישא בחודש כסלו, אמר כ"ק אד"ש מה"מ: "דיין חתונה איז אין א חסידישן חודש, און אין א חודש וואס איז געווען אין אים א חסידישע חתונה" [=חתונתך מתקיימת בחודש חסידי, ובחודש בו התקיימה חתונה חסידית].

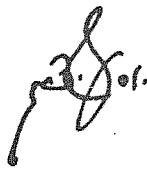
"מבית המלך"

248 ה'ת

שמו ודרכה

פרשת זכתה קרש וג הוא. כי היחס בין החסידים
 ומעריביו דעת הביא הי דורכי כיה. אשר דאמת האספיק
 לא אנה לחאנץ חוו קדושת אדרכיז ונלמ' טורה ולניו. החסידים
 דעתם אצמא אריי קיו מעריביו וגאנץ אהויל אצמא בעקדי.
 ומנץ אנה זכרונס עיר כנס קהלה החסיד ר' מאו הי רבא
 נץ אשו כחססה ששה שני (ג'ונא - נו אפרך) עלו
 והתקבלו דרך הדאמ אלו. האספיק ההיא תפך החסיד רגע
 נץ דימס א הלעריז וינא דרריז אצמא אג כוארי. גרוד
 התעבות שסאלו. נץ האסי רודר נץ
 דאומט מעור אש רפון הגדול איהו ליו יומג. אשר
 הברק אכתבי. אש הנוח אטי על האר. וצמא היא ערובת אנה
 אהיג ארס דרשות וננון אהקמא ויראנץ ית' ולקא פליג
 אר טייפין דפולאחרות שדות לאהקמא לא ישרא אטנה
 וסוף כדוג אקטי ארס באפרי ית'נו מעקמא מעין דית ר' אשר
 נלה עי' ורפון היקעט נץ ואלה החול בעה אה ר'
 ודחדש אלו רמנה בהיא אש רפון הגדול ונפך
 זה אהחסיד ר' גטה נץ

אזכרון טוב. איזו כלואת קתי הלאה הנהאלה ג'
 ח' וסקא תת' עז פו החתן הרב ג' נחמו אענא טי'. הנט
 ביה זכרה אמ לא הנוטליז טרק דשגמא אדנן. מקרוד
 ועמק, קמטרה הוטמרת דיה. הקתק גבתך כפ יר
 קרמו א הור כק אצמא אאוור. אנה הראטון. רדן
 הגדול ולוקאלהה נכג ויע' אעני סגולה יהי אט איל ריטיט
 נפס יער דער. כתובכי ידינו אנה. ר' עליהו יחו. וכל
 ממדי טורה ית.

קשמה ודרכה

ישיבה. תוכני-תמיז וילדאוויט'
 ג' יד כסלו. תרפ"ט. ווארא.

מכתב רבינו (בכת"י מעתיק) חתום בכ"י בצירוף
 דברי הסבר ו"פתשגן המכתב" של אדמו"ר הזקן

אריה זו שרה נא שאלת ובקשת לעורר רוח טהרה בלבב העם לעצור על מנתו כשארץ כל העבר על וכו'
 להיות מן העלבי, ובקש מחיה ברבים מהעבר יזו שאירע קורח יהי הקב"ה לעשור גאת אמת, ושמע
 של כ' זמן של יוצא ממך עריקה הו' ובקבט מחלוקת לם אשר חזק הברות והתלאות בהן מחלוקת לם
 הולכת צדקה מים ונעורו בטחום נרבה אלה המועט חזקו המורף זהיו ארצן אמרי כ' ולא שלם
 אמרי גינו הו' קברת ואמר של של אמרם כלם מבראם רש וטובת מונה לאורגמן

יעובטו מוסיף עמ' אדמו"ר
 יעובטו מוסיף עמ' אדמו"ר

ב'ה
 יעובטו מוסיף עמ' אדמו"ר

אדמו"ר

ה"תשורה" שחולקה לכאור"א מהנאספים - מכתב אדמו"ר הזקן

ב"ה

התשורה הקדושה, אצילות תמונת כתב יד קדש, מכתב הוד כ"ק
 אדמו"ר רבינו הגדול צוקלעה"ה נבג"מ זי"ע קבלתי בתודה רבה.

(חתימה)

יום.....חדש.....תרפ"ט
 שיר.....שמו.....
 שם אביו.....כיניו.....
 אדרעם.....

בקשה נכתב בדיוק

צילום טופס קבלה על ה"תשורה"

-סילבר - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

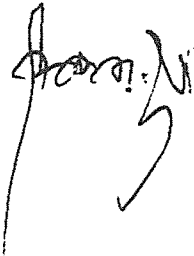
בי"ה, יז' סיון תשמ"ז
ברוקלין, נ.י.

האברך אברהם חיים שי

שלום וברכה

במענה על ההודעה ע"ד הכנסו לגיל מצות,

הנה יה"ר מהשי"ת אשר מבן שלש עשרה למצות
יגדל לבן חמש עשרה וכו' כפסק המשנה (אבות פרק
ה'), ויוסיף התמדה ושקידה בלימודו בתורה, בתורת
הנגלה וכן בתורת החסידות ויהדר בקיום המצות.
והשי"ת יצליחו להיות חסיד ירא שמים ולמדן.

בברכה

בגשמיות והן ברוחניות. והלואי שישתנה המצב לטוב - על ידי ביאת משיח
צדקנו בקרוב א"ש.

יודוע פתגם הר"ר הלל מפאריטש שבהסברת המאמר - רשאי להתפלפל אפילו עם אומר המאמר

והלואי שישתנה המצב לטוב - על ידי ביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

יודוע פתגם הר"ר הלל מפאריטש שבהסברת המאמר - רשאי להתפלפל אפילו עם אומר המאמר

כג. בשו"ע אדה"ז ריש הלכות פסח¹⁵⁷ הובא המנהג לקרות פ' הנשיא מר"ח ניסן ואילך, וממשיך: "וביום י"ג (קורין) פ' בהעלותך עד כן עשה את המנורה שהוא נגד שבט לוי".

אם מכל ענין שיהודי רואה או שומע עליו ללמוד הוראה בעבודת ה' (כתורת הבעש"ט) — עאכו"כ מענין שהוא מנהג ישראל ד"תורה היא", ובפרט מנהג זה שהובא בשו"ע.

כד. מאמר המוסגר: בענין הג"ל שבשו"ע אדה"ז יש תמי' שמצוה ליישבה (ותן לחכם ויחכם עוד):

באותו סימן גופא, כמה סעיפים לפני¹⁵⁸, מבאר אדה"ז הטעם שאין אומרים תחנון כל חודש ניסן, וז"ל: "סמכו על מה שאמרו חכמים שבא' בניסן התחילו הנשיאים להקריב את קרבניהם לחנוכת המזבח נשיא א' ליום עד י"ג בניסן וכל נשיא ביום שהקריב קרבנו הי' יו"ט שלו וע"כ הוא יו"ט לכל ישראל שהיו מקריבין הפסח ואין כאן פנוי אלא יום י"ג שלא הי' בו יו"ט ואח"כ ח' ימי הפסח... א"כ יצא רוב החודש בקדושה". והיינו, שיום י"ג בניסן הוא יום "פנוי" (מיו"ט כו'), שאין בו סיבה לאי אמירת תחנון.

ועפ"ז תמה: כיצד אומר אדה"ז תיכף לאח"ז שיי"ג בניסן הוא המשך ליי"ב ימים של קרבנות הנשיאים כי "הוא כנגד שבט לוי"?

דברי אדה"ז הראשונים (שי"ג ניסן הוא יום "פנוי") כשלעצמם, אפשר להבין — כי בפשטות לא קרה שום דבר מיוחד ביי"ג ניסן, שכן, שבט לוי לא השתתף בחנוכת המזבח ונשיא לוי לא הקריב קרבן ביי"ג ניסן:

ואי משום שייכותו להענין הדלקת המנורה שנחשב להשתתפותו בחנוכת הנשיאים — כפרשי"ע¹⁵⁹ בהעלותך את הנרות, ד"כשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה אז דעתו כשלא הי' עמהם בחנוכה לא הוא ולא שבטו א"ל הקב"ה חייך שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות" — גם זה לא שייך להיום דיי"ג ניסן דוקא, שכן, הדלקת המנורה ע"י אהרן הותחלה עוד לפני י"ג ניסן [הדלקת המנורה בשבעת ימי המילואים, וכן בשמיני למילואים (יום הקמת המשכן) היתה אמנם ע"י משה רבינו (כמפורש בפשוטו של מקרא¹⁶⁰ וכמדובר פעם בארוכה¹⁶¹ השקו"ט אודות זמן הדלקת המנורה (או) — אבל ההדלקה בימים שלאח"ז (גם קודם י"ג ניסן) נעשית ע"י אהרן]. ולכן כותב אדה"ז שיי"ג ניסן הוא יום "פנוי", לפי שאין בו שום תוכן מיוחד.

אבל ממ"ש אדה"ז אח"כ שבי"ג ניסן אומרים פ' בהעלותך... שהוא נגד שבט לוי" מוכח, שאכן גם י"ג ניסן הוא המשך ל"חנוכת הנשיאים".

ונמצא, שדברי אדה"ז סתרי אהרדי: בתחילה אומר שיי"ג ניסן הוא יום פנוי (ואי אמירת תחנון ביום זה הוא רק בגלל ש"בטל" לגבי רובו של החודש), ותיכף לאח"ז כותב להיפך — שיי"ג ניסן מהווה המשך לימי חנוכת הנשיאים שלפניו, כי "הוא נגד שבט לוי", שזה לכד הוא טעם מספיק לכאורה שלא לומר תחנון ביום זה!

ע"כ מאמר המוסגר.

לפנינו מענה כ"ק אד"ש מה"מ להרה"ה ר' פינחס אלי' לאווי שליט"א, אשר נכח בהתוועדות י"ג ניסן ה'תשמ"ה, בה היקשה הרבי על שולחן-ערוך אדה"ז ("תמיהה שמצוה ליישבה") — כפי שיראה המעיין בשיחה המצו"ב.

הרב לאווי השיב לרבי, כי לכאורה, י"ב הימים הראשונים של חודש ניסן, מיוחדים יותר בזה שהקריבו בהם קרבנות מה-שאינ-כן יום הי"ג בחודש, שקשור רק לענין הדלקת המנורה.

וע"ז השיב לו הרבי (בשולי המכתב שמשמאל): "ההערה בשו"ע אדה"ז סתכ"ט ס"ט וסט"ו הייתה איך אפ"ל [=אפשר לומר] דיום שכנגד שבט לוי פחות הוא מהימים שכנגד שאר השבטים, ואדרבה — על הדל"ג [=הדלקת נרות] שקורין ביי"ג נאמר שלך גדולה משלהם".

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N.Y. 11213
405-9250

מונה מועדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ימי הספירה, ה'תשס"ח
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג מו"ח אי"א נר"ו כ"ו
מו"ה פנחס אליי שי

שלום וברכה!
מאשר הנני קבלת המכיל,
הקראת תנ"ך הכבודות, זכנו סמוך תורתנו,
הנא עלינו יעל בד ישראל לטובה, הנני כזה
להביע ברכתי בנוסח הרב, הוא כ"ק מו"ח
אדמו"ר וצוללה"ה נכב"ס יו"ע:

לקבלת תורה בשמחה ובפנימיות.

נכבוד וכברכה רחמי
ובקשר ליום הולדתו - לשנת
הצלה בגור"ר יו"ע

הפ"ג שבח"י יקרא בעת רצון על הציון הק"י.
הנערה בו"ע אדה"ו מחייט טייט וטטיר הייתה איר אפ"ל
דיום שכנגד שנט לוי פחה הוא מהימים שכנגד שאר הטובים,
וארבה - על מד, שקודין בייג נאמר שלר גדולה משלהם.

מכתבו של כ"ק אד"ש מה"מ
לא' שכתב ששכח
להניח תפילין דרבינו-תם.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N.Y. 11213
405-9250

מונה מועדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, אדר"ח אדר תשס"ח
ברוקלין

האבדן
של

שלום וברכה!
במענה למכתבו מיום כ"ו בשבט.
- יח"י בקי בחלכות הפלין הצריכות
(לא אלן הצריכות לסופר) ולטחוח בקי
גם בב' - ג' סאמלרי חסידות המדגרים
בענין הפלין.

בברכה
בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מוכיר

חיי סיפורים ועובדות מכ”ק אד”ש מה”מ

1

א' הת' הכניס פעם לכ”ק אד”ש מה”מ פתק שחבירו כתב בשבילו, ואמר לו הרבי שבפעם הבאה יכתוב בעצמו כי קוראים גם בין השורות.

2

כ”ק אד”ש מה”מ אמר פעם לתמים א' ביחידות: ”איך בין אלעמאל פריילאך אבער קיינמאל ניט צופרידן” [=”אני תמיד שמח אבל לעולם לא שבע רצון”].

3

שליח נכנס פעם לכ”ק אד”ש מה”מ ליחידות בשנים הראשונות עם כל משפחתו חוץ מבת אחת שלא הביאה מפני הקור, ושאל כ”ק אד”ש ”אוואו איז מיין קינד?”

4

כ”ק אד”ש מה”מ שאל פעם שליח באחת ממדינות אירופה האם כשנוסע במטוס הוא מזמין אוכל כשר ואמר שלא מזמין כי הוא בין כך אינו אוכל, ואמר לו הרבי שצריך להזמין כי א' הספקים של האוכל הכשר יראו שיש ביקוש גדול יותר לאוכל כשר. ב' שעי”ז שיהי' אצלו אוכל כשר יוכל לזכות עוד יהודי באכילת כשר.

5

הרש”ג אמר פעם על כ”ק אד”ש מה”מ שאצלו אין כזה מושג של עבר. כל יום הוא פותח דף חדש.

6

כ”ק אד”ש מה”מ אמר פעם לרב מקנדה שכשהבחורים נוסעים למרכז שליחות יותר ממה שהם עושים בשביל אחרים הם עושים בשביל עצמם.

7

תמים נכנס פעם לכ”ק אד”ש מה”מ ליחידות והתלונן שאינו יכול ללמוד כי אין לו חברותא ואמר לו כ”ק אד”ש מה”מ איך האב אויך געלערנט אן א חברותא [=גם אני למדתי ללא חברותא].

8

כשכ”ק אד”ש מה”מ הגיע לארה”ב קבע את המזוזה מיד ביום הראשון בהכנסו לדירתו ואמר שאע”פ שבד”כ לא חייבים עד ל' יום אבל בא”י צריכים לקבוע מיד והוא נמצא אצל הרבי ולכך הוא שם מיד.

9

אחד מגדולי התורה בא”י ביקר ביחידות אצל כ”ק אד”ש מה”מ בתשל”ט ושאל את כ”ק אד”ש מה”מ מה הרעש נגד החזרת שטחים הלא לאו דוקא שזה אפ”י חלק מא”י, וא”ל כ”ק אד”ש מה”מ, שיכול להיות שבעוד חמש עשרה שנה תקום ממשלה שתוצה להחזיר שטחים מתוך א”י עצמה מה תאמרו אז.

10

תמים אחד שהי' אמור לנסוע בשליחות כ”ק אד”ש מה”מ לאחת הישיבות כתב לכ”ק אד”ש מה”מ שאינו מרגיש מוכן לנסוע אבל אם כ”ק אד”ש רוצה שיסע בטוח יסע אבל הוא צריך הדרכה וכתב לו כ”ק אד”ש מה”מ תשובה ובין הדברים סימן חץ למלה הדרכה וכתב לימוד דא”ח בחיות.

11

כ"ק אד"ש מה"מ אמר לאברך א' שנסע לשליחות שלא רק בעת שלומד ומתפלל צריך לזהר בהנהגתו אלא גם כשאוכל עם ב"ב וישן וכו' מכיון שהי' יכול לעשות את זה במקום פלוני ועשה את זה במקום פלוני הרי"ז נחשב כשליחות.

12

פעם במנין כ"ק אד"ש מה"מ בירך מישהו הגומל ואח"כ כיבדו מישהו אחר בהגבהה, והורה כ"ק אד"ש מה"מ שיגש הנ"ל שבירך הגומל.

13

מענה כ"ק אד"ש מה"מ לאחד השלוחים במדינות ארה"ב "לפלא אז מ'רעדט און מ'רעדט [=שמדברים ומדברים] וכשמגיע לפועל כ"א חושב שהכוונה למישהו אחר וכמ"פ הובא הוראת רבותינו נשיאנו "טראכט גוט וועט זיין גוט" שהכוונה שהשמחה פועל בזה, ובהיפך מזה, ממציא מחשבות באופן הפכי, ולמרות שנמצאים בחודש אדר שנצטוונו להרבות בשמחה, שרוי בעצבות עיין בתניא... (חסרה כאן תיבה) מסיימים בדבר מלכות "טראכט גוט וועט זיין גוט" (הלשון כמעט מדויק).

14

תמים פעם שאל אצל כ"ק אד"ש מה"מ ביחידות עצות על מחשבות זרות וענה לו כ"ק אד"ש מה"מ שיתפלל מתוך סידור עם תרגום אנגלי ויתקע מחשבתו בזה.

15

פעם קרא כ"ק אד"ש מה"מ לא' מהרבנים בניו יורק וביקש ממנו ליכנס ליחידות וקבע זמן לשתיים עשרה או אחד בלילה ולפועל נכנס ב-3:10 וכשנכנס התחיל לדבר עם הרבי בלימוד ואמר לו הרבי: צען נאך דריי בינאכט [=בשעה שלש ועשרה בלילה] (או "אין דער פרי") קראתי לכם כדי לדבר בלימוד? וביקש ממנו כ"ק אד"ש שישתדל לסדר שלום בית בין זוג מסוים ואח"כ אמר הרי אני הייתי מסדר קידושין אצלם ואיני רוצה שזה יהי' ברכה לבטלה.

16

לפני הנשיאות הי' כ"ק אד"ש נכנס הרבה לחנות מסוימת באיסט סייד כדי לקנות ספרים וביררו אצל בעל החנות מה כ"ק אד"ש מה"מ מחפש ואמר נגלה הלכה וקבלה.

17

אחרי תש"י שאל מישהו את כ"ק אד"ש מה"מ מה לעשות כדי לראות את כ"ק אדמו"ר הריי"צ בחלום וא"ל כ"ק אד"ש מה"מ עס ווענדט זיך אויב מגייט שלאפן בכרס מלאה [=תלוי אם הולכים לישון בכרס מלאה] או עם ק"ש שעל המטה.

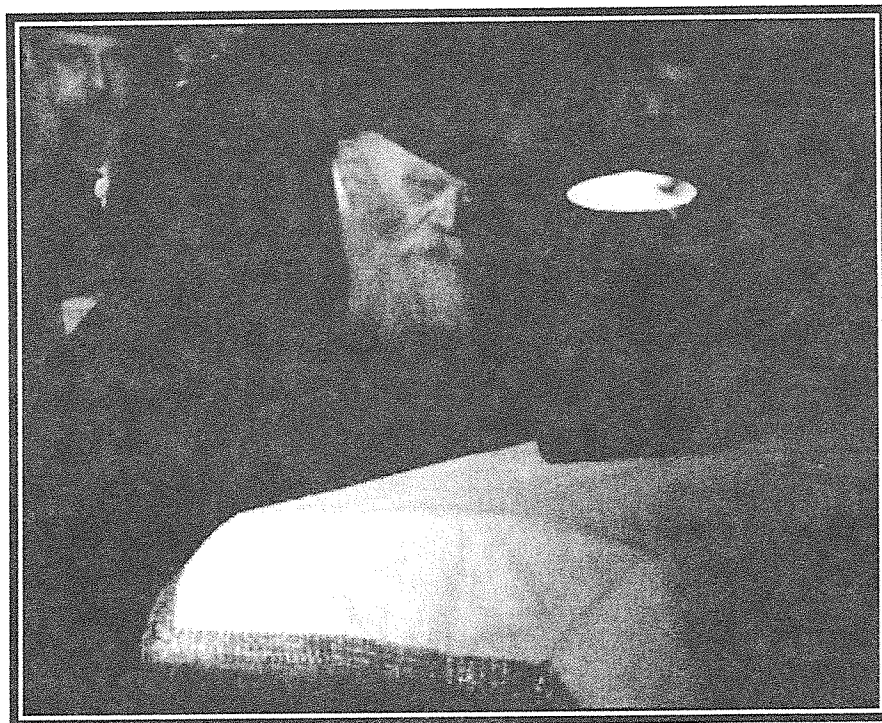
18

הי' תמים אחד שהי' כבר מבוגר ורצה לבקש ברכה לשידוך מכ"ק אד"ש מה"מ בחלוקת לעקאה ולא הי' נעים לו לבקש בפני כולם ולכך ביקש ברכה על "קריעת ים סוף" וכ"ק אד"ש אמר לו מיד "כקריעת ים סוף".

קונטרס בענין קידוש לבנה

- דיני ומנהגי קידוש לבנה, עם מקורות ופיעמים
- מנהגי כ”ק אד”ש מה”מ בקידוש לבנה
- לקט משיחות כ”ק אד”ש מה”מ אודות קידוש לבנה
- הוספה: התייחסות הרבי לנחיתה הראשונה על הירח
- בקשת הגאולה בקידוש לבנה (לקט מריא”פ שי’)
- איזה סיפורי חב”ד אודות קידוש לבנה

ליקוט דיני ומנהגי קידוש לבנה על פי פסקי וכתבי רבותינו נשיאינו ותלמידיהם

מתוך ספר "דיני ומנהגי ראש חודש" להרב חיים ש"י ראפאפארט, קה"ת תשי"ג

הערה: מסיבות טכניות לא מופיעים בזה ההערות, הכוללות גם פרטי הלכות ומנהגים נוספים, ולשלימות הענין מומלץ לעיין במקור הדברים.

א. הרואה לבנה בחידושה, מברך "אשר במאמרו ברא שחקים וברוח פיו כל צבאם חוק וזמן נתן להם שלא ישנו את תפקידם וכו'" וכל המברך על החודש בזמנו כאילו הקביל פני שכינה.

ב. הכל חייבין לקדש את הלבנה בכל חודש, ואפילו סומא שאינו יכול לראות הלבנה, מברך, כי ברכה זו על בריאת עולמו וחידושיה היא ודומה לברכת יוצר המאורות שגם סומא יכול לברך.

ג. קטן משהגיע לחינוך מחנכין אותו במצות קידוש לבנה, וגיל החינוך במ"ע (בין במ"ע של תורה בין בשל ד"ס) הוא בכל תינוק לפי חריפותו וידיעתו לפי עניו.

ד. נשים (ועבדים) פטורים מקידוש לבנה דהיא מצות עשה מד"ס שהזמן גרמא, שהרי אין מקדשין אלא בחצי הראשון של החודש.

ה. ועוד טעם לדבר מפני שפגם הלבנה גרמה האשה הראשונה דהיינו חטא חוה ומפני טעם זה נהגו שהנשים אין מקדשין הלבנה אף שנוהגין לקיים שאר מצות עשה דאורייתא ודרבנן כגון תקיעת שופר ונטילת לולב (בין ביום ראשון דחג הסוכות בין בשאר ימי החג שאינה אלא מצוה מדרבנן) וכיו"ב ומברכות עליהן, מטעם שנתבאר באו"ח סי"ז, מ"מ נוהגין שלא לקדש הלבנה מפני הטעם השני הנ"ל.

ו. זמן המצוה הוא בתחלת החודש ("בחידושה"), מעת שנהנין מאור הלבנה בטוב, שזהו אחר ג' ימים (מעת לעת) מזמן מולד הלבנה, אבל על פי הקבלה אין לקדש הלבנה עד אחר ז' ימים מהמולד. ובחורף במקומות שעל פי רוב השמים מכוסים בעננים מקדשין אחר ג' מעל"ע.

ז. אין מקדשין את הלבנה אלא בלילה בעת שהלבנה זורחת, וזריחתה ניכרת על גבי קרקע.

ח. אין מקדשין את הלבנה אחר חצי החודש דהיינו חצי כ"ט יום, י"ב שעות ותשצ"ג חלקים משעת המולד, דאז אין הלבנה בחידושה.

ט. ויש לקדש הלבנה בבגדים חשובים ונאים. ולכתחילה אין מברכין על הירח אלא במוצאי שבת כשהוא מבושם ובגדיו נאים (וגם מפני שהציבור מקובצין וברוב עם הדרת מלך. וכשמקדשין הלבנה במוצאי שבת תהי' הצלחה באותו חודש. ודוקא אם ליל מוצאי שבת הוא קודם י' בחודש אז ממתניין עד מוצ"ש, אבל אם היא אח"כ (באופן שלא ישארו עוד ה' לילות עד חצי כ"ט יום י"ב שעות ותשצ"ג חלקים מהמולד) אין ממתניין עד מוצאי שבת שמא יהיו חמשה לילות עננים ולא יראו הלבנה ויעבור הזמן.

י. כשמקדשין הלבנה במוצאי שבת, מבדילין קודם בבית הכנסת ואח"כ מקדשין הלבנה.

יא. אין מקדשין את הלבנה בלילי שבת ויו"ט דכשם שיש תחומין למטה כך יש תחומין למעלה ואין להקביל פני השכינה בשבת ויו"ט, ועוד דקידוש לבנה הוא שמחה כקבלת פני השכינה ואין מערבין שמחה בשמחה.

יב. אם לא נראית הלבנה עד לילה האחרונה (לפני המולד) וחל בשבת או ביום טוב מותר לקדש את הלבנה בשבת ויו"ט מאחר דאי אפשר לקדשה אח"כ, אבל בענין אחר אין להקל מאחר שיש הרבה טעמים ע"פ הסוד שלא לקדש את הלבנה בשבת ויו"ט.

יג. אין מקדשין את הלבנה (בחודש אב) קודם תשעה באב מפני ששרויין באבילות על חורבן ביהמ"ק ולא (בחודש תשרי) קודם יוה"כ"פ דאז שרויים בצער על מחילת עוונות, ולא במוצאי תענית דגם אז מצטער ואינו מבושם אבל מקדשין אותה במוצאי יום הכיפורים דאז שרויים בשמחה והוא קצת יום טוב (אך מבדילים מקודם), ובמוצאי תשעה באב אע"פ שהוא תענית מקדשין כי במוצאי תשעה באב נולד בן דוד ומבשרים ללבנה ולישראל שעתידים להתחדש, אלא שצריך ליזהר (במוצאי תשעה באב) שלא לברך בלא מנעל.

יד. יחיד המתענה יקדש עם הציבור (אם לא ימצא ציבור אח"כ) משום דברוב עם הדרת מלך ואפי' ציבור המתענין אם יראו שיעבור הזמן (וכגון בתענית אסתר שבי"ג אדר), יקדשו בליל התענית.

טו. צריך שלא יהי' מסך מבדיל בינו לבין הלבנה אלא אם כן הוא דבר זך שהלבנה נראית ממנו שיוכל להכיר דברים הנכרים לאור הלבנה (וליהנות מאורה) והוא הדין אם נתכסה בעבים, אבל אם נתכסה בעב דק וקלוש, מברך.

טז. ואם התחיל לברך ונתכסה, גומר הברכה. אך אם יודע שיתכסה תיכף, כגון עננים מתקרבים לכסות הלבנה, ומשער שתתכסה באמצע. ברכתו, לא יתחיל לברך.

יז. אבל בז' ימי אבולו לא יקדש את הלבנה, אבל אם לא ישלים אבילותו עד י' בחודש לא ימתין עד ליל י"א, ויקדש בימי אבולו. ויכול לצאת לחוץ לקדש אבל לא יאמר שלום עליכם מפני שאבל אסור בשאילת שלום.

יח. אין מקדשין הלבנה תחת הגג כדי שלא יאהיל עליו שום טומאה, ועוד טעם שיוצאין לרחוב כדרך אדם שיוצא לקראת המלך, מ"מ אם יש לו איזה מיחוש או סיבה אחרת מקדש תחת הגג.

יט. כשהמבואות מטונפות מוטב לקדש בבית, שכל ענין שהוא מדברי הקודש אסור לאמרה במקום הטינופת דהיינו במקום שיש בו צואה או מי רגלים. ואפילו לאמרו בלשון חול אסור במבואות אלו.

כ. באם אפשר יש לקדש את הלבנה בציבור משום ברוב עם הדרך מלך.

כא. מקדשין הלבנה מתוך הסידור (והנשואים) בחגירת אבנט ומברך בעמידה מפני כבוד השכינה (ראה לעיל ס"א).

כב. אין מברכין שהחיינו על קידוש לבנה.

כג. מצוה מן המובחר לברך בלשון הקודש דוקא אבל במקום צורך יכול לברך בכל לשון.

כד. וקודם הברכה יאמר: הללוי' הללו את ה' וגו', יאשר רגליו ויביט בלבנה פעם אחת קודם הברכה, וכשיתחיל לברך לא יראה בה כלל.

כה. אחר הברכה ידלג שלשה דילוגים ויאמר ברוך עושך כו' עד אימתה עליהם תפול. וככה יעשה ג"פ ידלג ג' דילוגים ואומר מברוך עושך וכו' עד . . תפול.

כו. ואומרים דוד מלך ישראל חי וקים - ג"פ. ואומר לחבירו שלום עליכם וחבירו משיב עליכם שלום - ג"פ. ואומרים ג"פ סימן טוב ומזל טוב כו'. ואח"כ קול דודי גו', שיר למעלות אשא עיני, הללו א-ל בקדשו, תנא דבי ר'

ישמעאל, למנצח בנגינות, עלינו, קדיש יתום. וינער שולי טלית קטן ונוהגים לברך איש לחבירו בברכת ”חודש טוב”.

כז. תפלת ערבית וקריאת שמע קודמין למצות קידוש לבנה דערבית וק”ש תדירים וכל התדיר מחבירו קודם את חבירו וגם קריאת שמע היא מ”ע של תורה, אבל אם יש לחוש שעי”ז יפסיד מצות קידוש לבנה לגמרי (כגון בקרוב לחצי החודש ויש חשש כיסוי עננים), מקדשין הלבנה תחילה דכשהמצוה שאינה תדירה מצוה עוברת והתדירה אינה עוברת, פשיטא דחייב לקיים שתיהן ואין מצות הקדמת התדיר דוחה את שאינו תדיר לגמרי.

כח. קיום מצות קידוש לבנה ה”ה סגולה להנצל ממיתה ושלא יהי’ לו כאב שינים ואע”פ שכל המצוות צריך לקיימם מפני שהם ציווי ה’, בקבלת עול מלכות שמים, מ”מ כאשר אדם זקוק לאיזה ענין במיוחד מחפש הוא ומשתדל ומהדר הוא ביותר באותה המצוה שיש בה סגולה זו הזקוקה לו.

מנהגי כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א בקידוש לבנה

א. לאחר שעברו ז' ימים שלמים יוצא מהיכל קדשו ל"רחובה של עיר" על מנת לקדש הלבנה (בד"כ מקפיד לקדשה במוצאי שבת קודש – גם אם מוצ"ש חל לאחר י' בחודש).

ב. כבר בדרך הילוכו מגביה ראשו ומביט בלבנה כמ"פ, נעמד על הסטענדער לכיוון צד מזרח ומביט בה שוב היטב, מיישר רגליו ואח"כ מתחיל "הללוי" הללו את ה' כו', ולפני ברכת "אשר במאמרו" מביט שוב בהלבנה ומתחיל הברכה.

ג. לפני ברכת "ברוך עושך וכו'" מתרומם ומדלג שלושה דילוגים ומעביר ונוגע באצבעו הק' במקום השיניים (באופן שנראה כמחליק אצבעותיו הק' על שפמו), וכך עושה בכל הג' פעמים דאמירת ברכת "ברוך עושך" (אלא שבב' פעמים האחרונות – קודם מעביר אצבעו על מקום שיניו ואח"כ (או בחדא מחתא) מדלג ג' דילוגים).

ד. באמירת "שלום עליכם" להסובבים אותו, מסתובב לימינו ואומר "שלום עליכם" פ"א, לאחר מסתובב לשמאלו ואומר פעם ב', אח"כ מפנה ראשו עוד יותר לצד זה ואומר בפעם הג'.

ה. בסיום "עלינו" וק"י מנער שולי הט"ק ג' פעמים (והיו פעמים שניער ד' פעמים או יותר) באופן שמנענע הכנפות דהט"ק, ופעמים שגם מעביר ידיו ומגביה כל חוטי הציצית ורק אח"כ משמיטם מידיו מברך "א גוט'ן חודש" וחוזר להיכל קדשו.

(קובץ "מנהגי מלך", ע' 46-7)

לקט משיחות כ"ק אד"ש מה"מ אודות קידוש לבנה

משנת היתשמ"ו ואילך

הכונה ב"דוד מלך ישראל חי וקיים"

מלכות דוד היא מלכות נצחית, "עד עולם" - כפס"ד הרמב"ם: "כיון שנמשך דוד זכה בכתר מלכות, והרי המלכות לו ולבניו הזכרים עד עולם. שנאמר כסאך יהי' נכון עד עולם", "מלכי בית דוד הם העומדים לעולם. . . אבל אם יעמוד מלך משאר שבטי ישראל, תפסק המלכות מביתו". מכיון שעיקר ענין המלכות שייך לבית דוד. . . ועד כדי כך, שגם בזמן שבינתיים, בזמן הגלות - "דוד מלך ישראל חי וקיים", כפי שאומרים ב"קידוש לבנה", וכמדובר כמ"פ שאין הכוונה לומר ש"חי וקיים" לעולם הבא - דא"כ: (א) אין זה ענין מיוחד אצל דוד המלך, שהרי "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא", (ב) אין זה ענין השייך ל"קידוש לבנה"...

הכוונה היא, איפוא, ש"חי וקיים" גם עתה, ולא עוד, אלא ש"חי וקיים" בתור "מלך ישראל", הכולל את כל בני"י, "ראשיכם שבטיכם. . . טפכם נשיכם. . . מחוטב עציך עד שואב מימין", ולכן, שייך הדבר (א) לדוד המלך, כאמור, שמלכות דוד היא "עד עולם", (ב) ל"קידוש לבנה" - "שהם (בני"י) עתידים להתחדש כמותה", בגאולה העתידה לבוא ע"י דוד מלכא משיחא!

אמנם, ביום שני ו' מרחשון עדיין לא באה הגאולה. . . אבל אעפ"כ, מונח על השולחן "סידור", וכשמדפדים ב"סידור", מוצאים שבקידוש לבנה, שמהדרים לעשותו במוצאי-שבת (ובנדוד - בקידוש לבנה, במוצש"ק פ' לך-לך הבעל"ט), אומרים: "שהם עתידים להתחדש כמותה", וממשיכם לומר: "דוד מלך ישראל חי וקיים" - לא רק בשעה שאומרים זאת במוצאי-שבת בעת קידוש לבנה. . . כי אם גם בימים שלפנ"ז, גם ביום שני זה. . . מן הרגע הראשון שבו נעשה דוד "מלך ישראל", עד סוף הדורות!

(משיחת ליל ד' מרחשון תשמ"ו בלתי מוגה)

הטעם שאומרים זאת בקידוש לבנה

כ"ק אדמו"ר שליט"א: כללות הענין דקידוש הלבנה - שבו אומרים "דוד מלך ישראל חי וקיים" - קשור עם ענין הגאולה:

התחלת הציווי אודות קרבן פסח ויציאת מצרים הוא - "החודש הזה לכם גו", קידוש הלבנה, "כזה ראה וקדש".

ועפ"ז י"ל שהפעולה הראשונה של הסנהדרין - תיכף ומיד כשיקויים היעוד "ואשיבה שופטיך כבראשונה", בטבריא עתידין לחזור תחילה ומשם נעתקין למקדש" - תהי' קידוש החודש, "כימי צאתך מארץ מצרים", שההתחלה היתה בהענין ד"כזה ראה וקדש".

ולהעיר, שגם כאן מודגש הענין ד"מראה באצבעו ואומר זה" - "החודש הזה לכם", "כזה ראה וקדש".

וזהו גם מה שאומרים "דוד מלך ישראל חי וקיים" בעת קידוש לבנה, כשרואים את הלבנה בעיני בשר – דאע"פ ש"דוד מלך ישראל חי וקיים" בכל רגע ורגע, מ"מ, אומרים זה בקשר עם ראיית הלבנה בעיני בשר דוקא, כדי לדגיש שהגאולה צריכה להיות באופן הנראה בגלוי לעיני בשר.

(קטע מדברי כ"ק אד"ש מה"מ להרה"ג הר"פ הירשפרונג שליט"א בעת ביקורו לניחום אבלים, יום א' כ"ז שבט ה'תשמ"ח)

ענין הריקוד בקידוש לבנה

כ"ק אדמו"ר שליט"א: הזכרתם אודות חלק אה"ע – הרי, יש בו גם הלכות קידושין. ויה"ר שנזכה בקרוב ממש לקידושין דכנס"י עם הקב"ה באופן של נישואין – כדאיתא במד"ר פ' בא, "העוה"ז אירוסין היו . . אבל לימות המשיח יהיו נישואין".

הרי"ח זעלטנרייך שליט"א: ענין זה מובא גם ברמ"א בנוגע לקידוש הלבנה – "כנסת ישראל תחזור להתדבק בבעלה שהוא הקב"ה דוגמת הלבנה המתחדשת עם החמה . . ולכן עושין שמחות וריקודין בקדוש החודש, דוגמת שמחת נישואין".

כ"ק אדמו"ר שליט"א: ומטעם זה מזכירים גם בנוסח דקידוש הלבנה ענין של ריקוד – "כשם שאני רוקד כנגדך ואיני יכול לנוגע בך", דלכאורה, מהו"ע ד"רוקד כנגדך", וכי משום שמקדשים, הלבנה צריכים לקפון ולומר ש"איני יכול לנוגע בך" – דבר שאין לו מקום בשכל, ומאי קמ"ל (כפי שמקשים העולם)!! והביאור בזה – כאמור – שקידוש לבנה מורה על הנישואין דכנס"י עם הקב"ה, ולכן צ"ל ענין של שמחה וריקוד, דוגמת שמחת נישואין.

ובפרטיות יותר:

בני" – "דומין ללבנה", ולא עוד, אלא, ש"מונין ללבנה", כלומר, שמקשרים כל ענין עם הלבנה, עד כדי כך, שכאשר כותבים שטר בקשר עם עיני העולם, מציינים התאריך ע"פ מנין הלבנה.

והענין בזה – ש"הם עתידים להתחדש כמותה", כמו הלבנה, שיש בה העלם והסתור, עד שמתעלם אורה לגמרי, אפילו לא באופן של נקודה בלבד (ברגע שלפני המולד), אבל, הכוונה היא – "ונפקדת כי יפקד מושבך", (כפי שאומרים (בעוד ימים ספורים) בתפלת ר"ח: "יעלה ויבוא כו' ויפקד ויזכר כו'") – שלאח"ז יהי מולד (מלשון לידה) הלבנה באופן מחודש, ודוגמתו בישראל – שהעלם הגלות הוא כדי שלאח"ז יהי ענין היחוד בתכלית השלימות, שזהו"ע הנישואין דלעתיד לבוא.

(קטע מדברי כ"ק אד"ש מה"מ להרה"ג יצחק חיים זעלטנרייך שליט"א גאב"ד טשאקעוונע, יו"ד מערכת קובץ הפוסקים חו"מ בעת ביקורו לניחום אבלים" יום ב' כ"ז שבט ה'תשמ"ח)

העילוי ד"אחר ז' ימים למולד"

ויש להוסיף בהקשר והשייכות דענין הגאולה לשבעה במנחם אב:

יום השביעי בחודש קשור במיוחד עם חידוש הלבנה, כפי שמצינו בנוגע לקידוש לבנה ש"אין לקדש הלבנה עד אחר ז' ימים למולד". והרי חידוש הלבנה קשור עם ענין הגאולה – "שהם עתידים להתחדש כמותה".

ואף שנאמר "שהם עתידים להתחדש כמותה" (לשון עתיד) – הרי, כיון שכבר נתחדשה בפועל הלבנה דחודש מנחם אב שנת תשמ"ט, ולא עוד, אלא, שכבר עברו ז' ימים למולד, שהולך וניתוסף באור הלבנה, ומתקרב כבר

לקט משיחות כ"ק אד"ש מה"מ אודות קידוש לבנה

משנת ה'תשמ"ו ואילך

הכוונה ב"דוד מלך ישראל חי וקיים"

מלכות דוד היא מלכות נצחית, "עד עולם" – כפס"ד הרמב"ם: "כיון שנמשך דוד זכה בכתר מלכות, והרי המלכות לו ולבניו הזכרים עד עולם. שנאמר כסאך יהי נכון עד עולם", "מלכי בית דוד הם העומדים לעולם... אבל אם יעמוד מלך משאר שבטי ישראל, תפסק המלכות מביתו". מכיון שעיקר ענין המלכות שייך לבית דוד... ועד כדי כך, שגם בזמן שבינתיים, בזמן הגלות – "דוד מלך ישראל חי וקיים", כפי שאומרים ב"קידוש לבנה", וכמדובר כמ"פ שאין הכוונה לומר ש"חי וקיים" לעולם הבא – דא"כ: (א) אין זה ענין מיוחד אצל דוד המלך, שהרי "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא", (ב) אין זה ענין השייך ל"קידוש לבנה"...

הכוונה היא, איפוא, ש"חי וקיים" גם עתה, ולא עוד, אלא ש"חי וקיים" בתור "מלך ישראל", הכולל את כל בני, "ראשיכם שבטיכם... טפכם נשיכם... מחוטב עציך עד שואב מימין", ולכן, שייך הדבר (א) לדוד המלך, כאמור, שמלכות דוד היא "עד עולם", (ב) ל"קידוש לבנה" – "שהם (בני) עתידים להתחדש כמותה", בגאולה העתידה לבוא ע"י דוד מלכא משיחא!

אמנם, ביום שני ו' מרחשון עדיין לא באה הגאולה... אבל אעפ"כ, מונח על השולחן "סידור", וכשמדפדים ב"סידור", מוצאים שבקידוש לבנה, שמהדדים לעשותו במוצאי-שבת (ובנדו"ד – בקידוש לבנה, במוצש"ק פ' לך-לך הבעל"ט), אומרים: "שהם עתידים להתחדש כמותה", וממשיכם לומר: "דוד מלך ישראל חי וקיים" – לא רק בשעה שאומרים זאת במוצאי-שבת בעת קידוש לבנה... כי אם גם בימים שלפנ"ז, גם ביום שני זה... מן הרגע הראשון שבו נעשה דוד "מלך ישראל", עד סוף הדורות!

(משיחת ליל ז' מרחשון תשמ"ו בלתי מוגה)

הטעם שאומרים זאת בקידוש לבנה

כ"ק אדמו"ר שליט"א: כללות הענין דקידוש הלבנה – שבו אומרים "דוד מלך ישראל חי וקיים" – קשור עם ענין הגאולה:

התחלת הציווי אודות קרבן פסח וציאת מצרים הוא – "החודש הזה לכם גו", קידוש הלבנה, "כזה ראה וקדש".

ועפ"ז י"ל שהפעולה הראשונה של הסנהדרין – תיכף ומיד כשיקויים היעוד "ואשיבה שופטיך כבראשונה", בטבריא עתידין לחזור תחילה ומשם נעתקין למקדש" – תהי' קידוש החודש, "כימי צאתך מארץ מצרים", שההתחלה היתה בהענין ד"כזה ראה וקדש".

ולהעיר, שגם כאן מודגש הענין ד"מראה באצבעו ואומר זה" – "החודש הזה לכם", "כזה ראה וקדש".

וזהו גם מה שאומרים "דוד מלך ישראל חי וקיים" בעת קידוש לבנה, כשרואים את הלבנה בעיני בשר – דאע"פ ש"דוד מלך ישראל חי וקיים" בכל רגע ורגע, מ"מ, אומרים זה בקשר עם ראיית הלבנה בעיני בשר דוקא, כדי לדגיש שהגאולה צריכה להיות באופן הנראה בגלוי לעיני בשר.

(קטע מדברי כ"ק אד"ש מה"מ להרה"ג הר"פ הירשפרונג שליט"א
בעת ביקורו לניחום אבליס, יום א' כ"ז שבט ה'תשמ"ח)

ענין הריקוד בקידוש לבנה

כ"ק אדמו"ר שליט"א: הזכרתם אודות חלק אה"ע – הרי, יש בו גם הלכות קידושין. ויה"ר שנזכה בקרוב ממש לקידושין דכנס"י עם הקב"ה באופן של נישואין – כדאיתא במד"ר פ' בא, "העוה"ז אירוסין היו . . אבל לימות המשיח יהיו נישואין".

הרי"ח זעלטנרייך שליט"א: ענין זה מובא גם ברמ"א בנוגע לקידוש הלבנה – "כנסת ישראל תחזור להתדבק בבעלה שהוא הקב"ה דוגמת הלבנה המתחדשת עם החמה . . ולכן עושין שמחות וריקודין בקדוש החודש, דוגמת שמחת נישואין".

כ"ק אדמו"ר שליט"א: ומטעם זה מזכירים גם בנוסח דקידוש הלבנה ענין של ריקוד – "כשם שאני רוקד כנגדך ואיני יכול לנגוע בך", דלכאורה, מהו"ע ד"רוקד כנגדך", וכי משום שמקדשים, הלבנה צריכים לקפוץ ולומר ש"איני יכול לנגוע בך" – דבר שאין לו מקום בשכל, ומאי קמ"ל (כפי שמקשים העולם)!! והביאור בזה – כאמור – שקידוש לבנה מורה על הנישואין דכנס"י עם הקב"ה, ולכן צ"ל ענין של שמחה וריקוד, דוגמת שמחת נישואין.

ובפרטיות יותר:

בני – "דומין ללבנה", ולא עוד, אלא, ש"מונין ללבנה", כלומר, שמקשרים כל ענין עם הלבנה, עד כדי כך, שכאשר כותבים שטר בקשר עם עניני העולם, מציינים התאריך ע"פ מנין הלבנה.

והענין בזה – ש"הם עתידים להתחדש כמותה", כמו הלבנה, שיש בה העלם והסתר, עד שמתעלם אורה לגמרי, אפילו לא באופן של נקודה בלבד (ברגע שלפני המולד), אבל, הכוונה היא – "ונפקדת כי יפקד מושבך", (כפי שאומרים (בעוד ימים ספורים) בתפלת ר"ח: "יעלה ויבוא כו' ויפקד ויזכר כו'") – שלאח"ז יהי' מולד (מלשון לידה) הלבנה באופן מחודש, ודוגמתו בישראל – שהעלם הגלות הוא כדי שלאח"ז יהי' ענין היחוד בתכלית השלימות, שזהו"ע הנישואין דלעתיד לבוא.

(קטע מדברי כ"ק אד"ש מה"מ להרה"ג יצחק חיים זעלטנרייך שליט"א גאב"ד טשאקעווע,
י"ד מערכת קובץ הפוסקים חו"מ בעת ביקורו לניחום אבליס" יום ב' כ"ז שבט ה'תשמ"ח)

העילוי ד"אחר ז' ימים למולד"

ויש להוסיף בהקשר והשייכות דענין הגאולה לשבעה במנחם אב:

יום השביעי בחודש קשור במיוחד עם חידוש הלבנה, כפי שמצינו בנוגע לקידוש לבנה ש"אין לקדש הלבנה עד אחר ז' ימים למולד". והרי חידוש הלבנה קשור עם ענין הגאולה – "שהם עתידים להתחדש כמותה".

ואף שנאמר "שהם עתידים להתחדש כמותה" (לשון עתיד) – הרי, כיון שכבר נתחדשה בפועל הלבנה דחודש מנחם אב שנת תשמ"ט, ולא עוד, אלא, שכבר עברו ז' ימים למולד, שהולך וניתוסף באור הלבנה, ומתקרב כבר

להמצב ד"קיימא סיהרא באשלמותא" (בט"ו לחודש), ועד שכבר נתמלאה פגימת קשת הלבנה (חצי העיגול) – הרי בודאי שגם החידוש דישראל ("להתחדש כמותה") צ"ל בפועל ממש תיכף ומיד (לא רק "עתידיים להתחדש", אלא תיכף ומיד ממש).

זאת ועוד:

העילוי דשבעה ימים ("ז' ימים למולד") הוא (נוסף על העילוי דחצי שלימות הלבנה) גם משום שהמספר דשבעה ימים כולל כל המשך הזמן – שבעת ימי השבוע, כנגד שבעת ימי בראשית, כמודגש גם באמירת "שיר של יום" מיום ראשון עד יום השביעי, שאז חוזרים ומתחילים עוה"פ מיום הראשון כו', וכן הלאה.

וכיון שיום השביעי דימי השבוע קשור (גם) עם הגאולה, כמ"ש בסיום וחותרם מסכת תמיד "בשבת היו אומרים מזמור שיר ליום השבת, מזמור שיר לעתיד לבוא, ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים" – יש לומר, שגם יום השביעי דימי החודש רומז ושייך ל"יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים".

ו"תן לחכם ויכחם עוד" – שכאו"א יוסיף כהנה וכהנה, ובאופן שיחדור בכל מציאותו, שאז, נעשה גם העניין ד"להתחדש כמותה" בפועל ממש.

(משיחת ליל ג' פ' ואתחנן, ד' מנחם-אב תשמ"ט. בלתי מוגה)

ענינה בעבודת האדם

ברכת החודש וקידוש הלבנה – על ידי כל אחד מישראל (כמנהג ישראל), ובהכרזה ברבים ובקול רם – מורה (בעבודת האדם) על העבודה דברכה וקידוש של כל אחד מישראל (הדומין ומונין ללבנה), כלומר, שבעבודתו של יהודי צריכה להיות אז ברכה והמשכה חדשה ("יחדשהו הקב"ה עלינו ועל כל עמו בית ישראל") – עבודה באופן חדש. ובכל חודש החידוש הוא לפי תוכן חודש זה.

(משיחת ש"פ שמות, כ"ג טבת תש"נ)

קידוש הלבנה בתשעה באב

ולהעיר ממנהג ישראל לקדש הלבנה במוצאי תשעה באב, די"ל שלחרי שנתברר בט"ו באב שבטלה הגזירה בתשעה באב, יש מקום לקדש הלבנה תיכף במוצאי תשעה באב, שקידוש לבנה מורה על קידוש ועלי' בלבנה, ובישראל הדומין ומונין ללבנה. ולהעיר מהמובא בספרים שקידוש לבנה הוא סגולה לאריכות ימים ולנסיעות כו' (וי"ל הטעם ע"פ מ"ש בפנים בנוגע להוספה באריכות ימים הבאה ע"י הוספה בלימוד התורה מט"ו באב ואילך).

(משיחת ש"פ ואתחנן, י"ג מנחם-אב בשולי הגליון להערה 67 תש"נ)

כשנמצאים על הלבנה

בדורנו זה נתחדשה המכונה שעל-ידה יכול האדם לטוס ולנחות על גבי הירח.

והנה, ברגע שיהודי עולה לירח מתעוררות כמה וכמה שאלות בהלכה, עניני הלכה חדשים. ואחת מהן היא – מה עליו לעשות ברגע שמגיע הזמן דקידוש לבנה במקום שממנו הגיע, בכדור הארץ, האם עליו לקדש

אז את הלבנה כמו שמקדשים בכדור הארץ? ומאיך – לכאורה פשוט שאין מקום לקדש את הלבנה כשנמצאים על-גבי הלבנה!!

בנוגע לשאלה זו, אין שום שקלא וטריא, גם לא ברמז, בכל הספרים דתורה עד הזמן האחרון. משום שלא זו בלבד, שבזמנם לא היתה מציאות זו בפועל, אלא, יתירה מזו, מציאות כזו היתה רחוקה מהם כל-כך, שמעולם לא שיערו שיבוא פעם זמן, שאדם (בכלל ויהודי בפרט) יוכל לעלות ולהיות על-גבי הירח. וממילא לא התעסקו כלל בזה. ואפילו באם ה' אחד ששיער זאת והתחיל לדבר בשאלות המתעוררות ע"ז – היו אומרים לו מיד, מה אתה חוקר בענינים כאלו, עדיף לנצל את הזמן לענינים שהזמן-גרמא – אם לא זמן זה ממש, דיום זה או דשבוע זה, הרי עכ"פ צריכים להתעסק בענינים השייכים במשך השנה, ועד לענינים השייכים במשך הדורות. משא"כ בנוגע לשאלה האמורה, שזהו ענין שאינו שייך גם במשך הדורות לכאורה.

וכידוע, שרבים שהיו תלמיד-חכמים ובקיאים בעניני תורה – לא היו בקיאים ב"הליכות עולם". וממילא לא האמינו כלל ששיכת המציאות האמורה, שיהודי ימצא משך זמן על-גבי הירח, ולכן לא דנו כלל בשאלה דקידוש-לבנה הנ"ל.

ויתירה מזו יש לומר – ששאלה זו גופא מכריחה אותם שלא תתכן מציאות כזו. דאיך יתכן שהקב"ה יחדש בעולם ענין כזה, שיהודי יוכל לימצא שלשים יום על-גבי הירח, כיון שאם-כן לא יוכל לקדש את הלבנה!)

וע"ד הפתגם והאימרה שמספרים בשם ר' הלל פאריטשער, דאף שלא שמעתי זאת מכ"ק מו"ח אדמו"ר, הרי כך סיפרו חסידים עכ"פ. ובכל אופן – תוכן האימרה הוא "א געשמאקער", כך שבין אם האימרה היתה בפועל ובין אם לא – ראוי היא להיות: "וואס וואלט דעמאלט געווען", מה ה' קורה (שלא ה' מחזיק מעמד) אלמלא נראתה הלבנה ויכלו לקדשה.

ועד"ז בעניננו – שעצם השאלה, מה יהי' על קידוש הלבנה באם תהי' מציאות כזו שיהודי ימצא ל' יום על-גבי הירח – הכריחה אותם לומר, שלעולם לא תתכן מציאות כזו.

ולכן, כאמור, אין שום רמז על הדין בזה בכל ההלכה שבתורה.

וזהו החידוש שמתווסף ב"הלכות" ע"י ה"הליכות עולם" – דמכיון שעתה נתחדשה מציאות זו [ואע"פ ש"הכל ה' מן העפר" הרי הגילוי דמציאות זו בפועל הוא דוקא בעשר-עשרים שנה האחרונות] – מתחדשים בעקבותי' הלכות חדשות בתורה, ע"י התלמיד ותיק ש"עתידי לחדש".

(משיחת ליל ו' דחג הסוכות ה' תשנ"ב- בלתי מוגה)

קידוש לבנה מתוך כוונה מיוחדת לזרז את הגאולה

ביאור העילוי דקידוש לבנה

בהמשך להמדובר לעיל אודות חשבון-צדק, ובמיוחד בקשר ובשייכות להגאולה – יש לעורר ע"ד הוספה בזהירות והידור בקידוש לבנה, ששייך ביותר לתוכן הענינים האמורים לעיל, כדלקמן,

ובהקדמה:

קיום העולם באופן ש"יום ולילה לא ישבותו" (לאחרי המבול) תלוי במהלך החמה והלבנה, שמהלכים בקביעות ובתמידות כפי שקבע הקב"ה בתחלת בריאתם, כמ"ש "יהי מאורות ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה . . ולמועדים ולימים ולשנים", וכפי שאומרים בברכת קידוש לבנה: "חוק וזמן נתן להם שלא ישנו את תפקידם",

"חוק הוא דבר קבוע ולשמש ביום ולירח בלילה, וזמן נתן להם דהיינו זמן סיבוב גלגל הלבנה בכ"ט י"ב תשצ"ג, וסיבוב גלגל החמה בשס"ה יום ורביעי, כולל ובמיוחד הסדר הקבוע דחידוש הלבנה, שאינה במילואה כל ימי החודש, אלא באמצע החודש, והולכת ומתמעטת עד שנעלמת לגמרי, ואח"כ חוזרת ומתחדשת – שעל זה מברכים הברכה המיוחדת דקידוש החודש.

וביאור גודל העילוי דקידוש לבנה, כמארז"ל "כל המברך על החודש בזמנו כאילו מקבל פני שכינה", וכמו שאומרים בברכת קידוש הלבנה "אלמלי לא זכו ישראל אלא להקביל פני אביהם שבשמים פעם אחת בחודש דים . . הלכך נימרינהו מעומד" – "לפי שישראל בגלותן אינן זוכין לראות פני שכינה ורחוקה מקבלתה, אבל חידוש הלבנה הוא סימן לישראל שהם עתידים להתחדש כמותה לפאר ליוצרם בקיבול פני שכינה . . ולזה כשאנו מברכין על החודש בזמנו שהוא סימן שאנו עתידין להתחדש כמותה, הרי אנו כאילו מקבלין פני השכינה". וזהו גם מהטעמים שאומרים בקידוש לבנה "דוד מלך ישראל חי וקיים", "שמלכותו נמשל ללבנה, ועתיד להתחדש כמותה, וכנסת ישראל תחזור להתדבק בבעלה שהוא הקב"ה דוגמת הלבנה המתחדשת עם החמה, שנאמר שמש ומגן ה', ולכן עושין שמחות ורקודין בקידוש החודש דוגמת שמחת נישואין.

ענינה ע"פ קבלה וחסידות

ובעומק יותר – בסגנון דתורת הקבלה והחסידות:

לבנה – קאי על ספירת המלכות, ש"לית לה מגרמה כלום", ומקבלת אורה מהחמה, בחי' ז"א, "שמש הוי", שממנו נמשך הגילוי בשם אלקים, "שמש ומגן הוי' אלקים". ועפ"י השינויים באור הלבנה באופן קבלת אור החמה מורים על אופן המשכה והגילוי דשם הוי' בשם אלקים, ולעתיד לבוא, שתתמלא פגימת הלבנה, ולא יהי' בה שום מיעוט ויהי' כאור החמה, יהי' שלימות היחוד והגילוי דשם הוי' בשם אלקים, "הוי' הוא האלקים".

ויש לומר, שב"קידוש לבנה" (לאחרי שהולכת ומתמעטת וחוזרת ומתחדשת) נרמז כללות מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות (מיעוט הלבנה) שע"ז באים להגאולה האמיתית והשלימה (חידוש הלבנה), שהכוונה בזה היא לעשות לו ית' דירה בתחתונים, שגם בעולם התחתון שאין תחתון ממנו בענין הסתר אורו ית', מצד בריאתו ע"י שם אלקים (ע"ד מיעוט ופגימת הלבנה), יומשך ויתגלה אורו ית', שם הוי', שהוא שם העצם, שנעשה דירה לו ית', דירה לעצמותו, ועי"ז נעשה "נייחא דרוחא", כיון שנשלם רצונו של הקב"ה שנתאוה להיות לו דירה בתחתונים (כנ"ל ס"ב).

ההוראה לפועל מכל הנ"ל

עפ"ז מובן, שכשעושים חשבון צדק בסיומו של השבוע הראשון לעבודה בעולם בשנת ה'תשנ"ב, ה"י תהא שנת נפלאות בה", ובאים למסקנא שאין הדבר תלוי אלא במשיח צדקנו עצמו (כנ"ל ס"ט) – צריך הדבר להתבטא בתוספת זהירות והידור בקידוש לבנה, "שהם עתידים להתחדש כמותה", בגאולה האמיתית והשלימה ע"י דוד מלכא משיחא, "דוד מלך ישראל חי וקיים".

ובפרטיות יותר:

לכל לראש – להזהר ולהשתדל יותר בקידוש לבנה, בבגדים חשובים ונאים, ברחוב וברוב עם הדרת מלך, גם באותם מקומות שעד עתה לא הקפידו על זה (לפי שדרים בין הגוים), כולל גם הזהירות בנוגע להזמן דקידוש לבנה – שמצינו בזה חילוקי מנהגים: אחר ג' ימים למולד, אחר ז' ימים למולד, ובמוצאי שבת, "אם ליל מוצאי שבת הוא קודם י' בחודש . . אבל אם הוא אח"כ אין ממתניין עד מוצאי שבת, שמא יהיו ב' לילות

או ג' או ד' עננים ולא יראו הלבנה ויעבור הזמן, ובפרט במדינות שרגיל יותר שהשמים מכוסים בעננים, ובפרט בימות החורף – ונהרא נהרא ופשטי, ובכל מקום ומקום לפי ענינו (ובמקום שיש שאלה וספק יעשו כהוראת רב מורה-הוראה שעל אתר).

ועוד ועיקר – קידוש לבנה מתוך כוונה מיוחדת למהר ולזרז ולפעול תיכף ומיד ביאת דוד מלכא משיחא, ע"י ההוספה בדרישה ובקשה על הגאולה, כסיום וחותם קידוש לבנה: ובקשו את ה' אלקיהם ואת דוד מלכם אמן".

(משיחת ש"פ נח, ד' מרחשון ה'תשנ"ב - מוגה)

המסקנא מזה שעדיין לא הגיעה הגאולה

והנה, מזה שעדיין לא הגיעה הגאולה לפועל למרות כל מעשינו ועבודתנו בכל הענינים, מובן, שעדיין חסר בשלימותו של ענין מסויים. וכפי הנראה ("זוי ס'האט זיך ארויסגעוויזן") – החסרון הוא בהענין דקידוש לבנה, שישנם כאלו שאינם זהירים בזה כדבעי.

ומובן, שהדיבור עתה הוא לא בנוגע להעבר, אלא בנוגע להעתיד, שמכאן ולהבא יש לזהר ולהדר יותר בענין זה. דבנוגע לקידוש לבנה דחודש תשרי ודאי לא ה' בזה חסרון אצל אף אחד, שכן מדובר בחודש כללי, והקידוש לבנה הוא מיד במוצאי יום הכפורים, "אחת בשנה", משא"כ בנוגע לקידוש לבנה דחשון, יש לעורר בנוגע להידור בזה וכו'.

ובפרט, שענינו של קידוש לבנה הוא קבלת פני השכינה, ש"הלכך נימרניהו מעומד" וכו', ואומרים "שלום עליכם" ליהודי נוסף ג' פעמים, שזה ממחר ומזרז את הגאולה האמיתית והשלימה. וכידוע גודל הענין שבקידוש לבנה, כמובן גם מהסיפור אודות ר' הלל פאריטשער בזה, כמדובר כמה פעמים.

ויהי רצון, שעוד לפני שיגיע הזמן דקידוש לבנה בחשון – נהי' כבר כולנו "בנערנו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו" [ולהעיר מהשקלא וטריא האם נשים ובנות שייכות ג"כ לקידוש לבנה] בארצנו הקדושה, ושם נקדש את הלבנה.

ולהעיר גם מהשקלא וטריא (כמדובר בהתוועדות לפני זה) בנוגע לקידוש לבנה כשנמצאים על גבי הלבנה.

ויהי רצון, ששאלה זו תישאר הבלבול היחידי, מה יהי' הדין כשנמצאים על גבי הלבנה, ואילו כל שאר הבלבולים יתבטלו תיכף ומיד – כיון שכולנו נמצאים על גבי ארצנו הקדושה. וממילא נעשית שבת זו ההתחלה ד"יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים".

(משיחת ש"פ נח, ד' מרחשון ה'תשנ"ב - בלתי מוגה)

החשש ד"מה יאמרו הגוים"

ועד"ז בנוגע למצוות – שיש להוסיף בזהירות והידור במצות קידוש לבנה. ובפרט, שישנם כאלה שאינם זהירים בזה כדבעי מצד טעמים צדדיים וחיצוניים, כולל גם – מפני מה יאמרו הנכרים כשיראו איך שהוא נעמד ברחוב, מרקד ומקפץ ברגליו, עושה תנועות בידי, וממלמל בלחש...

(משיחת ש"פ נח ה'תשנ"ב - בלתי מוגה)

הוספה

לחביבותא דמילתא, הננו מביאים זה בתור הוספה קמע משיחת ש"פ ויגש
היתשכ"ט, שבתקופה ההיא עלו אנשים לראשונה על הירח, והדבר עורר
מהומה אצל בני תורה וכו', עד כדי כך שהיו כאלה שטענו שאין זה שייך
במציאות, היות שאומרים בקידוש לבנה "ואיני יכול לנגוע בך",
ועייז מתיחס כ"ק אדי"ש מה"מ בשיחה דלקמן

הנחיתה הראשונה על הירח

השבוע התרחש מאורע מיוחד, ועד כה לא ידוע בבירור האם אי פעם קרה דבר כזה.

מדענים הצליחו להגיע עד קרוב ללבנה, והסתובבו הן מסביב לצד החשוך שלה, והן מסביב לצד המואר, ואף
ערכו במקום צילומים רבים. לאחר מכן, החללית גם ירדה למטה, במקום ובמועד המדויקים שנקבעו מראש.

מאורע זה אירע ביום ערב שבת קודש – יום המחוייב בשניים מקרא ואחד תרגום, כשהסיבה לכך שצריכים
לקרוא גם תרגום, היא בכדי שתהיה הבנה והשגה (לכן כתבו שאם אפשר יש ללמוד פירוש רש"י, היות ואז זה
מובן יותר).

אמנם, ע"י המאורע הזה היו יהודים שנפעמו והתבלבלו כל כך, עד שזה הפריע להם לשניים מקרא ואחד תרגום
(עם פירוש רש"י).

בכל ענין שרואים או שומעים, יש ללמוד הוראה בעבודת ה', ובמילא גם אודות ענין זה, לא זו בלבד שיש
לראות אותו כנסיון נוסף, שעלול להפריע מעבודת ה' – היות ובמאורע זה ניתן היה להיווכח ששכל האדם יכול
להגיע לענין נעלה כזה, הרי זה יכול לעורר את הרגש של "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה" – אף על פי
כן הגילויים המרעישים הללו אינם מפריעים לו או מבלבלים אותו והוא ממשיך לעשות את כל הענינים הדרושים
ממנו, משניים מקרא ואחד תרגום עד עבודת התפילה.

אולם, לא זו בלבד שיש לראות זאת כנסיון, אלא אדרבה יש ללמוד מכך הוראה בעבודת השם, ועל ידי זה
יתווסף חיזוק באמונה, כתוצאה מההתבוננות ב"מה רבו ומה גדלו מעשיך", שלאחרונה קיבל משמעות מיוחדת.

לכאורה, כיצד ניתן להשתמש בביטוי "חיזוק" כשמדובר על אמונה? – אלא שהאמונה של כל יהודי, יכולה
להיות רק במקיף, והיא צריכה להיות בפנימיות עד שתחדור למחשבה, לדיבור ולמעשה. במילא, בשעה שהוא
רואה כי "מה רבו ומה גדלו מעשיך", הוא קולט יותר את גדלות ה'.

לפי זה, הרי עד כה היה נחשב שכל האדם לדבר פחות ערך (ביחס לענינים רוחניים נעלים), וכתוצאה
מהנחה זו, היה מונח בפשיטות אצל כולם כי גדול – הוא רק הקב"ה. עכשיו, לאחר המאורע האחרון, רואים
במוחש את כוחו של שכל האדם, ועד היכן הוא יכול להגיע, ובמילא מובן שהקב"ה הוא עוד יותר גדול.

עד כה ההתבוננות ב"מה רבו ומה גדלו" היתה ע"י "שאו מרום עיניכם" – שהביטו על השמש הירח
והכוכבים, ועתה ה"שאו מרום עיניכם" הוא נעלה באין ערוך, וכתוצאה מכך גם ה"וְרָאוּ מִי בְרֵא אֱלֹהִים" גדול
יותר, כיון שישנה יותר הכרה בקב"ה, היות וככל שהנברא גדול יותר – כך הוא מבין יותר את גדלות הבורא.

וכמבואר ברמב"ם: "והיאך היא הדרך לאהבתו ויראתו בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים וכו'" וכמבואר על כך בספר החקירה לצמח צדק, שכלל שמבינים יותר בגודל ענין הבריאה, רואים וקולטים טוב יותר כיצד השם יתברך הוא בלי גבול באין ערוך.

וכעת, נוסף לענין זה דבר חדש שלא הי' עד כה, ואדרבה – היו ראיות מהמדע שלא ניתן בכלל לעשות זאת, היות ולא יוכלו להמריא במהירות שכזו, והחללית תישבר או תשרף וכו"ב, וכיום הגיעו גם לזה.

* * *

ממאורע זה ניתן לראות שני דברים:

א. שכל האדם הוא אפסי ואין לו כל ערך, שכן יתכן בהחלט שמה שהוא סבור כעת, יתברר מאוחר יותר כטעות. ב. הקב"ה הוא באין ערוך כלל לגבי כל השגה, תהיה אשר תהיה. ולכן, לא זו בלבד שמאורע זה לא יביא לבלבול או תדהמה, אלא אדרבה – זה אמור להביא להוספה בעבודת ה'.

לא כמו אלו שהדבר פעל אצלם טשטוש ובלבול – כפי ששואל אותי אחד במכתבו, שזוהי סתירה לדעתו למה שאומרים בקידוש לבנה, "ואיני יכול לנגוע בך". עד כה אכן לא יוכלו לנגוע בלבנה, ורק היו בקירוב מקום, הרי במשך הזמן הגיעו גם לזאת, במילא, כותב לי אותו אחד, יש לשנות את הנוסח, ואם זהו נוסח שניתן לשנותו, הרי זו שאלה על כל הענין.

אלא שבמחילת כבודו. הרם, אינו יודע כלל את הפירוש בזה, שכן לא אומרים כאן סתם "איני יכול לנגוע בך", אלא זה בא בהמשך למילים "כשם שאני רוקד כנגדך", ועל כך אומרים "איני יכול לנגוע בך", שע"י רקידה זו אינו יכול לנגוע בלבנה.

לכל הדעות, ברור שגם כעת יהודי זקן ש'קופץ' שלשה פעמים בקידוש לבנה, אינו יכול לנגוע בלבנה) – ואין זה אומר שלא ניתן בכלל לנגוע בלבנה.

– זו אינה שאלה שמבטאת עם הארצות. זהו היפך השכל לגמרי!

* * *

...לקחו שלשה אנשים, והבהירו להם קודם שעליהם לבטל את רצונותיהם האישיים ובכל פרט, ולו השולי ביותר, יתנהגו כפי שיצו אותם. כשירצו לאכול – יאכלו רק בשעה שיצו אותם, עליהם גם לאכול רק את מה שיצו. וגם בנגוע לשינה שלהם, ואפילו אלו נעליים עליהם לנעול.

ואמרו להם שבכל מעשה ופעולה שלהם, אם הם לא יעשו זאת כפי שציוו – ראשית, בליון דולר יכולים ללכת לטמיון. כששומעים סכום כזה – בליון דולר – יש יראת הכבוד, אע"כ שהסכום הזה אינו שייך לו, ואינו מרוויח מכך מאומה, אך תיכף כשאדם שומע כזה סכום, מיד הוא מתבטל לגמרי מתוך יראת כבוד מיוחדת.

הסבירו לכל אחד מהם גם שאם הוא יעשה דבר, ולו הפעוט, שלא כפי שנצטווה, הוא מעמיד בסכנה גם את עצמו וגם את הבאים אחריו, ומעבר לכך – הוא מעמיד בסכנה את כל התועלת שלשמה הוא נשלח.

רואים איפוא, כיצד פעולה אחת של אדם אחד – הגם שאינו מבין מדוע נאסר עליו לעשות כך וכך, ומה זה יכול להזיק, הוא רק שמע זאת מאדם בן ששים שלמד על כך במשך זמן, והוא סומך עליו, ומציית בדיוקנות אחר הוראותיו.

והוא אינו טוען שהוא הינו רק מיעוט, ביחס לשניים הנוספים שנשלחו עמו, וכי רק הוא יתנהג כרצונו, לא כפי הציווי, והם ינהגו כפי שציוום – שכן, הוא יודע בבירור שפעולתו אינה רק נוגעת לו עצמו, אלא גם לאלו הנמצאים עמו.

מכך יש להפיק הוראה בעבודת ה' בעניני תורה ומצוות:

פעולה של יהודי אינה רק לו ולמשפחתו, אלא לכל עירו ולכל העולם.

במאורע זה ישנם פרטים נוספים, מהם ניתן להפיק דרכים בעודת ה', כפי שיתבאר לקמן:

* * *

קיימת הוראה נוספת, מפרט נוסף שקשור בהעפלה לירח שהיתה, כאמור, לפני פחות מעשרים וארבע שעות: מלכתחילה בשעה שתיכננו את רעיון הטיסה באויר, היו שני אופנים – או שיהי' זה דבר שקל יותר מהאויר, ואז הוא יוכל לעוף מעל האויר [בדוגמת עץ הצף על פני מים], או באופן אחר, [בדוגמת העוף], שהמטוס יידחף ע"י האויר, וכך יוכל לטוס ולנסוק גבוה (וכידוע, כך היו המטוסים הראשונים).

אופנים אלו מדוברים אודות טיסה במקום בו יש אויר, שבו ע"י דחיפת האויר מצד אחד למטה, מתרומם המטוס כלפי מעלה. אולם במקום בו אין אויר, או על כל פנים יש מעט אויר, אז אין המטוס או כל כלי אחר יכול לטוס באופן כזה, לכן המציאו את החללית בצורה כזו שהיא תטוס מיניה וביה – כלומר, שהחללית עצמה תעורר כח אדיר שידחוף מלמטה, ואז היא תתרומם מלמעלה.

ההוראה מכך היא:

העליה של היצר הטוב, צריכה להיות ע"י היצר הרע, באמצעות המנגד, הדוחף אותו למטה, שבדוגמת העליה שנגרמת ע"י דחיפת האויר.

והרי זה כמו "אור חוזר", שמעלתו גדולה באין ערוך ממעלת "אור ישר", שכן באמצעותו ניתן להגיע לענינים נעלים פי כמה.

נשאלת השאלה: וכשאינ מנגד: איך יכולה להיות עליה? ואם כן איך "ילכו מחיל אל חיל" לעתיד לבוא, כש"את רוח הטומאה אעביר מן הארץ"?

רואים מפרט זה במאורע שהתרחש השבוע, שיכולה להיות גם עליה מיניה וביה. הפירוש בזה ב"עבודה" הוא, שיכולים להיות ב"עבודה" גופא שני כוחות הפכיים, כמו חסד וגבורה לדוגמא, שהעבודה בשניהם מולידה את ה"תפארת", שעל ידה נפעלת עליה בקדושה.

ועל ידי זה באים לתכלית העליה, עד ל"אורייתא וקודשא בריך הוא כולא חד", ועד לימות המשיח בהם יהיו העליות אך ורק לקדושה, בביאת משיח צדקנו, בקרוב ממש.

בקשת הגאולה - בקידוש לבנה

לשלימות הענין הננו מביאים בזה לקט שערך הרה"ח ר' יוסף א. שי' פיזם בחורף ה'תשנ"ב, לאחר השיחה הידועה אודות הזהירות בקידוש לבנה (ראה לעיל), והוא ביאור ענינה והמנהגים שלה בקשר להגאולה. המאמר נדפס בשעתו בשבועון בית חיינו שלהי חשוון תשנ"ב

לאחרונה מעורר מאוד כ"ק אדמו"ר שליט"א בענין הכוונה וההידור בקידוש לבנה שיש בכך כח לקרב את הגאולה – "שהם עתידים להתחדש כמותה", וכפי שאומרים – "ובקשו את ה' אלוקיהם ואת דוד מלכם".

על הענינים הכלולים בנוסח קידוש הלבנה, ישנן שאלות מענינות והסברים שונים על כל פרט. הדברים רוכזו בספרי ליקוט שונים ("טעמי המנהגים ומקורי הדינים", "ליקוט דיני ומנהגי ראש חודש" להרב ראפאפארט, קה"ת תש"נ. ועוד).

לאור הדגש שמושם ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א על ענינה העיקרי – בקשת וזרוז הגאולה, מענין למצוא בין הפירושים השונים קו אחיד העובר כחוט השני בחלקי נוסח קדוש הלבנה, והמנהגים הכרוכים בכך, ברוח של בקשת הגאולה וזרוזה.

מובן שהמסגרת הנוכחית מצומצמת מכדי להכיל את הביאורים הרבים שישנם בנושא הנידון, ולכן יוזכרו אי אלה נקודות ובקצרה.

השאלות:

- א. מה ענינה של "ברכת הלבנה", בפשטות?
- ב. ישראל דומים ללבנה (סוכה כט, א) ו"מונים ללבנה". מהו, באמת, הקשר הפנימי והדמיון ביניהם?
- ג. למה אומרים "שלום עליכם" – איש לרעהו?
- ד. למה דוקא ג' פעמים?
- ה. מדוע אומרים "דוד מלך ישראל חי וקיים" – בשייכות לקידוש לבנה?
- ו. מדוע אומרים "עלינו" בסוף קידוש לבנה?
- ז. זמנה: מדוע משתדלים שתהיה ב"מוצאי שבת"?
- ח. מדוע מנערים שולי ה"טלית קטן"?
- ט. מה הטעם למנהג העולם לרקוד לאחר קידוש לבנה?

התשובות לכך:

א. ענינה של ברכת הלבנה הוא: להודות ולברך להשי"ת על גבורותיו ונפלאותיו, שהלבנה מתחדשת בתמידות מידי חדש ומביאה לעולם אור, שדדי מטה נהנים ממנו. ובזמן שמברכים ברכה זו הוא זמן סגולה לבקשת הענינים הרמוזים בלבנה, ובמיוחד – ישראל וגאולתם, כדלקמן:

ב. הקשר הפנימי והדמיון בין ישראל ללבנה:

1. כפי שהלבנה היתה בעבר כחמה, כך ישראל היו בגדולתם ונתמעטו, שכן ישנן ירידות ועליות בזמן הגלות, ומבקשים שתהא עליה עד להתעלות ולהתחדשות בשלמות בגאולה, שאז "לילה כיום יאיר" – בגשמיות – התחדשות הלבנה, וברוחניות – גילוי אור אין סוף שיהפך את החושך הרוחני לאור.

2. ועוד – שמולד הלבנה בא לאחר שאור הלבנה הולך ומתמעט ועד שנעלם אורה לגמרי וע"י זה – מגיעים למולד הלבנה. כך גם עם ישראל: ע"י העבודה בזמן הגלות שהוא זמן ההעלם וההסתר מגיעים להתחדשות דלעתיד: "תורה חדשה מאתי תצא", "שמים חדשים וארץ חדשה) כן יעמוד זרעכם ושמכם (-ישראל)" (ישעיה סו, כב).

3. כשם שמולד הלבנה הוא ברגע כמימרא כן יהיה גם בגאולה העתידה – "ברגעא חדא", ש"מיד הם נגאלים", (לפי קונו' ר"ח כסלו ש.ז.).

ג. בטעם אמירת "שלום עליכם" איש לרעהו בקידוש הלבנה: כשנתלו המאורות ברקיע השמים היה אור הלבנה שוה לאור החמה, ולפי שקטרגה הלבנה ואמרה: 'אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד' אמר לה הקב"ה: 'לכי ומעטי עצמך' (חז"ל). וכתבו המפרשים: טעמו של דבר שציוה ללבנה שתתמעט ולא לשמש, מפני שלשמש היתה ענוה ולכן לא קטרגה על כך ש"ב' מלכים" וכו' שלא כלבנה שהקפידה. לכן נתמעטה הלבנה, ואילו החמה נשארה בגבורתה ובזה מבארים – על יסוד דברי חז"ל – "פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה" (מלבד הביאור שיהושע – "מקבל", ומשה – "משפיע", כלבנה שהיא "מקבל" מהחמה), שמצינו אצל יהושע קפידה (כלבנה) על אלדד ומידד שהתנבאו במחנה, ואמר למשה: "אדוני משה כלאם", משא"כ משה בענותותו אמר: "מי יתן כל עם ה' נביאים", כחמה – שלא הקפידה ("בית שמואל אהרן" לפ' בהעלותך).

ומכיון שאנו מברכים שתתמלא פגימת הלבנה, שזה יהי' לעתיד לבוא, כפי שמבקשים במעמד זה את הגאולה, ותלונת הלבנה היא "היפך השלום", לכן מתקנים אנו זאת ע"י אמירת "שלום עליכם", ובזה מתכוונים גם להבאת שלום, ועד לשלום דלעתיד לבוא (מג"א סי' תכ"ו וב"ני יששכר"), – "וגר זאב עם כבש" וכו', כמבואר ברמב"ם (הל' מלכים).

וכך הוא בדמיון לישראל, שבגלל שנאת חינום – נחרב בית המקדש, והתיקון לפגם של ישראל הוא ע"י הגברת השלום בין "איש לרעהו", ולכן מאחלים איש לרעהו – "שלום עליכם" ועונים "עליכם שלום", גם זה – לזרוז הגאולה.

ד. הטעם שאמירת "שלום עליכם" היא ג' פעמים דוקא: כיון שמדובר על תיקון הפגם כדי לקרב את הגאולה, יש חשיבות בשלש פעמים שזו מעלת "חזקה".

ואפשר לומר באופן עמוק יותר ולבאר עפ"י ביאורו של אדמו"ר הזקן ב"אגרת התשובה" פ"ג, שבפגם יש שלשה שלבים, כדאיתא בזהר הקדוש – "כיון דחב ב"נ קמי קודב"ה, זמנא חדא – עביד רשימו כו', זמנא תליתא אתפשט ההוא כתמא מסטרא דא לסטרא דא", שלכן לענין התיקון יש ענין מיוחד בג' פעמים, כמבואר שם לענין תעניות. וכך גם בענינו לגבי תיקון הפגם ד"היפך השלום" – ע"י הגברת השלום.

ה. הסיבה לאמירת דוד מלך ישראל חי וקיים -ב"קידוש לבנה": דוד נמשל ללבנה (ר"ה כה, א ובפרש"י) ועתיד להתחדש כמותה (רמ"א או"ח סתכ"ו ס"ב) והוא חי וקיים, כלבנה שאף שכבר היתה אפילה בחדש שעבר, חוזרת היא להאיר, כך דוד מלך ישראל – יאיר, שמשיח הוא מזרע דוד, ותחזור מלכותו.

ואפשר לומר ולהמתיק ביאור הביטוי – "חי וקיים", לפי הידוע ש"בכל דור ודור נולד א' מזרע יהודה שהוא ראוי להיות משיח לישראל" (ברטנורא, לרות), א' הראוי מצדקתו להיות גואל וכשיגיע הזמן יגלה אליו השי"ת וישלחו" (שו"ת חת"ס חו"מ ח"ו בסופו סצ"ח), ואם כן – הרי דוד מלכא משיחא – מצד עצמו – מוכן ומזומן – "חי וקיים" בגשמיות, ומצפה שישלחו ה' לגאול את עצמו. וכך הוא גם בלבנה: שגם בזמן

שאיננה נראית לנו, אין הפירוש שאינה קיימת, שכן קיומה אינו משתנה והיא "חיה וקיימת" (אלא שהשינוי הוא רק במה שמתגלה ממנה לכדור הארץ, כבמשיח – שהחסר הוא במה שיתגלה ממנו לעולם, ולא בו.

ז. אמירת עלינו בסוף קידוש לבנה: הובא לעיל הקשר בין יהושע ללבנה. את תפלת עלינו תיקן יהושע, וגם חתם את שמו ('הושע' – לפני תוספת האות י'): ע – עלינו. ש – שלא שם. ו – ואנחנו כורעים. ה – הוא אלוקינו (בשם ה'כלבו'). ובתפלה זו מוזכרים היעודים של הכרתת האלילים עד לאמונה בה' ע"י כל יושבי תבל, שזה יהיה בגאולה. תפלה זו תיקן יהושע כשכבש את יריחו, שגם זה בשייכות לגאולה – "ישראל על אדמתם", כיבוש באופן ניסי כפי שיהי' לעת"ל, וע"י תקיעה בשופרות – רמז ל"תקע בשופר גדול לחרותנו" דלעתיד.

ז. הסיבה לכך שמשתדלים לומר קידוש לבנה במוצאי שבת: בית המקדש נחרב בט' באב שחל בשבת, ובמוצאי שבת היה חורבן והשכינה גלתה, לכן ביום שנחרב אנו מבשרים חדוש ישראל והשכינה (פע"ח שער ר"ח פי"ג בשם הר"ח), ובפרט עפ"י הגמרא – "שנולד מושיען של ישראל" – עם החורבן, – מודגשת בזה כוונתנו ב"קידוש לבנה" – לתקן את המצב של ה"גלות" ולהביא את הגאולה.

ח. מדוע מנערים שולי ה"טלית קטן"?

ביאר כ"ק אדמו"ר שליט"א (בהתוועדות ש"פ משפטים תשמ"ח, נדפס גם בקונטרס "ניחום אבלים", קה"ת תשמ"ח) בענין ציצית, שציצית הוא על שם "וראיתם אותו" מלשון "מציץ מן החרכים" (שה"ש ב, ט) וע"י קיום מצות ציצית, שראיית הציציות מביאה לזכירת כל המצוות, פועלים עי"ז שגם הקב"ה יקיים מצות ציצית, דהיינו שיהי' גילוי אלוקות ("וראיתם אותו" – "מציץ מן החרכים") בכל ארבע כנפות הארץ, "ולא יכנף עוד מוריק" (ראה ישעיה ל, ב). ומשום כך, אחר קידוש לבנה שאומרים בה פסוק זה ("קול דודי וגו' מציץ מן החרכים") ומבקשים את הגאולה, מנערים שולי ה"טלית קטן", לזרז את היעוד הרמוז ב"ציצית" שיהי' "מציץ מן החרכים" ועד לגאולה שלמה.

לאחר "סדר עבודה" זה ב"בקשת הגאולה", – מפורסם מנהג העולם לסיים ב"דקידה"...

ט. – שהטעם ל"דקידה" הוא: בשל קירוב הגאולה ברור ומובטח ע"י שביקשנוה, ומכח האמונה העזה שבכך פעלנו את קירובה, על כן רוקדים אנו בשמחת חתן וכלה, שכנסת ישראל היא הכלה והקב"ה הוא החתן (לפי הרמ"א סי' תכו ס"ב), שהריקודים מבטאים את תוקף האמונה והבטחון במה שעתידי להיות מיד, ובמיוחד בימים גדולים אלו, לאחר שנת ניסים, ושנת אראנו נפלאות, ובעיצומם של ימי שנת נפלאות בכל מכל כל.

אפשר להאריך בכל זאת אך קיצרנו כי לקיצור (הגלות...) מצפים אנו, ו"תן לחכם ויחכם עוד".

איזה סיפורי חב"ד אודות קידוש לבנה

כל ימי שבתו של רבנו הזקן במבצר הפטרופבלי, היו וועדות מיוחדות אוספות ומעבדות את חומר המלשינות נגד רבינו הזקן, ואחר כך חקרוהו ודרשוהו. החקירות והדרישות התקיימו לא במבצר, אלא ב"טאינע סאוועט" (המועצה החשאית) וכל פעם היו מובלים אותו מן המבצר את ה"טאינע סאוועט" לשם חקירה ודרישה. נהר הניבה מפסיק בדרך שבין המבצר ל"טאינע סאוועט", והיה פקיד מיוחד מעביר אותו בסירה את הניבה.

כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע סיפר:

פעם, בנסעם בסירה, רצה רבנו הזקן לקדש את הלבנה, ובקש את הפקיד להעמיד את הסירה. הפקיד מיאן, ויאמר לו רבנו הזקן:

– אם אחפוץ, אוכל בעצמי לעכב את הסירה מהילוכה. ולאחר שהפקיד עדיין סירב, עמדה פתאום הסירה מאליה. הרבי אמר אז את המזמור "הללו את ה' מן השמים" (שאומרים בשעת קידוש לבנה לפני הברכה) אך את הברכה עצמה לא אמר, והסירה זזה ממקומה כשרבנו הזקן בקש שוב את הפקיד לעכב את הסירה, שאלו הפקיד: מה תתן לי עבור זה? ונתן לו רבנו הזקן ברכה, כתובה בפתק, בעצם כתב יד קדשו. ואז העמיד הפקיד את הסירה ורבנו הזקן קידש את הלבנה.

אותו פקיד עלה אחר כך לגדולה והאריך ימים בעושר וכבוד. הפתקא של רבנו הזקן היתה משובצת אצלו במסגרת של זכוכית עבה ומקושטת בזהב והיה מוקירה ומעריצה מאד. החסיד המפורסם רב דוב זאב מיקטרינוסלב, ראה אותה פתקא אצל בנו של אותו פקיד וקרא את הכתוב בה.

בספרו סיפור זה, הוסיף כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע שבילדותו התפלא, מכיון שרבנו הזקן כבר העמיד בעצמו את הסירה, מדוע לא אמר גם את הברכה, ולא היה צריך להיזקק לטובתו של הגוי? אך כשהתבגר והעמיק בחסידות הבין שזהו ענין גדול בעבודה, ושכך מוכרח היה רבנו הזקן לעשות, כי מצוה צריכים לקיים דוקא כשהיא מלובשת בדרכי הטבע ולא על ידי נסים שלמעלה מן הטבע.

ברם – סיים – כללות הענין שכתב יד קדשו של רבנו הזקן ימצא אצל גוי, היא אחת מפליאות תמים דעים יתברך ויתעלה (ספר התולדות אדה"ז ח"ג ע' 683 מלקו"ד ח"ד ע' תשנב, ב ואילך).

ובשיחת כ"ק אדמו"ר שליט"א ש"פ ויק"פ ה'תשמ"ה (נדפס בס' התועודיות כ"ק אדמו"ר שליט"א ה'תשמ"ה ח"ג ע' 1534) הוסיף שהטעם שהוצרך אדה"ז שהפקיד יעמיד הספינה הי' כדי שיוכל לקדש את הלבנה בעמידה ("הלכך נימרינהו מעומד"). ובקונטרס משיחת ש"פ מקץ ה'תש"נ הערה 24 הוסיף "כדי שיוכל לברך בישוב הדעת. – ובמכ"ש וק"ו מההילוך בעגלה ביבשה, כי ההילוך בספינה הוא גם סכנה, שלכן יורדי הים כשעלו ליבשה חייבים להודות". ע"ש.

וראה בארוכה לקו"ש ח"ה ע' 80 ואילך שמבאר בארוכה (על יסוד דברי כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ הנ"ל) דזה שצריכים להשתדל שקיום המצות ואפי' ההכנה לקיום המצות (כבסיפור הנ"ל – העמדת הספינה) צ"ל ע"פ דרך הטבע הוא מכיון שהמצות צריכות לפעול זיכוך ולהמשיך קדושה בדברים הגשמיים שבעולם הטבעי ולכן צריכות להעשות ע"פ טבע כדי שטבע העולם (לא יתבטל, אלא יזדכך, ולכן אפי' ההכנה למצוה צריכה להיות ע"פ טבע, ואין הכוונה בזה שצריכים לחפש מניעות ועיכובים ("זוכן שוועריקייטן") אלא שאי"צ לבטל הקשיים שישנם ע"פ טבע ע"י דרכים שהם למעלה מן הטבע שלא יהי' "בריקנייא ובמגנא" אלא "לאשתדלא בי' כדקא יאות כפום חיליי" (זח"ב קכח, א). ע"ש בארוכה. וראה לקו"ש בא ה'תשמ"ט ס"ג. שם ס"ז שיחת ש"פ מקץ הנ"ל ס"ג ובהערות לשם.

(מתוך ספר "דיני ומנהגי ראש חודש" הנ"ל).

* * *

הרה"צ ר' הלל מפאריטש הי' זהיר ביותר במצות קידוש לבנה כשלא נראה הלבנה, הי' 'הופך עולמות'. פעם הי' בלויבאוויטש בלילה האחרון שאפשר לקדש את הלבנה, ולא נראתה. נתן פדיון לרבינו ה'צמח צדק' שתיראה הלבנה, והבטיח לו הרבי, ולא הי' קץ לשמחתו. כמה פעמים במשך אותו הלילה באו להגיד לו לר' הלל כי יצאה הלבנה, אולם ר' הלל ראה את הלבנה ולא בירך, כי לא היתה בהירה דייה, ואמר שהרבי הבטיח שתהי' לבנה וודאי יהא הדבר על הצד הטוב ביותר. ואכן, סוף סוף יצאה לבנה נקי' ובהירה, ורבי הלל בירך עליה בשמחה. והתבטא אז ר' הלל, כי בחייו כבר קרה לו פעם אחת שלא נראתה הלבנה בכל מחצית החודש, אולם אז הי' צעיר והיו לו הכוחות לסבול את הדבר, אבל עתה אילו לא הי' רואה את הלבנה בחידושה, הי' הדבר מסכן את חייו ("ער וואלט דאס ניט איבערגילעבט") ח"ו (מפי הגאון רבי זלמן שמעון דבורקין זצ"ל גאב"ד ליובאוויטש ברוקלין, ועוד). – "כפר חב"ד" גליון מס' 394 ע' 15.

(מתוך 190 הנ"ל)

* * *

[לאחר תפלת ערבית דמוצאי ש"ק והבדלה יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לקדש הלבנה, וכשלא נראתה הלבנה כיון שהשמים היו מכוסים בעבים – שב כ"ק אדמו"ר שליט"א להכנס לחדרו, ואמר:]

פעם יצא כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע לקדש הלבנה כשהשמים היו מכוסים בעבים, וסיפר, שעובדא הוה אצל הרה"צ ר' מאיר מפרעמישלאן שלא היה יכול לקדש הלבנה שהיתה מכוסה בעבים, והתחיל לדבר אודות קידוש הלבנה בהיות בני' במדבר, דלכאורה, כיון שענני הכבוד הקיפום גם מלמעלה, איך היו יכולים לקדש הלבנה שהסתירוה ענני הכבוד? ותירץ, שמשא רבינו היה מנפנף במטפחת ("א מאך געטאן מיטן טיכל"), והיו ענני הכבוד נקפלים כנגד הלבנה, וכשהראה ר' מאיר איך היה משה רבינו מנפנף במטפחת, נתבהרו השמים ונראית הלבנה. – כאשר כ"ק אדנ"ע סיפר סיפור זה, הוציא את מטפחתו והראה איך היה עושה הרה"צ ר' מאיר, ואז, נתבהרו השמים ונראית הלבנה.

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:) אם נמצאים כאן כאלה יהודים שיכולים לעשות כן – אולי נוכל לקדש הלבנה.

(א' מהנוכחים אמר שהרבי יכול, וענה כ"ק אדמו"ר שליט"א בחיך:)

די בכך שסיפרתי המעשה...

[ואח"כ אמר שישוב תיכף ("איך קום באלד צוריק") לקדש הלבנה, והלך לבית אמו הרבנית הצדקנית לערוך הבדלה, וכאשר חזר כעבור משך זמן, נתבהרו השמים ונראית הלבנה].

(סיום התוועדות ש"פ ויצא ה'תשי"ב, נדפס ב"תורת מנחם" ח"ד עמ' 161).

חיי ר' חיים

פרקים

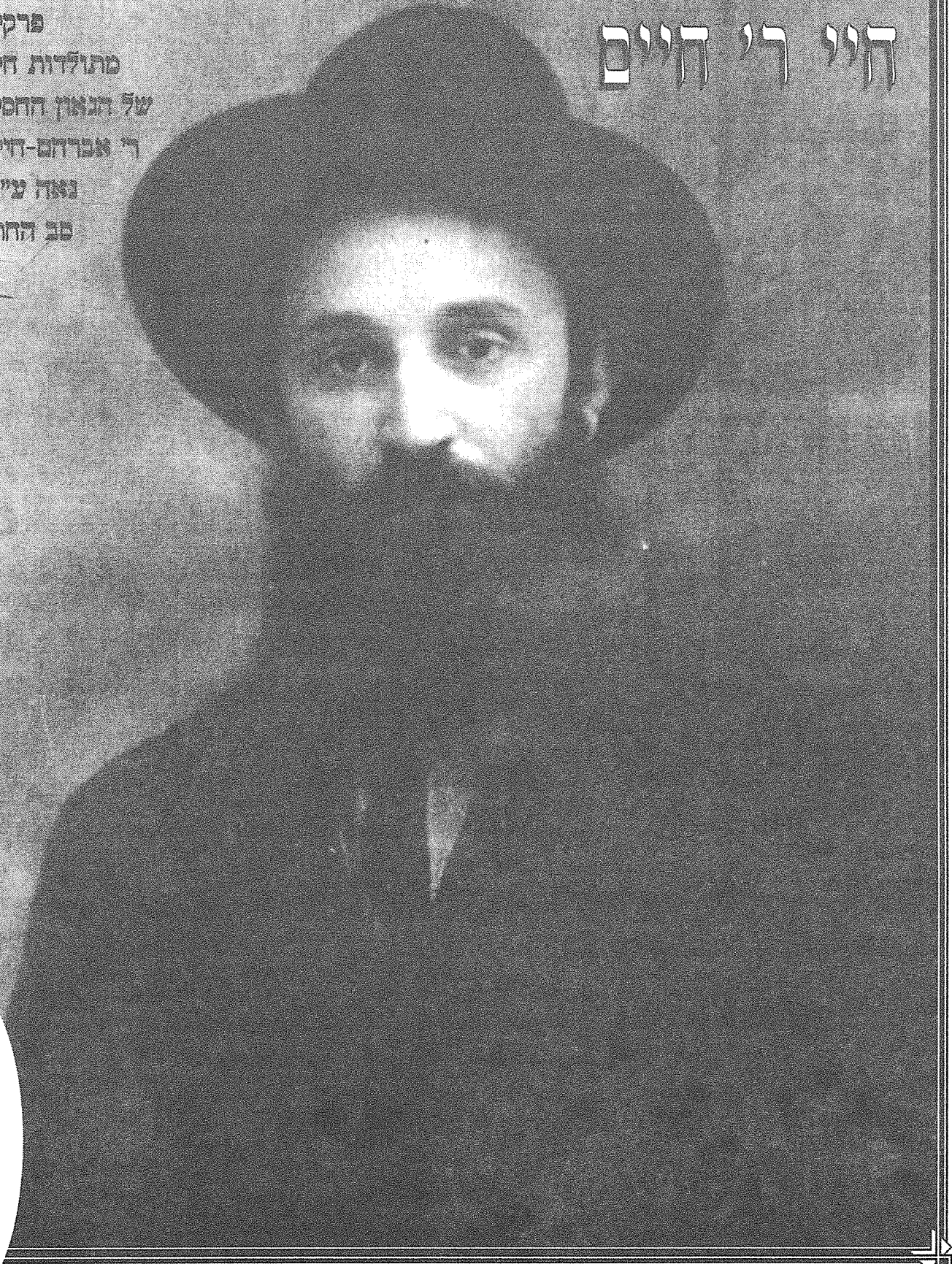
מתולדות חייו

של הגאון החסיד

ר' אברהם-חיים

נאה ע"ה,

מב החתן

דמותו של סבא

יפה שעה אחת קודם" ... אבל עכ"פ מהקצת שהגיע לדינו נשתדל לדלות אי אלו עובדות לתועלת הרבים.

תולדותיו

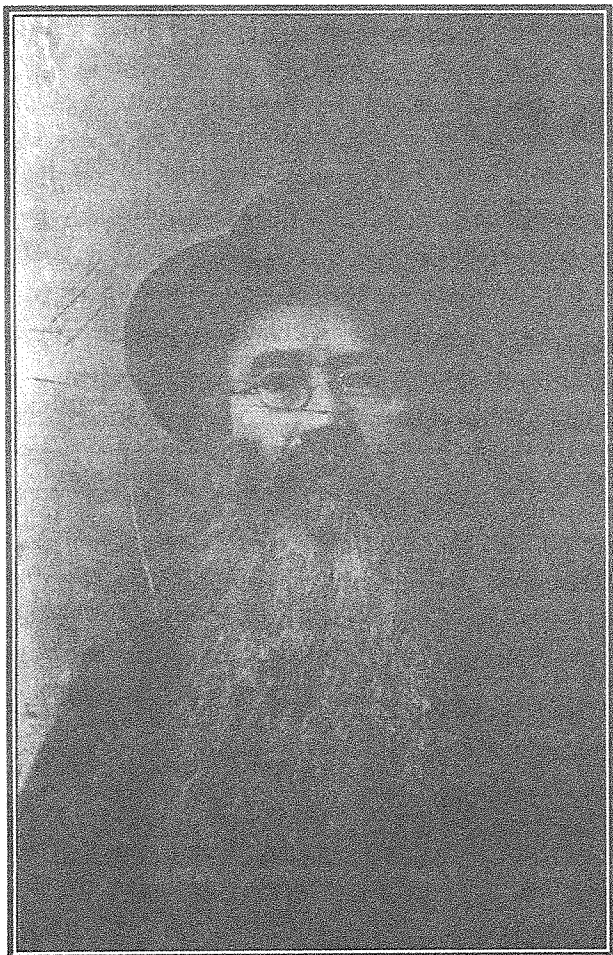
טרם אתחיל להאריך ביחוסו של הגרא"ח - אי אפשר שלא להזכיר תחילה את הידוע ומפורסם, שבמכתביו של כ"ק אדמו"ר הרי"צ נ"ע מתייחס הוא לר' חיים בהתואר "מחותני", ועד"ז זכה לקירבה "משפחתית" מיוחדת ממלא מקומו הוא כ"ק אד"ש. עד כדי כך הגיעו הדברים, שכאשר נכנס אבי (הרה"ח ר' אליעזר) שי' ליחידות בפעם הראשונה (אלול תשל"ד) וסיפר כי הוא נכד הרא"ח נאה, אמר כ"ק אד"ש (התוכן מדויק, לא הלשון): "אויב אזוי זיינען מיר קרובים! דער שווער האט אים דאך גערופן מחותני" [=אם כך הרי אנו קרובים! כ"ק מו"ח הרי קראו מחותני"], ואכן, בנוסף לקירבה ה"רוחנית" שהיתה בינו לבין רבותינו נשיאינו ה' ג"כ קרוב בגשמיות, שכן דודו (בעל אחות אמו) הרה"ג ר' שלמה יהודה לייב אליעזרוב ז"ל גאב"ד חברון ה' נכד דודו של כ"ק אדמו"ר הרי"צ נ"ע.

הסבא ר' בערל קאליסקער

והואיל ועסקינן ברשיל"א - הוא דודו ה"מובהק" של הגרא"ח שבצילו נתעלה בתורה ובחסידות בימי בחרותו בעיה"ק חברון - לא נוכל לפסוח מלהזכיר את חותנו (אבי אמו של הגרא"ח) הרה"ח ר' דובער אשכנזי ז"ל "שהי' שד"ר וחוזר דא"ח [=דברי אלקים חיים] של כ"ק אדמו"ר הצ"צ ז"ל והי' נקרא ר' בערל קאליסקער" (לשון הגרא"ח בהקדמתו לקצוה"ש). והוא האיש אשר העיד עליו כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע באגרותיו (ח"א עמ' ל), וזל"ק: "אצל הרד"ב מקאליסק נמצאים הרבה כ"ק [=כתבי קודש] הנחות שלו מה ששמע מכ"ק אאזמו"ר זצוקללה"ה, ורובם ככולם מכוונים כמו שנאמרו". יתר על כן מצינו באג"ק כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע (ח"ב עמ' שכג): "ישנם הרבה מאמרים הנחות. ה' מניח א' שמו ר' דוב קאליסקער (חבירו של כ"ק אאזמו"ר מהר"ש זצוקללה"ה) והגהות אדמו"ר מהר"ש עליהם". והדברים מדברים בעד עצמם. ומכיון

בעמדנו להקדיש איזה שורות לדמותו של סבנו הגדול הגרא"ח נאה ז"ל, מובן שאין לנו צורך בהרחבת הדיבור אודות גאונותו בתורה ובהוראה ואף לא על הליכותיו בדרכי החסידות והפצתה, שכן אלו כבר נודעו בשער בת רבים, כי על פיו יצאו (ידי חובת כזית) ועל פיו יבואו (למקוה מ' סאה) רוב רובם של קהל עדת ישראל, ולאורו של הקצות השולחן והלוח שחיבר מנהל כאו"א מאנ"ש את הליכותיו היום יומיים, וכבר סמכו את ידיהם עליו כל גאוני דורו, ומה לנו יותר מדברי כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א אודותיו (י"מי בראשית" עמ' 153) שכ"ק מו"ח אדמו"ר "האט געהאלטן פון זיין לערנען" [=אחז מהלימוד שלו], ובכלל שמע ממנו "אז מ'קען זיך אויף אים פארלאזן" [=שאפשר לסמוך עליו]. אולם יש כן צורך להאריך על היחס האישי, הנדיר והמיוחד ששרר בין הגרא"ח ז"ל לרבותינו נשיאנו בכלל ובפרט לנשיא דורנו משיח צדקנו כ"ק אדמו"ר שליט"א.

ואף שגם בנושא זה כבר האריכו רבים וטובים (ראה לדוגמא שבועון "כפר חב"ד" גליון י"א ניסן ה'תשמ"ח (כתבה) וגליון 332 עמ' 33, ירחון "פנימיות" חשון תשנ"ז (מאמרו של הרשד"ב וולפא), ספר הצאצאים עמ' 623, ועוד), אך אין הקומץ (שנכתב) משביע את הארי (שבחבורה). ואמנם ה' מן הראוי לחבר ספר שלם מעשרות המכתבים והקשרים שנצברו במשך השנים, אך על זה דוה לבינו שמרבית החומר עדיין חתום ונעול זה עשרות בשנים באופן ד"גניזה", ולא שזפתם עין הדפוס מעולם. וכאן המקום להעיר על דבר פלא, שבמכתבו המפורסם של כ"ק אד"ש מה"מ בסמיכות לפטירתו של הגרא"ח ז"ל (נדפס באג"ק ח"ט עמ' רלא) הנה מיד לאחר כתבו "נבהלתי מהשמועה זה עתה, אודות פטירת הרה"ג והרה"ח צמ"ס וכו' וכו' מוה"ד אברהם חיים נאה ע"ה.. מוסיף הרבי וזל"ק: "וכן כדאי בעוד מועד להבטיח (באווארענען) בהנוגע להכתבים וספרים הנשארים. היינו שמה שנשאר מהכתבים שלו ישתדלו ככל האפשרי להדפיסם. . . ומובן אשר יפה שעה אחת קודם". שדברים אלו הם ממש נבואה על מצב ההוה ר"ל. ויה"ד שסו"ס יערה עליהם רוח ממרום ויזכו את הרבים באוצר בלום זה כאוות נפשו הטהורה של רבינו שליט"א, "ומובן אשר

הגה"ח ר' מנחם מענדל נאה. אביו של הגרא"ח

עד שבסוף שנת תרס"ט הסכים להשתתף בניהול הוועד אך לא בתואר ממונה.

באלול תרע"ב כשקיבל את בקשת הרבי נ"ע לקבל עליו את ההתמנות, כותב: "לא הרהבתי עז לסרב כנגדו", ואז כתב לו הרבי (באג"ק ח"ב אגרת שמא): "אני מבקש את כבודו להשתדל לעשות תיקונים הנדרשים בכללינו בעניני התפלה ובעסק התורה שיהיה במקצת עכ"פ כפי הכוונה הטהורה והקדושה של מייסדי כוללינו כ"ק אבותינו רבותינו הק' זצוקללה"ה". הדבר אירע לאחר שבתקופה היא (בחודש תמוז) התארגנה בירושלים קבוצה של 76 איש וערכו "בחירות" לממונים ובחרו בשלשה ממונים חדשים לכולל חב"ד, אמנם כ"ק הרבי נ"ע לא הסכים לבחירה חדשה זו וצוה להשאיר את

שכן - אין פלא איפוא מאין קיבל ר' חיים את כשרון הכתיבה המהולל שלו.

"כח הבן מכח האב"

טרם נתחיל בסיפור חייו של ר' חיים, נשתדל לשרטט אי אלו קוים לדמותו של אביו הדגול הגה"ח ר' מנחם מענדל (אשכנזי) נאה ז"ל מראשי עסקני הישוב היהודי בחברון בכלל ובכרם חב"ד בפרט, בחסותו של הוד כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע (המעט שלפנינו לוקט מהחומר הרב שנדפס בספר "תולדות חב"ד באה"ק" (קה"ת תשמ"ח):

הרמ"מ נולד ביום י"ג אדר תרכ"ז בעירה קאליסק פלך מוהילוב לאביו ר' משה צבי נאה זלה"ה (אשר שימש שם ברבנות משך שישים שנה). בשנת תרמ"ה עלה לאה"ק לעיר האבות חברון. בשנת תרמ"ט, כאשר חלק גדול מבני הנוער בחברון נסעו ללמוד בבתי הספר של "כי"ח" ואחרים הלכו לעבוד בתור עוזרים לבעלי מלאכה ומצב לימוד התורה של הנוער היה בכי רע - הצטרף רמ"מ אל גיסו הרשיל"א ויחד עם הרש"ז סלונים (בן דודם) הקימו ישיבה ות"ת בשם "מגן אבות".

בשנת תרנ"ג נסע הרשיל"א בשליחות כ"ק אדמו"ר מהורש"ב לחו"ל, ואז הושיב את הרמ"מ במקומו, אולם באותה תקופה היה המצב הכלכלי שם גרוע ביותר, וכך מתאר הרבי (הרש"ב) נ"ע, במכתבו מעש"ק נצבים ה'תרס"ו, את מצב הישיבה "שירדה ונתבלבלה עד שכמעט שנחרבה לגמרי, היה בה איזה אברכים אשר לא קבלו שום תמיכה ולא למדו בקביעות, רק נאספו באותה שעה שאמר הרמ"א [=הר' מענדל אשכנזי (נאה)] השיעור, ולא היה לה שום תמונת ישיבה כלל".

בשנת תרס"ו נתמנה כרואה חשבון של "כולל חב"ד", במכתבו של הרבי נ"ע (מיום ו' כסלו תרס"ו) כותב אליו: "כאשר כבודו נתמנה למנהל החשבונות בהכולל ייטיב לבקש מהרל"מ [=ר"ל מנוחין ז"ל] שי' את מכתב בני [=כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע] שי' אליו וימלא בדבר שילוח החשבונות לפה ע"ש בני שי'.

בשנים תרס"ח-ט נתבקש כמה פעמים מאת האדמורי"ם והגבאים שבחו"ל להתמנות כממונה בכולל חב"ד, אולם הרמ"מ לא הסכים בקבלת התואר ממונה,

תער"ב . . אין לי גם צל ספק מכל הענינים שהם בטח מתנהגים במישרים".

וביום כ"ד אדר שנת ה'תרצ"ח "חשכו המאורות נפל ארז לבנון, אבד חסיד מן הארץ ונשמתו הטהורה עלתה אל גנזי מרומים... השאיר אחריו ברכה כ"י הרבה בחידושי תורה גפ"ת ושו"ת בד' חלקי שו"ע אשר נקוה להו"ל לזכות נשמתו" (מלשון בנו הגרא"ח בהקדמתו לחלק הששי של קצוה"ש).

אשת חיל

ר' אברהם חיים נולד בשנת ה'תרנ"ג לאביו הרה"ג והרה"ח ר' מנחם מענדל והרבנית מרת מוסא ע"ה בעיר האבות חברון תובב"א, שם גדל ונתחנך ויגע יומם ולילה אצל אביו הגאון ז"ל וכן הי' מקורב בילדותו לבעל ה"שדי חמד" זצ"ל.

בהיותו בן טו שנה נשא לאשה את הרבנית דבורה ע"ה בת הרה"ח ר' שאול יצחק פעניגשטיין ז"ל, והיא אשר עמדה לימינו במס"נ בעבודת הקודש הכבדה שהועמסה עליו, במצרים ניהלה את הישיבה הגדולה שייסד (כמאתיים במספר) ובישלה להם ומילאה את צרכיהם במסירות, פעם אף הבחינה בילד בן 9 שעמד להחנק והצילה את חייו, וכל ימי חייה הקצרים היו קודש לעבודת הכלל ולגמילות חסדים מופלאה, אך לדאבון הלב נלקחה לעלמה עוד בחיי

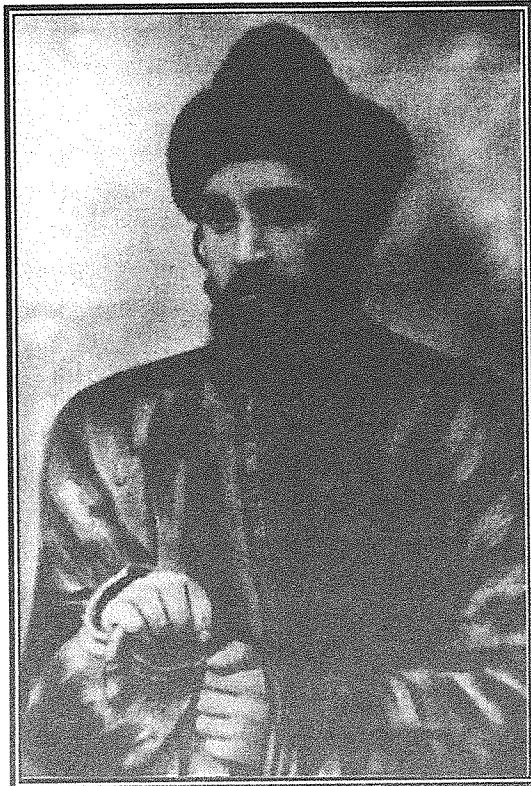
אבי' והיא בת 48 בלבד. בהקדמת חלקו השישי של קצוה"ש כותב עלי' בעלה הגאון "אלון בכות" בו מבכה מרות את פטירתה ללא עת, וכותב עלי' בין השאר: "דבורה אם בישראל . . כפה פרשה לעני, ושמתה בעין טובה לקראת אורחים . . מאסה בתענוגי תיאטראות

הממונים הקודמים ואליהם צירף את מי שהיה עד עתה מנהל החשבונות - ר' מ"מ נאה.

בשנת תר"פ עם תום המלחמה חזר לחברון יחד עם גיסו רשיל"א ורש"ז הבלין ז"ל, לראות אם אפשר לחדש שם את ישיבת תורת אמת, ובראותם את מצב העיר ראו שאין שום אפשרות לפתוח שם את הישיבה, וחזרו לירושלים. וכך כותב הרמ"מ במכתבו לכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ: "לאחר שנות המלחמה ובשובי מגלותי, ונעתרתי לחזור למשמרתי בהכולל, בחודש טבת תר"ף . . הוחלט תקציב של 15 לי"ש [=לירות שטערלינג] לחודש, למען שהאברכים ובחורים מבני הישיבות יקבעו להם לימוד דא"ח בכ"י בביהכנ"ס בית מנחם צמח צדק לערך שתי שעות, ובאופן מסודר כראוי,

ובשם ישיבת צמח צדק נקראת" (וראה לקמן בתולדות הגרא"ח מה שהוסיף עוד על פעולות אביו).

כן ערך אז מכתב לכ"ק אדמו"ר מהורי"צ בשם כל חברי הכולל שמקבלים על עצמם נשיאותו ולשמוע לעצתו ופקודתו (לאחר הסתלקות אביו אדמו"ר מהורש"ב בחודש ניסן), ובין השאר כותב: "והן עתה תור ימי הבחירות ממשמשים ובאים ואחרי אשר בחסדי השי"ת זכינו כי נגלה עלינו אור קדושת מרן כ"ק שליט"א מאיצים בנו להודיע כ"ז לכ"ק שליט"א וכהסכמתו נעשה. נאום מ' מענדל נאה בן חיל לאה..."

כאב"ד בסמרקנד בשנת הכ"ב לחייו

ובאגרת הרבי ריי"צ מיו"ד

שבט תרפ"א מוצאים אנו: "הנני מקבל ת"ל מכתבי וידיעות כסדרן מידידנו הרממ"נ שי' בהנוגע בעניני הכולל, והנני מקוה להשי"ת אשר בטח משתדל, ויוסיף אומץ להביא רצון כ"ק אדמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נ"ע ז"ע מן הכח אל הפועל, כמו שמילא ידו בהמכתב דשנת

טבת שנת ה"א תרע"ה, והרבה מאחב"י הגרו למצרים הסמוכה לאה"ק. וביחוד בנא אמון שמה התרכזו רוב הגולים, ואכן כאמור הקים שם ר' חיים ישיבה ענקית בשם ישיבת ארץ ישראל" ודאג לקליטתם של הגולים בגשמיות וברוחניות. בתקופה זו גם חיבר ספר הלכה בשם "שנות חיים" ותרגמו גם לערבית עבור יהודי מצרים שרמת הידע שלהם בהלכה שאפה לאפס. ספר זה מתאפיין במיוחד בכך שעם היותו מבוסס על פסקי הב"י ומנהגי הספרדים - שילב בו ר' חיים במומחיות מופלאה את פסקי אדמו"ר הזקן (!) וכך זכו גם אותם יהודים להתקשר לאילנא דחיי - נשיאי חב"ד. אף הם העריצוהו וכיבדוהו מאוד והי' שמו נישא לתהלה בשם "חכם חיים". ותמונתו התנוססה בהמון בתי ישראל במצרים.

"בעל השיעורים"

בשנת תרפ"ו הוציא לאור את החלק הראשון של ספרו הגדול "קצות השולחן", והוא נסיון - ראשון במינו - לתמצת את דברי אדמו"ר הזקן למעין "קיצור שו"ע", הספר נתקבל באהבה וחיבה אצל כל גדולי הדור ובראשם כ"ק אדמו"ר הרי"צ נ"ע, ששגרו לו את הסכמותיהם, וכן חיבר את ספרו שיעורי תורה שנתקבל כאמור בכל תפוצות ישראל. ואף שהי' מי שחלק עליו, הרי כל גדולי ירושלים זצ"ל ה"ה המרא דאתרא הגרי"ח זוננפלד, מהרי"צ דושינסקי, כ"ק אדמו"ר מגור בעל "אמרי אמת" ועוד, קיבלו את פסקיו, ופירסמו ברבים את תמיכתם בצדקת הכרעותיו של הגרא"ח.

הרה"ג ר' ראובן ז. בענגיס בעל לפלגות ראובן זצ"ל שיבח אף הוא את התועלת המרובה בפעולותיו של ר' חיים בענין השיעורים והתבטא

ודומיהן, אהבה את התורה, ובחרה להסתופף בחצרות ד"ר.

אב"ד בגיל 21

בשנת תרע"א בהיותו בן 21 שנה בלבד - עבר לבוכרה בחסותו של דודו הרשיל"א ונתמנה לראב"ד בסמרקנד. בתקופה זו כבר חיבר את חיבורו הראשון בשם "חנוך לנער" והוא קיצור הלכות תפילין (וכן דרשה לבר מצוה) מתורגם לשפה הבוכרית שפה אותה למד מתוך חומש מתורגם (!), בהסבירו בהקדמת הספר: "הרגשתי חסרון ידיעת הדינים לילדינו הרכיבים המתחנכים במצות תפילין.

ואין יודעים איך להתנהג אתן בקדושתן והנחתן. נתתי אל לבי להרים מכשול מדוך ילדי עמנו לא חסתי על זמני וטרחתי וערכתי ספרי זה". ובשולי הגליון כותב "וזאת למודעי כי בעת כתבתי הספר הזה לא הי' לי שום ספר רק ספרי השו"ע והרמב"ם וש"ס קטן דפוס ווארשא. ועין יעקב. וע"כ אולי ימצא כתוב באיזהו מקומן שהקדימוני. אל יחשדני הקורא למתלבש בטלית שאינה שלי ח"ו".

מדהים לראות איך בתנאים כאלו חיבר ספר בהלכה הכולל ראשונים ואחרונים וכל זה בגיל 21 בלבד.

פרי ביכוריו של הגרא"ח חתום בחזמתו "חיים מינדילאו", כפי שנקרא בבוכרה

וירד מצרימה

בשנת תרע"ג חזר לארצנו הקדושה, אך לא לאורך ימים הספיק לגור באה"ק, ובלשונו (בהקדמת ספרו "שנות חיים"): "בעת שפרצה המלחמה עולמית נגרשנו מאה"ק על היותנו נתיני ממשלות ההסכמה. זה הי' בחודש העשירי הוא חודש

ובהל' שבת מאריך לבטל ה"חומרות" והערעורים על טבילה בחמין בשבת, כמו"כ מצטט מהמשנ"ב ד"מדת חסידות לאזור בשעת התפלה" ומכמה ספרים המפליאים בענין זה, וכהנה רבות.

בין הקטעים המעניינים שבקצוה"ש יש לציין את ביאורו הנפלא על לשונו של אדה"ז בסידור (לפני "למנצח") "מנהג ספרד שבכל יום שאין אומרים בו תחנון אין אומרים למנצח" שלא מצינו לשון כזה ("מנהג ספרד") במ"א, ומיישב הגרא"ח: "וקרוב בעיני לומר טעם לזה לפי שלא נזכר כאן י"ט כסלו שהוא יו"ט לאנ"ש קבוע לדורות... ובודאי נקבע היו"ט בהסכמת אדמו"ר ז"ל והסידור נדפס בפעם הא' בשנת תקס"ג והי' צריך למנות גם י"ט כסלו בין הימים שא"א תחנון ולמנצח ולא רצה אדמו"ר ז"ל להזכירו מפני גודל ענותנותו, ובכדי שלא תהא ההשמטה של י"ט כסלו שום משמעות שאומרים בו תחנון הקדים תחלה "מנהג ספרדים" ובמילא אינו דיוק כלל מה שהשמיט י"ט כסלו שאינו מנהג ספרדים מאז".

בעל ה"לוח"

כיום כבר מכיר כל חסיד את הלוח (בה"א הידיעה) המעטרת כל ביכ"נ חב"ד (ובראשם 770) אשר בו ימצא כל הלכה ומנהג על סדר השנה, הלוח עליו הורה כ"ק אד"ש (ביום בדר"ה ה'תשנ"ב) שדבר נכון ביותר הוא שכא"א יעיין בו "באופן שכל ההלכות דימים אלו יחקקו בזכרונו", אולם לא הרבה יודעים כיצד התחיל לוח זה. ובכן, מסופר (בספר הצאצאים עמ' 263) שפעם (בשנת תרצ"ב) בעלות הגרא"ח לכולל חב"ד בירושלים ראה שאורזים "לוח א"י - מנהגי ביהכ"נ" של הרי"מ טיקוצ'ינסקי זצ"ל, ולשאלתו "מה זאת?" הסבירו לו שאחד מאנ"ש בחו"ל מתומכי בני הכולל, המכהן כגבאי ביכ"נ חב"ד שם, ביקש שישלחו לו את זה. נרתע ר' אברהם חיים והגיב בצער: במרבית בתי הכנסת הרי פסקיו של רבינו הזקן ומנהגיו הופכים להיות בבחינת "מאן דכר

התמונה שהתנוססה בעשרות בתים במצרים

פעם: "עד היום, כשהיינו מסיבים בליל הסדר, נוהגים היינו לבצוע מהמצה והיינו פונים לרבנית בלשון זה "בודאי יש כאן כבר כזית", עתה כבר יודעים כולנו את השיעור המדויק.

ה"קצות"

ממטרותיו העיקריות של חיבור הקצות השולחן הוא ללא ספק: הפצת שיטת אדמו"ר הזקן ומנהגי החסידים. לשם כך דאג ר' חיים לצטט בספרו (ח"א עמ' צ) מהמקורות על גודל מעלת הטבילה במקוה כל יום

ישיבה זו היתה מיועדת לאברכים שלמדו בישיבות אחרות בירושלים, שיבואו לשעתיים ביום ללמוד חסידות (בדוגמת "כוללי חסידות" רבים הקיימים היום באה"ק), אך מובן שזו לא יכולה היתה להיות תחליף לישיבת "תורת אמת" (חברון) החריבה שנועדה לתלמידי התמימים ההוגים באופן קבוע בנגלה ובחסידות, דרכה והפצתה.

ואז, במשך אותה שנה, חזר אף בנו הגרא"ח לירושלים, והחליט על דעת עצמו להקים מחדש את ישיבת תורת אמת בירושלים, הוא צירף אליו את דודו הרשיל"א ואת הר' משה א"ל שפירא ז"ל, ויחדיו יצאו בקול קורא לכוונן את בית ה'. כמו"כ פנו בבקשת עצה וברכה לכ"ק אדמו"ר הרי"צ נ"ע. שהגיב במכתבו להרש"ז הבלין (נדפס באג"ק שלו ח"א אג' צ"ה), "קבלתי מכתב מניו יארק דורשים ושואלים אודות הישיבה תורת אמת, מי הם החותמים יד נאה ויד שפירה יחיו והכי אני מנהל המוסד כאשר בתחילה, ועניתי להם כי הם תלמידי מוסד הזה, ואשר נסע ידידי כבודו שיחי' לאה"ק על משמרתו בדבר תורת אמת", ואכן בתקופה היא אכן הלכה ונבנתה הישיבה הקדושה תו"א המפארת את ירושלים בפירותיה המבורכים ומאירה את חוצותי' באור החסידות והפצת בשורת הגאולה והגואל עד היום הזה.

שמייהו" ואתם פועלים במו ידיכם שגם בביכנ"ס חב"ד יהי' המצב דומה?! ומיד התיישב ר' חיים והחל לכתוב את "לוח דיני ומנהגי השנה" (כפי שנקרא אז), וכעבור עשרים שנה, בשנת תשי"ג, הגיה כ"ק אד"ש את לוח זה והוסיף בו עשרות הערות ותיקונים עד שהפך לנחלת כלל החסידים עד היום.

וכאן המקום להזכיר עובדה נפלאה: בש"ק פ' בא, יו"ד שבט שנת ה'תש"י הבחינו הגבאים, כי ר' חיים שכח להדפיס בלוח את התאריך וההפטרה לשבת זו (כמנהגו להכניס את כל ההפטרות ונהוגות בחב"ד, מכיון שברביבו הפטרות ישנם חילוקי מנהגים) והיה הדבר לפלא כי בכלל הי' דייקן נמרץ, ורק במוצאי שבת עם הוודע דבר הסתלקותו של הרבי ריי"צ נ"ע - קיבל הדבר משמעות, כי אכן כבר לא קרא כ"ק הרבי נבג"מ את ההפטרה בשבת זו...

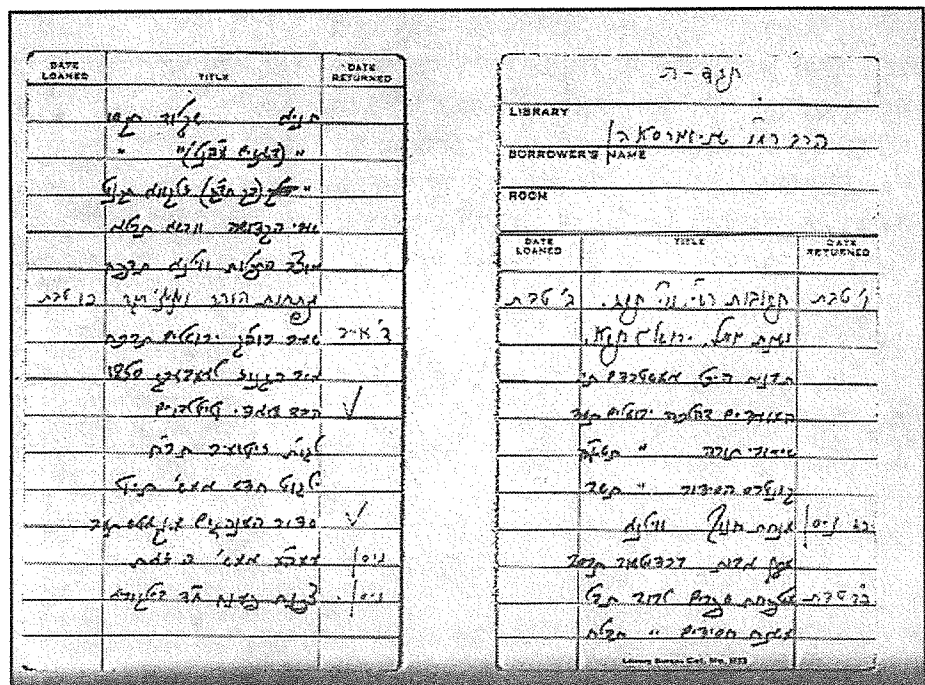
ייסוד ישיבת "תורת אמת"

בתום המלחמה, בשנת תר"פ, התחילו מגורשי אה"ק לחזור לביתם. בני חברון - ובתוכם הורי הגרא"ח - התיישבו בעיקר בירושלים. באותה שעה התעורר אביו הר"ר מנחם מענדל ז"ל לייסד ישיבה בשם "צמח צדק",

סמל להתקשרות

באמת הי' מן הראוי להקדיש כאן כמה פרקים על עבודת הכלל שלו ב"אגודת ישראל"

כרטיס הספרייה של הרבי מלך המשיח, ובו רשימת ספרים ששאל מספריית אגו"ח בשנים תש"ד-ה. ניתן לראות בכתי"ק את ספרי הגרא"ח "שיעורי תורה" ו"קונטרס הסידור"

התואר "אדמו"ר" היו אנ"ש שבירושלים, שמעולם לא ראוה ולא הכירוהו פא"פ.

ואם כך ה"העלאה מלמטה למעלה" הרי כן ויתר על כן היתה ה"המשכה מלמעלה למטה". אמנם היו רבים שקבלו עשרות מכתבים במשך השנים. אך מעטים היו אלו שקבלו התייחסויות מפורטות על כל דברי התורה שהו"ל, אם זה ספר או קונטרס, הגהות או כתבה בעתון. וכזה ה"ר' חיים נאה.

לכל לראש כדאי לציין את התוארים המיוחדים שהוענקו לו מהרביים (וכידוע שרבותינו נשיאנו "האבן זקן ניט געווארפן מיט קיין ווערטער"). במכתבו מיום ז' שבט ה'תש"ד כותב לו כ"ק אדמו"ר הרי"צ (אג"ק שלו ח"ח עמ' קמה): "ידידי מחות' הרה"ג הנודע לשם תהלה בתוככי גאוני יעקב גזע היחס וו"ח אי"א מוה"ר אברהם חיים שליט"א נאה.. ועד"ז כו"כ לשונות באג"ק כ"ק אד"ש, ולדוגמא "הרה"ג והרה"ח צמ"ס כו' וכו'" ועוד.

וכן כמה דוגמאות של אג"ק שקבל: בכ"ח כסלו תשי"ב לאחר שעונה לו הרבי על שאלותיו בעניני הפטרות, התרת נדרים, תקיעות, סליחות ושיעור אכילת פרס, כותב לו שראה את מאמרו בעתון "המודיע" בענין שו"ע אדמו"ר הזקן ה"ל סוכה ועונה לו על שאלה שנשאר שם בצ"ע. גם בכ"ח אייר תשי"ב כותב הרבי שראה "באקראי בגליון המודיע שבא לידו" את מאמרו בענין אמירת הנשיאים ומעיר לו על מש"כ, ומוסיף: "באשר מתכוננים הננו עתה להדפיס סליחות לפי מנהגו (הנדפס בסידור תו"א), וכן לחזור ולהדפיס את המחזור לר"ה ויוהכ"פ, הנה ת"ח לכת"ר שבאם יש לו בזה הערות והארות, יודיעני, וההקדם בזה ישובח". ואכן בתחילת שנת תשי"ג י"ל לראשונה ה"מחזור השלם" עם הערות ומנהגים של כ"ק אדמו"ר שליט"א בהם מובאים גם מדברי הגרא"ח, והרבי הזדרז לשלוח לו את עלי ההגהה של המנהגים לפני החג ולשמחתו לא ה"קץ. "הרבי שליט"א רצה שיהי' לי חג שמח" הכריז תוך שמחת ההקפות.

סוף דבר

עמוסי טבל ותלאה היו ימי חייו הקצרים (לפ"ע) של ר' חיים, תקופות קשות ומזעזעות ראו עיניו, החל

שבירושלים וועד הרבנים שלה וב"עדה החרדית" שם שהוא ה' ממסדיהם, ועל כל מעשי תקפו וגבורתו בחיזוק ושמירת הדת, כולל בקרב י-הדות המזרח ושכונת הבורכים בירות"ו שכיהן בה כרב, אך כאמור בפתיחתנו, לא זוהי מטרנתנו. ולכן נמשיך ע"פ סדר שנות חייו בכל הקשור לשייכותו לנשיא דורנו - הוא כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א (שנים ת"ש - תשי"ד).

כידוע, עוד כמה שנים לפני התחלת הנשיאות ה" כבר "חסיד" נלהב של כ"ק אדמו"ר שליט"א, וכפי שספרה לי סבתי (בתו הרבנית מרת רחל מרים שתליט"א זילבר) שהי' מתבטא בעת התלהבותו ש"לא נמצא כמוהו בעולם" וש"הוא עוד יהי' הכי גדול" וכיו"ב, והי' מפיץ שמעו של כ"ק אד"ש שעדיין ה" אז בבחי' "יושב בסתר" בקרב גאוני ופוסקי הדור דאז.

גם בחודש מנ"א ה'תש"י, כאשר נתעוררו רבני אנ"ש שבירושלים והוא בתוכם לערוך "כתב התקשרות" לה"דמ"ש שליט"א" שיאות לקבל ע"ע עול הנשיאות, ונגשו אליו ע"מ שיחתום עליו, הנה בראותו את הנוסח שכתבו: "כ"ק חתנא דבי נשיאה..." לא אבה לחתום בטענו כי אצלינו הוא כבר רבי ולרבי כותבים "אדוננו מורנו ורבינו"! ואכן לא זזו משם עד שתוקן הנוסח כדרישתו, וכך יצא שמהראשונים שכתבו לרבי את

הקדמה

בנתיבי לארץ בעה"י את החלק השני, הני טעם לנכון להחזיר לפני ידידי קניי הספרים, על טיקוס הכמות של הספר, שלא ברצתי על המוצר כל הלכות שבה הנוצרים. ונשארו כמה הלכות לחלק הבא בעה"י ומבלי להאריך אטיב אטרי כי גם הכסף שהוצאתי עליו לי בהתאמתו גדולה מאד. מפני שלשם סבות, כי זה קרוב לשלש שנים שהמחשבות בהחלק והשנה והחצי הנוצרה נביאים עד זכרונה של נפש טובעים לשד הנה והסח. ועמים רבות נזכרותי לתפסיק, באמצע הלימוד והחמיכה ספני קול היריות בלי הרף שרעשו בסביבותנו. והמאזנים והמוצות ה" נורא ואיום, וסמכתא כשיא צילתא, נוסף על זה ישיגו היית בשנה העברה ולקח ספני סחבר פיני עט"ר אט"ר ויל הכי"ט, ואת נוח ביחי היקרה פי"ה אם הבנים שיהיו נביעותי והדכותי, וסקורי הפרנסה יבשו ודללו, כידוע לכל סבירי, שטרותי אינה משתלבת אפילו לבסוף, וגם לשליש ולרביע לא שמענו, וגם כמד הספר הזה עוד לא שלחתי לא כמד הנויר, ולא בעד הרפסה, ורבו המנוות אשר השתרנו עליו על ציאתי, פה מאמר ופה נדרים ומה נצטדק, יור ס"ר מכוין, אשר עם האלקי וצבלי בין חובבי בהכ"ד, ולולי הורחן שעשוי או אבדתי בעניי, לכן אקח כי גם הספר פטם הכמות אשר אני נוחן לפניכם היים ברכת יקר כניטכם להביא ברכת אל בחיכם, ומיה' יתן שבו ארצו ונמלה, ינאל אותנו מנלות נשנ, ומיד שיעיר וחונת את ארץ הצבי, ונבנהה עוד על תלה, עוד האלקים ירושלים של מעלה (ז"י עמ"י פי' הקב"ה), כי אלקים ישיב ציון ויבנה ציון יהיה ישיבו שם ויראהו, ותרע עבדיו ינעלה, והנחתי שבו וישנו בה (החלים ט"ה) בכ"א :

הלכיד השביר והרצון עמוס התלאת ביחל ומצפה לישועת די להכלל ותמסר ויך מהסות הרצ"ס אברהם חיים נאה

האחרון - נשיא דור הגאולה שליט"א מהרה תפרוץ מלכותו בכל, וכן עבד את ה' בתפלתו באריכות ובהתלהבות עצומה כל ימי חייו, עד ליום המר כ"ף תמוז ה'תשי"ד אשר חשך השמש בצהריים ובן ס"ד שנה השיב נשמתו הטהורה ליצורה, והשאיר אחריו ברכה דור ישרים יבורך ואוצר בלום המאיר לארץ ולדרים עלי' עד כי יבוא מנחם לנחמינו בקרוב בימינו לעולם ועד.

מימי בחרותו וגלותו למצרים, ולאחרי זה ימי הדחקות והעוני בירושלים, פטירתה ללא עת של אשתו הרבנית ע"ה, ומאורעות תרצ"ט בהם נרצח בנו שניאור זלמן ז"ל בן ה-12 בידי צלפים ערבים ימ"ש, כל אלו הכבידו עליו באופן מבהיל את עבודת הקודש שלו בו עסק יומם ולילה ממש, וכפי שמעיד על עצמו ב"הקדמה" המצו"ב, ועם כ"ז לא פסיק פומי' מגירסא, והמשיך להו"ל את חיבוריו הנפלאים ולהפיץ את תורת כ"ק אדמו"ר הזקן וכל רבותינו נשיאנו עד לממלא מקומו

מכתב ששלח
הגרא"ח ל"בטאון
חב"ד", בשנת
תשי"ב.
פירסום מכתב זה
של כ"ק אדמו"ר
מהוריי"צ, עורך
בשעתו תגובות
רבות, כפי שניתן
להבין מהמכתבים
המופיעים בעמודים
הבאים

הרב אברהם חיים נאה

רב שכונת הבורכים
מח"ס שיעורי תורה

כבוד הנהלת צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו.
הע"א.

ידידים נכבדים!

במענה על אשר עוררתם אותי לכתוב מאמר בבטאון חב"ד ליום ההילולא של קדש הקדשים ראש גולת אריאל האדמו"ר הריי"צ נשמתו עזן וצוקלה"ה נב"מ זיע"א החל ביום יוד שבט. זחלתי ואירא לגשת אל הקדש לתאר בשרד עלי גליון את גודל קדושתו כי מלאך ה' צבאות הוא, ואין מי שיוכל להעריך אפילו חלק מני אלה את הנשמה האצילית אשר שכנה בקרב גוף קדוש וטהור מקודש בעשר קדושות שבקודש. ואם להעריך את מעשיו הגדולות והנצורות ואת המסירת נפש שלו על כל היקר וקדוש לישראל סבא. אין לי מה להוסיף על כל המשתקף לקורא בעיון את תולדותיו וקורותיו אשר מכל קטע נובע מסי"נ ואהבת ישראל ורואים בחוש נונא דימא דאזיל ביבשתא. עלינו להתמיד לקרוא את שיותיו הקדושות בלי הרף עד שיהיו שנונים בפנינו. להחיות את נפשנו מהאוצר הבלום מכל אבקת ריכל. ומתוכם ילמוד כ"א לתקן מדותיו כל חד לפום שיעורא דיליה. ולהתקשר לממלא מקומו אשר זכה לקבל ממנו מפה אל פה, ממשיך השושילתא קדישא ומפיץ תורת החסידות בדורנו הוד כ"ק אדמו"ר שליט"א. להתאבק בעפר רגליו ולשתות בצמא את דבריו הק' היוצאים מבאר מים חיים ונוזלים מן לבנון ה"ה כ"ק אדמו"ר נ"ע ולמעלה בקודש, לטוב לנו כל הימים בגור"ר בזה ובבא.

ובזה הנני שולח לכם העתק מכל יקר מפז אשר טרם יצא לאור עולם והוא ספון אצלי זה

חמש שנים. אשר כ"ק אדמו"ר נ"ע שלח אלי בשנת תש"ט בתור מענה על הס' קונטרס השלחן אשר התכבדתי לשלוח לכ"ק נ"ע. וטוב תעשו אם תדפיסו אותו בבטאון חב"ד הי"ל על ידכם. וולה"ק:

ב"ה. כ"ב אדר תש"ט ברוקלין.
ידידי..... אברהם חיים שי נאה
שלום וברכה!

נכון הגיעני ספרו "קונטרס השלחן".

רשום אצלי אשר באחד מביקורי הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק וצוקלה"ה בשנת תרנ"ה בעת למדי אצל מלמדי החסיד הרשב"ץ נ"ע. הואיל לכבדני באחד הסיפורי קדש אשר הואיל כ"ק אביו אדמו"ר הרה"ק מוהר"ש לספר לו מאחד הביקורים אשר ביקר הוד כ"ק אביו הרה"ק הצמח צדק בעת למדו בחדר ויספר את אשר זכה לשמוע בצוותא עם הוד כ"ק דודו וחמיו אדמו"ר האמצעי מאת הוד כ"ק רבינו אדמו"ר הזקן. ההבדל בין דרכי הלימוד של חסיד למתנגד. שניהם לומדים בעיון ושניהם מחמשים את הטעות ומייגעים עצמם לתקנו רק ההבדל ביניהם החסידים יודעים שהאמור בספר הוא טוב ואמת. והטעות הוא בעצמו ובדעתו, והמתנגד מוכיח כי ידעתו ופולגו הוא האמת. והטעות הוא בהספר, וזהו יסוד סדר ברכת התורה. תחלה ברכת הבחירה בנוש"י ואח"כ ברכת נתינת התורה ומצהה לנשמות ישראל, ואז בעזרתו ית' מוצאים את הטעות ומתקנים אותו.

השי"ת יחזק בריאותו.....

ידידו הוד"ש מכבדו ומברכו בגשמיות
וברוחניות

יוסף יצחק

מכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א

מבואר בפרדס דכל מי שאינו לומדה (חכמת הקבלה) הוי אפיקורס. ומבאר — במאמר — הפירוש — הגם שעדיין אינו אפיקורס, אם הוא חקרן בטבעו בודאי סופו להיות אפיקורוס, כי עפ"י חקירות הפילוסופים לא יתכן בשום אופן בריאת העולם והפרטי פרטים שבו, מאחדות הפשוטה, ואח"כ ההשגחה עליהם, ושלא יהי שום שינוי בעצמותו וכו', ויבוא סו"ס לידי דיעות של כפירה, כי רק על יסודות תורת הקבלה יש לתרץ את כל הנ"ל בהתאם לאמונתנו הק' וזהי כוונת הפרדס.

— כנראה הכוונה למש"כ בפרדס שער א' פ"ט. ושם איתא כופר. (חילוקם — ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ג). — אבל, נוסף על מה שבמאמר זה לא נחית להחילוקים דכופר, מין ואפיקורוס, הנה רבנו הזקן — וכן הנשיאים שלפניו ושלאחריו — אמר מאמריו „בל"א ולא בלה"ק" (אגרת הקדש סכ"ה, קמא, ע"א) — ולא תמיד כיוון המד עתיק הלשון בדקדוק בהעתקתו ללה"ק. — וה"ה בעניינינו:

הגם שבתחלת הלימוד אין המתנגד באופן המבואר במכתב הנ"ל, אם רק בעל שכל תקיף הוא — סופו להיות כן. כי ידוע כלל התורה, אשר לא בשמים היא, וגיתנה לבני אדם, ועל כאור"א להתייגע בה להבינה בשכלו. ומי שוכה להוראה — הרי אין לדיין אלא מה שעניי שכלו רואות. וכידוע בענין דתנור של עכנאי (ב"מ נט, ב), קמפלגי במתיבתא דרקיע (שם פו, ע"א), נצחוני בני ועוד.

ובמילא — מי שחננו השי"ת בשכל ושוקד הוא בזה, כשגשג ללמוד תורה, והלימוד הוא ע"פ כללי התורה, וכללים הנ"ל בתוכם, הרי ההנחה והגישה שלו הן, אשר ניתן הדבר לרשותו הגמור רה. וכיון שאין הקב"ה מבקש אלא לפי כחו של כאור"א, עליו ללמוד כפי שכלו, ואיך שיבין — הרי ניתן הדבר לרשותו לפסוק. זאת אומרת, אשר ידיעתו ופולולו הם האמת. ואם ימצא סתירה לזה בספר, הרי אין זה מחייב אותו, וע"פ הנ"ל. וידוע מרו"ל שקל הכתוב שלשה קלי עולם כשלשה חמורי עולם לומר לך ירובעל בדורו כמשה בדורו כו' (ר"ה כה, ע"ב).

הננו מפרסמים בזה את מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א שכתב לאחד כתשובה על שאלתו בדבר תוכן מכתב הוד כ"ק אדמו"ר נבג"מ זי"ע, שנתפרסם ב„בטאון חב"ד", חוברת ד' עמוד 37. המערכת

שלום וברכה!

במענה על מכתבו, בו שואל אודות מה שהוקשה לו במכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע הנדפס בבטאון חב"ד. הייתי בספק אם בכלל לענות על המכתב, כיון שמלבד קושיא שיש לו על כ"ק מו"ח אדמו"ר — לא מצאתי במכתבו דבר אודות לימר דיו בתורת החסידות וגם לא בתורת הנגלה. והרי לא זהו דרך לימוד בחלק תורה, איזה שיהי להתחיל בקושיא. ורק לאחר שלומדים משך זמן במקצוע — התורה המתאים וכו' ורוכשים איזה ידיעות, הרי אז יש מקום להקשות קושיות, או — יותר נכון — לא קושיות, אלא ביאורי דברים, שאינם מובנים בהשקפה ראשונה. בכל זה, ברצוני להעמידו על החזקה חזקה לשרות, שבדאי אין כוונתו אלא לטובה.

שאלה:

במכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע הנדפס בבטאון חב"ד חוברת רביעית בעמ' ל"ו, מבאר ההבדל בין דרכי לימוד של חסיד למתנגד. אשר שניהם לומדים בעיון ושניהם מחפשים את הטעות ומייגעים עצמם לתקנו, רק ההבדל ביניהם: החסידים יודעים שהאמור בספר הוא טוב ואמת, והטעות הוא בעצמו ובדעתו, המתנגד מוכיח כי ידיעתו ופולולו הוא האמת, והטעות הוא בהספר וכו'. ותמה הוא על ביאור זה, כי איך אפשר לומר על גדולי המתנגדים שלימודם הי' באופן הנ"ל וכו'.

מענה:

בכדי להבין הנ"ל, יש להקדים תחלה ביאור ענין נוקב ופלאי יותר, והוא בספר הפרדס להרמ"ק, ומובא במאמר (כנראה לרבנו הזקן, בעל התניא והשו"ע). ו"ל במאמר: להבין...

האחרון – נשיא דור הגאולה שליט”א מהרה תפרוץ מלכותו בכל, וכן עבד את ה' בתפלתו באריכות ובהתלהבות עצומה כל ימי חייו, עד ליום המר כ”ף תמוז ה’תשי”ד אשר חשך השמש בצהריים ובן ס”ד שנה השיב נשמתו הטהורה ליוצרה, והשאיר אחריו ברכה דור ישרים יבורך ואוצר בלום המאיר לארץ ולדורים עלי' עד כי יבוא מנחם נחמינו בקרוב בימינו לעולם ועד.

מימי בחרותו וגלותו למצרים, ולאחרי זה ימי הדחקות והעוני בירושלים, פטירתה ללא עת של אשתו הרבנית ע”ה, ומאורעות תרצ”ט בהם נרצח בנו שניאור זלמן ז”ל בן ה-12 בידי צלפים ערבים ימ”ש, כל אלו הכבידו עליו באופן מבהיל את עבודת הקודש שלו בו עסק יומם ולילה ממש, וכפי שמעיד על עצמו ב”הקדמה” המצו”ב, ועם כ”ז לא פסיק פומי' מגירסא, והמשיך להו”ל את חיבוריו הנפלאים ולהפיץ את תורת כ”ק אדמו”ר הזקן וכל רבותינו נשיאנו עד לממלא מקומו

מכתב ששלח הגרא”ח ל”בטאון חב”ד” בשנת תשי”ב. פירסום מכתב זה של כ”ק אדמו”ר מהוריי”צ, עורך בשעתו תגובות רבות, כפי שניתן להבין מהמכתבים המופיעים בעמודים הבאים

הרב אברהם חיים נאה

רב שכונת הבוכרים
מח”ס שיעורי תורה
כבוד הנהלת צעירי אגודת חב”ד באה”ק ת”ו.
הע”א.

ידיים נכבדים!

במענה על אשר עוררתם אותי לכתוב מאמר בבטאון חב”ד ליום ההילולא של קדש הקדשים ראש גולת אריאל האדמו”ר הריי”צ נשמתו עדן וצוקלה”ה נבג”מ זיע”א החל ביום יוד שבת. זחלתי ואירא לגשת אל הקדש לתאר בשרד עלי גליון את גודל קדושתו כי מלאך ה' צבאות הוא, ואין מי שיוכל להעריך אפילו חלק מני אלף את הנשמה האצילית אשר שכנה בקרב גוף קדוש וטהור מקודש בעשר קדושות שבקודש. ואם להעריך את מעשיו הגדולות והנצורות ואת המסירת נפש שלו על כל היקר וקדוש לישראל סבא. אין לי מה להוסיף על כל המשתקף לקורא בעיון את תולדותיו וקורותיו אשר מכל קטע נובע מסי”נ ואהבת ישראל ורואים בחוש נונא דימא דאזיל ביבשחא. עלינו להתמיד לקרוא את שיחותיו הקדושות בלי הרף עד שיהיו שנונים בפינו. להחיות את נפשנו מהאוצר הבלום מכל אבקת רוכל. ומתוכם ילמוד כ”א לתקן מדותיו כל חד לפום שיעורא דיליה. ולהתקשר לממלא מקומו אשר זכה לקבל ממנו מפה אל פה, ממשיך השושילתא קדישא ומפיץ תורת החסידות בדורנו הוד כ”ק אדמו”ר שליט”א. להתאבק בעפר רגליו ולשתות בצמא את דבריו הק' היוצאים מבאר מים חיים ונוולים מן לבנון ה”ה כ”ק אדמו”ר נ”ע ולמעלה בקודש, לטוב לנו כל הימים בגור”ר בזה ובבא.

ובזה הנני שולח לכם העתק מכל יקר מפז אשר טרם יצא לאור עולם והוא ספון אצלי זה

חמש שנים. אשר כ”ק אדמו”ר נ”ע שלח אלי בשנת תש”ט בתור מענה על הס' קונטרס השלחן אשר התכבדתי לשלוח לכ”ק נ”ע. וטוב תעשו אם תדפיסו אותו בבטאון חב”ד הייל על ידכם. וולה”ק:

ב”ה. כ”ב אדר תש”ט ברוקלין.

ידידי..... אברהם חיים שי נאה שלום וברכה!

נכון הגיעני ספרו „קונטרס השלחן”.

רשום אצלי אשר באחד מביקורי הוד כ”ק אדמו”ר הרה”ק וצוקלה”ה בשנת תרנ”ה בעת למדי אצל מלמדי החסיד הרשב”ץ נ”ע. הואיל לכבדני באחד הסיפורי קדש אשר הואיל כ”ק אביו אדמו”ר הרה”ק מוהר”ש לספר לו מאחד הביקורים אשר ביקר הוד כ”ק אביו הרה”ק הצמח צדק בעת למדו בחדר ויספר את אשר זכה לשמוע בצוותא עם הוד כ”ק דודו וחמיו אדמו”ר האמצעי מאת הוד כ”ק רבינו אדמו”ר הזקן. ההבדל בין דרכי הלימוד של חסיד למתנגד. שניהם לומדים בעיון ושניהם מחפשים את הטעות ומייגעים עצמם לתקנו רק ההבדל ביניהם החסידים יודעים שהאמור בספר הוא טוב ואמת. והטעות הוא בעצמו ובדעתו, והמתנגד מוכיח כי ידועתו, ופולפולו הוא האמת, והטעות הוא בהספר, וזהו יסוד סדר ברכת התורה, תחלה ברכת הבחירה בנשיא ואח”כ ברכת נתינת התורה ומצוה לנשמות ישראל, ואז בעזרתו ית' מוצאים את הטעות ומתקנים אותו.

השי”ת יחזק בריאותו.....

ידידו הדר”ש מכבדו ומברכו בגשמיות וברוחניות

יוסף יצחק

מכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א

מבואר.. בפרדס דכל מי שאינו לומדה (חכמת הקבלה) הוי אפיקורס. ומבאר — במאמר — הפירוש — הגם שעדיין אינו אפיקורס, אם הוא חקרן בטבעו בודאי סופו להיות אפיקורוס. כי עפ"י הקירות הפילוסופים לא יתכן בשום אופן בריאת העולם והפרטי פרטים שבו, מאחדות הפשוטה, ואח"כ ההשגחה עליהם, ושלא יהי שום שינוי בעצמותו וכו', ויבוא סו"ס לידי דיעות של כפירה, כי רק על יסודות תורת הקבלה יש לתרץ את כל הנ"ל בהתאם לאמונתנו הק' וזהי כוונת הפרדס.

— כנראה הכוונה למש"כ בפרדס שער א' פ"ט. ושם איתא כופר. (חילוקם — ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ג). — אבל, נוסף על מה שבמאמר זה לא נחית להחילוקים דכופר, מין ואפיקורוס, הנה רבנו הזקן — וכן הנשיאים שלפניו ושלאחריו — אמר מאמריו „בל"א ולא בלה"ק" (אגרת הקדש סכ"ה, קמא, ע"א) — ולא תמיד כיוון המ' עתיק הלשון בדקדוק בהעתקתו ללה"ק. — וה"ה בעניינינו:

הגם שבתחלת הלימוד אין המתנגד באופן המבואר במכתב הנ"ל, אם רק בעל שכל תקיף הוא — סופו להיות כן, כי ידוע כלל התורה, אשר לא בשמים היא, וניתנה לבני אדם, ועל כאו"א להתייגע בה להבינה בשכלו. ומי שזכה להוראה — הרי אין לדין אלא מה שעניני שכלו רואות. וכידוע בענין דתנור של עכנאי (ב"מ נט, ב), קמילגי במתיבתא דרקייע (שם פו, ע"א), נצחוני בני, ועוד.

ובמילא — מי שחננו השי"ת בשכל ושוקד, הוא בזה, כשנגש ללמוד תורה, והלימוד הוא ע"פ כללי התורה, וכללים הנ"ל בתוכם, הרי ההנחה והגישה שלו הן, אשר ניתן הדבר לרשותו הגמור רה, וכיון שאין הקב"ה מבקש אלא לפי כחו של כאו"א, עליו ללמוד כפי שכלו, ואיך שיביין — הרי ניתן הדבר לרשותו לפסוק. זאת אומרת, אשר ידיעתו ופולפולו הם האמת, ואם ימצא סתירה לזה בספר, הרי אין זה מחייב אותו, וע"פ הנ"ל, וידוע מרו"ל שקל הכתוב שלשה קלי עולם כשלשה תמורי עולם לומר לך ירובעל בדורו כמשה בדורו כו' (ר"ה כה, ע"ב).

הננו מפרסמים בזה את מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א שכתב לאחד כתשובה על שאלתו בדבר תוכן מכתב הוד כ"ק אדמו"ר נבג"מ זי"ע, שנחפרסם ב„בטאון חב"ד", חוברת ד' עמוד 37. המערכת

שלום וברכה!

במענה על מכתבו, בו שואל אודות מה שהוקשה לו במכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הנדפס בבטאון חב"ד. הייתי בספק אם בכלל לענות על המכתב, כיון שמלבד קושיא שיש לו על כ"ק מר"ח אדמו"ר — לא מצאתי במכתבו דבר אודות לימור דיו בתורת החסידות וגם לא בתורת הנגלה. והרי לא זהו דרך לימוד בחלק תורה, איזה שיהי להתחיל בקושיא, ורק לאחר שלומדים משך זמן במקצוע — התורה המתאים וכו' ורוכשים איזה ידיעות, הרי אז יש מקום להקשות קושיות, או — יותר נכון — לא קושיות, אלא ביאורי דברים, שאינם מובנים בהשקפה ראשונה. בכל זה, ברצוני להעמידו על החזקה חזקה לשורות, שבדאי אין כוונתו אלא לטובה.

שאלה:

במכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הנדפס בבטאון חב"ד חוברת רביעית בעמ' ל"ז, מבאר ההבדל בין דרכי לימוד של חסיד למתנגד, אשר שניהם לומדים בעיון ושניהם מחפשים את הטעות ומייגעים עצמם לתקנה, רק ההבדל ביניהם: החסידים יודעים שהאמור בספר הוא טוב ואמת, והטעות הוא בעצמו ובדעתו, המתנגד מוכיח כי ידיעתו ופולפולו הוא האמת, והטעות הוא בהספר וכו'. ותמה הוא על ביאור זה, כי איך אפשר לומר על גדולי המתנגדים שלימודם הי' באופן הנ"ל וכו'.

מענה:

ככדי להבין הנ"ל, יש להקדים תחלה ביאור ענין נוקב ופלאי יותר, והוא בספר הפרדס להרמ"ק, ומובא במאמר (כנראה לרבנו הזקן, בעל התניא והשו"ע). וז"ל במאמר: להבין...

השלים הבנתו הוא, ועל אחת כו"כ שהבנת הנש-
מה הכללית תבהיר את כל השכל באור שכל
גדול.

עצם ידיעה זו משנה את הגישה גם בתחלת
הלימוד, וכנ"ל במכתב כ"ק מ"ח אדמ"ר, אשר
ברור לו שהאמור בספר הוא טוב ואמת, — כיון
שנתפרסם בתוככי בני ישראל, ונתאשר ע"י כמה
וכמה פרטים — הטעות הוא בעצמו ובדעתו —
כיון שהוא אינו אלא פרט אחד, ושאר פרטים,
שמוכרת הוא לבקש עזרתם כנ"ל, בודאי יעמי-
דוהו על הטעות.

לא באתי בזה אלא בקוטב הענין, כי קשה
לבאר באריכות בכתב, ובפרט שאינו כותב מדת
הבנתו בנגלה דתורה וגם במה עסק ובאיזה אופן
בלימוד פנימיות התורה, הנקראת אילנא דחיי
דלית תמן לא קשיא מסטרא דרע ולא מהלוקת
מרוח הטומאה — וכמובא ברעיא מהימנא (זהר)
ח"ג קכד, ע"ב), ונתבאר בארוכה באגרת הקדש
לרבנו הזקן ס"י כ"ו.

וזאת להעיר ולהאיר, אשר כ"ק מ"ח אדמ"ר
במכתבו הנ"ל מדבר ע"ד איש שתוארו מתנגד,
ולא עולמ'שער וכיר"ב, אשר גם זה בדיוק הוא,
וגם זה מסייע בהבנת תוכן מכתבו, כמובן.
וכמו שבקבלה הכללית של כללות התורה ע"י
כלל ישראל — מוכרחת היתה הקדמת נעשה
לנשמע, שאז דוקא תומת ישרים תנחם, ולולא
זאה הרי ע"ו נאמר וסלף בוגדים ישדם, כביאור
רז"ל (שבת פח, ע"ב), הרי מעין זה הוא גם
בקבלת כל חלק וחלק שבפרדס התורה, שההת-
חלה צ"ל הקדמת נעשה לנשמע, ורק אז מקבלים
חלק זה ותומת ישרים תנחם.

בברכה

(החתומה)

אחד החילוקים העיקרים אשר בין חסיד למת-
נגד הוא — יסוד השקפת עולמו של החסיד הוא
אשר נשמתו (וכן נשמות חביריו), ניצוץ וענף
הוא מנשמה יותר כללית, היא נשמת האדמ"ר
שלו. וכתוצאה מזה, הרי, הן בענינים גשמיים
והן בענינים רוחניים, יש ביניהם קשר חזק.
הנעשה באחד, הרי זה קשור במדה חשובה עם
השני, וכנ"ל — אם בענינים גשמיים אם בענינים
רוחניים, אשר גם לימוד התורה וקיום המצות
בכלל זה, כמובן.

— ובה מובן פתגם הידוע דנשיאי החסידות:
וצדיק באמונתו יחי' אל תקרי יחי' אלא יחי',
אשר מחי' הוא הצדיק ע"י אמונתו ועבודתו
נפשות אלו השיכים אליו והקשורים אליו. —

מזה מובן ג"כ, שאין נשמה פרטית הפוסק-
אחרון גם בהבנתו בתורה, כיון שאין הוא אלא
פרט מהכלל. וישנם עוד כמה פרטים שיכולים
להבהיר את אופן הבנתה של נשמה פרטית זו,
ועאכו"כ שהנשמה כללית יכולה להבינה ולהאירה
בתוספות שכל — שאז גם הנשמה פרטית עצמה
תבין בשכלה בטוב יותר ובעומק יותר.

וכמו שבהבנת פרטים נוספים בסוגיא נחוסף
גם בהבנת הפרטים האחרים של הסוגיא, הנה,
כמו שהוא בהשכל כן הוא גם בהמשכיל, כשית-
וספו עוד פרטים משכילים — יתוסף גם בהבנת
פרטים משכילים אחרים.

ידיעה זו גופא, אשר אף שמחובתו לייגע א"ע
בלימוד התורה ובקיום המצות, ואין הוא יוצא
ידי חובתו, בזה שנשמה אחרת פרטית, או אפילו
נשמה כללית, עוסקת בהנ"ל, כי ה"ה מצוה עליה,
הנה ביחד עם זה, ואע"פ שניתנה התורה לבני
אדם, הוא עצמו אינו אלא פרט אחד והבנתו אינה
אלא הבנה של פרט אחד של המשכיל, ובמילא
עלולה לטעות ושאר הפרטים ביכולתם לתקן ול-

כתיב מתן אדם ירחיב לו ולפני גדולים ינחנו. יש לך אנשים שהם גדולי השם
בחכמתם או בעשרם, אבל מתן אדם, כשהאדם נותן את האדם שלו באיזה התעסקות
בהחזקת הדת, הנה לא זו בלבד כי ירחיב לו, אלא עוד זאת כי לפני גדולים ינחנו.

ראשית ההכנה להתעסקות בשכלים עיוניים ובשכל אלקי בפרט, הוא א) יגיעת
בשר להסיר הטוב טעם מעניני עולם. ב) יגיעת נפש לעורר הטוב טעם במושכלות
בכלל ובעניני אלקות בפרט.

"קבלת המלכות"

בס"ד

מע"כ ידידי הנכבד הרה"ח כמוה"ר... הי"ו

אחדשה"ט,

בתשומת לב קראתי את מכתבו הארוך בו מביע שאלותי ותמיהותי בענין ההכרזה "יחי... מלך המשיח" והמסתעף, ומסיים דבריו בתקוה שכתובת מכתבו זה תהי' לתועלת. ואכן לענ"ד אני רואה בזה תועלת, כי מסגנון דבריו ואופן הצעת מכתבו, נוכחתי לדעת גודל הנחיצות להודיע ולהבהיר לו [ולרבים כיוצא בו] הדברים דלקמן. אשר באתי בכאן, לא להסביר את הענין (כ"כ), אלא בעיקר להודיע ולגלות המציאות כמו שהיא, להעמיד דברים על אמיתתן. ובטוחני כי אילו הי' נגלה לפניו אלו הדברים הי' מתייחס לכל הענין באופן אחר לגמרי :

- * -

ההכרזה "יחי... מלך המשיח" שנשמעת כיום (גם אחרי ג' תמוז תשנ"ד) מפי אלפי חסידי חב"ד בכל מרחבי תבל, היא בהסכמתם המפורשת ועידודם המלא של רבים מגדולי רבני חב"ד.

ומהם: א) הרה"ג ר' יהודה קלמן מארלאו שליט"א מרא דאתרא ואב"ד דשכונת קראון הייטס. ב) הרה"ג ר' דוד חנון שליט"א זקן רבני חב"ד באה"ק תובב"א. ג) הרה"ג ר' מרדכי אשכנזי שליט"א מרא דאתרא דכפר חב"ד באה"ק תובב"א. ד) הרה"ג ר' יצחק הענדל שליט"א רב דקהילת חב"ד במאנטריאל, קאנאדא. ה) הרה"ג ר' הלל פעוונזנער שליט"א רב דקהילת חב"ד בפאריז, צרפת. ועוד כמה רבנים, ראשי ישיבות, ת"ח מופלגים, משפיעים, שלוחים, חסידים ואנשי מעשה, אשר לכולם שפה ברורה בפייהם כי הרבי הוא הוא מלך המשיח שעתיד לגאלנו בקרוב ממש.

דבר זה בא לידי ביטוי (האט זיך ארויסגעוויזן שטארק) בכינוסים הגדולים שהתקיימו באה"ק בשנת תשנ"ה שבהם התכנסו יחד חסידי חב"ד "לחזק ולהתחזק באמונה הפשוטה שהרבי הוא מלך המשיח הוא יגאלנו והוא יוליכנו קוממיות לארצנו" (מדברי הרה"ג ר' מרדכי אשכנזי בא' מהכינוסים). ובמיוחד בכינוס הגדול הענק שהתקיים בהיכל "יד אליהו" בהשתתפות כעשרת אלפים איש (!) ביום ב' ניסן תשנ"ה [הוא היום בו הודיע לנו הרבי (בשנת תשמ"ח) גודל ענין הכרזת "יחי המלך" שע"ז פועלים ביאת דוד מלכא משיחא (ראה לקמן)]. וגם המרא דאתרא דכאן הרה"ג ר' יהודה קלמן מארלאו נסע במיוחד לאה"ק להשתתף בכינוס זה. ואעתיק כאן מדבריו שדיבר אז:

"כל הרבנים והנאספים נתאספו כאן הערב כדי לחזק האמונה במשיח ובכך שהמשיח נמצא אתנו. זכיתי לייצג את קהילת קראון הייטס אשר כל אנשיה נמצאים כאן ברוחם ומשתתפים יחד עם כל הנאספים בארץ אשר עיני הוי' אלוקיק בה מראשית השנה ועד אחרית שנה... היום מלאו שבע שנים שלימות מאז שהרבי מלך המשיח הודיע לנו אודות הכרזת "יחי". אני מייצג כאמור את קהילת קראון הייטס המכריזים הכרזה זו בארץ הקודש: יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד.

וכל קהל המשתתפים [עם עוד רבים מאנ"ש בכמה מקומות בעולם שהשתתפו ע"י כלי התקשורת "סאטעלייט"] הכריזו יחד הכרזת ה"יחי" וניגנו ורקדו בהתלהבות משך זמן ארוך. ואין מילים לתאר רגשי ההתעוררות האדירה, האמונה הלוהטת, השמחה וחיית - בבחי' צדיק באמונתו יחי', והציפיי' והשתוקקות החזקה לראות התגלות מלך המשיח תיכף ומיד, שהי' ממש נרגש

באור בכינוס מיוחד זה.

- נ -

והנה אין זה סוד שבין רבני ואנ"ש חסידי חב"ד גופא, יש חילוקי דעות, ולא כולם מסכימים לדעה אחת בענין זה, אבל כאן צריך להדגיש ולהבהיר: בעצם האמונה הברורה הזאת שהרבי הוא זה שיבוא ויגאלנו בקרוב ממש, אין חילוקי דעות בין אנ"ש חסידי חב"ד, וכל עיקר החילוקי דעות הוא רק בנוגע אופן וצורת ההכרזה והפרסום בלבד. ובענין זה אעתיק כאן מה שכתב הגה"ח ר' יואל כהן שליט"א בגליון "כפר חב"ד" (גליון 720):

"כל חסיד מאמין שכ"ק רבנו נשיאנו יוציאנו מהגלות ויוליכנו לגאולה, והאמונה הזו היא בכל התוקף גם לאחר ג' תמוז. מובן בפשטות, שאיננו לא מתביישים בזה ח"ו, ולא עושים מזה סוד, ועם זאת מובן מאליו שיש הבדל גדול בין הדיבור על כך כאשר יושבים במסיבה חסידית. . או שההכרזות מיועדות לכתחילה עבור יהודים כאלה שזה עלול לרחק אותם ח"ו מתורת החסידות. . בנוגע אלינו ראוי להזכיר כי אנחנו צריכים לדעת ולהאמין דבר אחד, שכן יהי' בפועל, שבקרוב יבוא כ"ק רבינו נשיאנו נשמה בגוף ויוציאנו מהגלות ויוליכנו לגאולה, ואין שום צורך בעשיית חשבונות איך יהי' הדבר הזה. ובלשון רבינו נשיאנו (שיחת הגה"ש תש"י - תורת מנחם ח"א ע' 110) בנוגע לחותנו אדמו"ר מהור"י נ"ע "ק"יין נפק"מ ניט אין וועלעכן אופן, דורכן טיר, דורכן פענסטער, אדער דורכן דאך".

[ובעצמי שמעתי מהגה"ח ר' יואל הנ"ל במסיבה חסידית בשנת תשנ"ה, שאם מישהו מאנ"ש חסידי חב"ד שיודע שיחת הרבי אודות משיח וכו', ישאל היום "האם הרבי הוא משיח", זהו בדיוק כמו לשאול "האם משיח הוא באמת משיח"...]

ובכפר חב"ד גליון (626), כותב הגה"ח ר' יצחק יהודה ירוסלבסקי שליט"א (מרא דאתרא ד"נחלת הר חב"ד" ומזכיר רבני חב"ד באה"ק): "בכל הנוגע לאמונה הרי ברור שכל אחד מהחסידים מאמין בודאות גמורה שכל דברי הנבואה של הרבי בענין המשיח יתקיימו במילואם עד הפרט האחרון ומיד ממש. . לכולנו ברור באופן של ודאות הכי מוחלטת ללא כל צל של ספק שכל דברי הקודש של הרבי יתמששו בקרוב ממש ודבר אחד מדבריו לא ישוב ויקם, וברוך השם האמונה החזקה והאיתנה הזאת לא התערערה אצל אף אחד מקהל המוני החסידים והמקורבים בכל קצווי תבל הבטוחים ומאמינים כי דורנו הדור האחרון לגלות יהי' הדור הראשון לגאולה, ונשיא הדור השביעי אשר עליו הטיל קורא הדורות מראש את התפקיד האלוקי "להוריד את השכינה למטה בארץ ממש" הרי בודאי ובודאי שבקרוב ממש נזכה ל"הקיצו ורננו שוכני עפר" והוא יגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו כפי שהדברים מפורשים במאמרים ובשיחות הקודש".

ובגליון (714): "כל אחד מהמוני החסידים לא רק שאין להם חלילה שום ספק בענין המשיח אלא אדרבה האמונה חזקה ואיתנה באופן מפליא. אנחנו מאמינים באמונה שלימה שמשיח עומד לבוא ושבקרוב ממש נזכה לראות את הרבי למטה מעשרה טפחים והוא יגאלנו".

- נ -

האמונה הברורה הזאת, נובעת מדברי הרבי עצמו. דבור מדבריו הקדושים אשר הוא הוא מלך המשיח שיגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו בגאולה האמיתית והשלימה.

וגם בנוגע לפרסום הענין, הגם שבשנים שעברו כשהיו כאלה שרצו לפרסם שהרבי הוא משיח, התנגד הרבי לזה בתוקף, הרי מאז הכרות "הגיע זמן גאולתכם" (בשנת תנש"א) נשתנה הדבר, כמו שרואים ברור בכמה תשובות ומענות של הרבי בזמן ההוא לאלו ששאלו בענין זה [רבים מהתשובות נלקטו יחד ונדפסו בספר "והוא יגאלנו" עיי"ש בפרטות, וראה לקמן].

ומעשה רב אשר מתחיל משמח"ת שנת תשנ"ג ואילך, אישר הרבי בפרהסיא לעין כל שהוא המלך המשיח, כשהכריזו וניגנו בנוכחותו אחר התפילות "יהי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד" והרבי נענע ועודד בראשו הק' ובכל גופו הק' בתנועות חזקות מאד בכל כוחותיו ממש! (וניתן לראות זאת בוידאו, ואינו דומה שמיעה לראי', וכבר נשמע מכמה וכמה שכאשר ראו את הוידאו התפעלו מאד ואמרו: "מיר האבן שוין מער נישט קיין קושיות...") ולעיתים תכופות הועבר זה ע"י ה"סאטעלייט" למקומות רבים ברחבי תבל שיראו את זה גם שם. וזאת, ברצונו ובהסכמתו המפורשת של הרבי.

[וכבר בשנת תנש"א(!) עודד הרבי שירה זו כמה פעמים בידו הק' בהליכתו מביהכ"ס אחר התפילות. וגם זה ניתן לראות ב"מראות קודש" מיום ט"ו אייר תנש"א אחרי תפלת מנחה ואחרי תפלת ערבית].

ובענין זה אעתיק כאן כמה עובדות:

הרה"ג ר' משה יעקב ווייס שליט"א (רב דשכונת נוה אחיעזר בבני ברק) נתכבד לבוא ולדרוש בכינוס מיוחד בעניני גאולה ומשיח בקרית שמואל באה"ק, וסיים נאומו עם הדברים דלהלן: לא גדלתי בחב"ד אלא במונקאטש ובסאטמאר. אני זוכר את המעמדים המרגשים שהגה"ק ר' חיים אלעזר ממונקאטש, בעל ה"מנחת אלעזר" היה זועק בהושענא רבה - יהודים! האם אתם מוכנים להישחט בשביל שיבוא משיח עכשיו, וכל העם היו עונים בהתעוררות עצומה: כן! את הנקודה הזאת - שהעיקר הוא שיבוא משיח ומיד - החדיר הרבי ממונקאטש בחסידיו. כל דבר תורה או שיחה חסידית - היה חדור אצלו בנקודה העיקרית: משיח.

אני זוכר בילדותי, הייתי כבן תשע וחצי וחמקתי להתוועדות מיוחדת שבה השתתפו ואליה הוזמנו רק בעלי המלאכה שבעיות המנחת אלעזר אמר להם. משיח יבוא בזכות היהודים בעלי המלאכה העובדים קשה לפרנסתם ביושר ומאמינים בה' באמונה תמה. הרבי ממונקאטש ביקש שהם לא יעבדו בחוה"מ כדי... שלא ילקלו את הזכות של עם ישראל, שהיא הרי בזכותם של ה"בעלי מלאכה" שהם יביאו את משיח... הוא אמר שכל מי שנגרם לו הפסד עקב אי עבודתו בחוה"מ - יבקש את הסכום והוא ישלם ע"ז. וכן היה.

הרבי נשיא דורנו מתבטא בהערכה רבה כלפי המונקאטשער. פעם אף התבטא "הנני חסיד של המונקאטשער". נראה בעליל שמה שמצא הרבי בהמונקאטשער זה הנקודה הזו של משיח שבערה בו כל הזמן. הרבי - שכפי שכותב במכתב - כבר בגיל שלש "התרקם בדמוני ציור הגאולה העתידה" ומסר את עצמו להביאה בפועל ממש, הוא שמצא בהמונקאטשער אישיות כלבבו, חדור כל כולו בענין העקרי: משיח.

מה מבקש הרבי מאתנו? - לא להישחט ח"ו, רק לחיות, "לחיות עם משיח"! לקבל קצת בושות בשביל משיח... לא נורא. כשיודעים שזו שליחותינו וזה תפקידנו ובקרב ממש יתגלה הרבי כמלך המשיח ויוציאנו מהגלות, אז ממה יש להתפעל?! .. זה כשמונה שנים שאני קרוב יותר לעולמה של חב"ד ושוקד בהתלהבות על תורתו של הרבי. צריך להיות ברור שכל דברי הרבי אמת לאמיתתה ולא יפול מדבריו דבר אחד. מאות ואלפים זכו מהרבי למופתים ונבואות וגם אני הקטן ביניהם שראיתי מהרבי מופתים גלויים! מובן שעם צדיק כזה, גאון וקדוש, נביא ובעל-מופת, לא משחקים, ובדבריו לא עושים

פשעט'לאך. דבריו ברורים כשמש, וכל מי שרק רוצה, יכול לדעת את האמת ולהתחזק באמונה, מתוך דבריו הקדושים. צריך להמשיך להכין את העולם לקבל פני משיח צדקנו - הרבי, שיגאלנו בקרוב. צריך לעשות זאת בדרכים שלימה, דהיינו בכל אופני התעמולה אשר מגלים את תוקף האמונה מחד, ולהסביר זאת היטב ע"י "תורת אמת", נגלה וחסידות וקבלה ותורתו של הרבי מלך המשיח הכלולה מכולן. צריך להמשיך ולייסד שיעורי לימוד ברבים בעניני משיח וגאולה, להפיץ את מעיינות החסידות שע"ז הבטיח מלך המשיח להבעש"ט - אימתי קאתי מר - לכשיפוצו מעיינותיך הוצה !

צריך אומץ ולקיים בפועל את "אל יבוש מפני המלעיגים". זו אמונתנו, בדיוק כך, כפי ששמענו מהרבי עצמו. זו האמת - אמת הוי' לעולם - ואין ממי וממה להתפעל. "עבדו את ה' בשמחה", בלי שמחה וחיות אי-אפשר לעבוד את ה'. הרבי מה"מ לא השאיר דבר אחד מבלי תשובה. כשלומדים בעיון את שיחות תנש"א-תשנ"ב ובמיוחד את "תורת מנחם" ה"א וח"ב רואים שהרבי מסביר את הכל, ומלמד אותנו איך להתייחס למצב. דברי קדשו ברורים מאוד: להמשיך באמונה שהרבי הוא זה שיגאלנו, להשתדל להמשיך בשמחה ובמרץ, לדעת, ולהרגיש, שהרבי חי איתנו - נמצא איתנו בגשמיות ממש. כל מי שרק לא מנסה לרמות את עצמו וניגש ללימוד בראש ישר וב"אמונת צדיקים" - רואה את הדברים בבירור מוחלט. ההרגשה הזו שהרבי חי איתנו - אינה המצאה של חסידים אלא שיחות של הרבי מה"מ !

. . היה מי שהתנגד לכך שאבוא לכאן, כי יש כאן שלט "יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד" . . ובאתי למרות ההתנגדות. עליכם להמשיך לפרסם את האמונה ברבי מלך המשיח - כפי שהדברים ברורים בשיחות קדשו לכל מי שרק רוצה להבין מתוך "אמונת צדיקים" ובראש ישר.

בכינוס רבתי שהתקיים באולם "לינקאן סענטער" בניו יארק (ביום ט"ו אלול תשנ"ו), סיפר הרה"ג ר' מרדכי אשכנזי (מרא דאתרא דכפר חב"ד): "זמן קצר אחרי ג' תמוז צלצל אלי בטלפון עורך של אחד מהעתונים החרדים שבאה"ק ודיבר אלי בהריפות על זה שאני ממשיך לעודד הכרזת ה"יחי" וכו', ואמר לי: תשמר ותזהר, לאן אתם מוליכים את חב"ד, מי יודע לאן תובילו עדה שלימה, תדע לך: שמאחורי הפרגוד יש דיונים בין הרבנים לקחת כמה רבנים מחב"ד ולערוך עליהם נ' וש' וכו' וכו' (כמובן לא נתפעלנו מזה אנו בדרכנו עוד מימי אדמו"ר הזקן לא ליבוש מפני המלעיגים). בערך כשנה לאחר מכן פגש אותי במסיבת שמחה ואמר לי: "תשמע הרב אשכנזי אני מוכרח לומר לך - ניצחתם! העם אתכם! לבסוף הכירו כי זו היא אמונת צדיקים טהורה"....!

ב"קונגרס משיח העולמי" שהתקיים בקראון הייטס (ר"ח - ג' תמוז תשנ"ו). סיפר הרב אולמן (שליח בסידני אוסטרליא): אחרי הכינוס ב"יד אליהר" סיפר לי אחד מחברי כי איש חשוב אחד הגר בירושלים אשר הוא ידיד חב"ד, הגיע אליו, ואמר ששמע על הכינוס, וכן ובעיקר על הספיקות וכו' בנוגע להכינוס האם להשתתף או לא. ואמר שהוא רוצה לראות "מה אמר הרבי". חברי השאיל לו את ספרי השיחות מתנש"א-תשנ"ב, ולאחר כמה ימים פגש אותו בשכונת הר נוף, ואמר לו בהתרגשות שעבר על השיחות והובנו לו שני דברים: ראשית, ברור לו כיום מה הרבי אומר בנוגע מבצע משיח ובנוגע מיהו משיח, והדברים אינם מתפרשים לשני פנים. ושנית, מאחר שהוגד לו על אי-אלו "קנאים" שיש בחב"ד ודיברו עליהם שהם קנאים קיצוניים וכו', הרי עכשיו לאחר שלמד את שיחות הרבי הוא רואה שאף אחד מקנאים אלו לא מגיע לקרסוליים של קנאות הרבי בענין משיח.

עוד סיפר הרב אולמן: בר"ח תמוז תשנ"ו נכנסתי לחנות (בקראון הייטס) ופגשתי שם את אחד מחשובי הרבנים בניו יארק, ידיד קרוב של הרבי. הוא התחיל מיד לדבר אתי על עניני משיח, ובחריפות וכו' ושאלני מה דעתי בנושא המשיח. בהיותו אחד שעסק במלחמת ה' - על פי הוראת הרבי - נגד הרפורמים וכו', אמרתי לו: אם הייתי מדבר עם רפורמי וכדומה שסומך על דעתו ורגשותיו, לא הייתי מצפה ממנו שישמע למקורות התורה, כולל שיחות הרבי וכו', אבל בדברי עם כבודו שהוא איש הלכה, אין ספק שהוא יודע שצריך לסמוך על מקורות - בפרט אם אלה דברי הרבי. הוא ענה לי: "אבל הרי הרבי לא אמר את זה". . . בקיצור: דיברתי איתו במשך ארבע שעות רצופות, ונתהפך מן הקצה אל הקצה. בסוף השיחה קניתי לו במתנה את הספר והוא יגאלנו, והוא עצמו קנה מתנה לבחור בר מצוה, את הספר והוא יגאלנו באנגלית, הוא גמר את שיחתו אתי באמרו: דבר אחד אינני מבין, למה החב"דניקים לא יוצאים לרבנים לדבר איתם, ולגלות להם שהכל מבוסס על שיחות של הרבי?!

- 7 -

ועתה אבוא לג' השאלות ששאל במכתבו, ועל הסדר:

שאלה הא': מדוע אין חושבים כלל אודות "ממלא מקום" בחב"ד, כפי שהי' בכל הדורות הקודמים?

תשובה: בענין זה יש הוראה מפורשת בשיחת מוצש"ק פ' תרומה תשמ"ח (ניתן להשיג טעיף מהשיחה, ונדפס בספר התוועדויות תשמ"ח חלק ד' בסופו) ואעתיק כאן מדבריו הקדושים:

נשיאותו של נשיא דורנו - ממלא מקומם של רבותינו נשיאינו, עד לכ"ק אדמו"ר הזקן, מייסד תורת חסידות חב"ד, והבעש"ט, מייסד תורת החסידות הכללית - הוא ענין נצחי (שלא שייך בו הפסק, ח"ו) עד ביאת גואל צדק.

[עיי' בספר השיחות תורת שלום (לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב) ע' 176: "דוד מלך ישראל חי וקיים, וואס דאס איז געווען דער בעש"ט און דער מגיד און דער רבי (אדמו"ר הזקן), און אזוי שטענדיק וואס מיר זיינען דאך פון דוד'ן, וועט דאס שטענדיק זיין ביז משיח'ן].

...הידיעה על דבר הנצחיות דהמשך תורת החסידות הכללית ותורת חסידות חב"ד ונשיאיהם לדורותיהם עד ביאת גואל צדק, צריך להיות באופן ברור לכל בני ישראל. . . ולכן יש לשלול נתינת מקום לשאלה וספק בדבר, ע"י הדברים דלקמן: כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו סיפר לי עובדה שהיתה בימי הצמח צדק, שכו"כ שנים לפני הסתלקותו דיבר הצמח צדק בענין "בואו ונחשוב חשבוננו של עולם" וכו'. מאז תמהתי על פשר סיפור זה אלי - שבודאי יש בו הוראה אלי.

...ובנדון דידן, הסמכות נתונה ומסורה לבית דין צדק של רבני ליובאוויטש אשר פסקי ההלכות שלהם מיוסדים ומבוססים על נגלה דתורה ביחד עם פנימיות התורה. . . ולכן בכל ענין וענין הן בענינים הפרטיים והן בענינים הכלליים כו' יש להתנהג ע"פ הוראת ה"בד"צ של רבני ליובאוויטש (בכל מקום ומקום) שעל ידם נמשכים ומתגלים פסקי התורה (ש"משה קבל כו' ומסרה כו") נגלה דתורה ופנימיות התורה. . . ופשוט שההודעה ע"ד סמכותם של ה"בד"צ ("ומסרה כו") באה ביחד עם ההוספה באריכות ימים ושנים טובות. . . כאמור שלאחרי ש"מסרה ליהושע" האריך משה רבינו ימים ושנים טובות (שהרי הענין דמסרה ליהושע הי' כבר בזמן מ"ת). . . וכל זה נוסף על העיקר שמשיח צדקנו בא תיכף ומיד ממש, ואז יהיו חיים נצחיים כפשוטם, עכדה"ק.

הרי ברורים דברי קרשו אשר "על כסאו לא ישב זר" והוא הוא נשיא הדור עד ביאת משיח צדקינו, ובנוגע לענות על שאלות ניתן הסמכות לבד"צ של רבני ליובאוויטש, ואין מקום לשאלה וספק בדבר כלל.

[ובטח ידוע לכת”ר הא ד”מעשים בכל יום” שהרבי ממשיך לענות גם עתה על כל מיני שאלות, ונותן הוראות, עצות, וברכות, בכל מיני ענינים עד לפרטי פרטים, באמצעות ספרי ה”אגרות קודש”. וזה דבר נפלא שלא הי’ כמוהו מעולם! ואציין כאן עובדא שאירע (בסמיכות אחרי ג’ תמוז) באחד שבתחילה הי’ מפקפק והי’ לו כמה ספיקות בענין זה (תשובות הרבי באמצעות האגרות קודש) והחליט לנסות ולראות בעצמו, והי’ לו אז שאלה האם לנסוע למרחקים בשביל ענין מסויים בעסקיו או לא, והכניס השאלה בין דפי האגרות קודש ופתח את הספר ועיין בהאגרת במקום שפתח, וראה שכתוב שם ברכה לנסיעה בהצלחה. ועדיין הי’ מסתפק האם זה באמת אכן תשובה בשבילו במיוחד, והחליט לפתוח שוב את הספר פעם שני’, וגם בפעם הזאת מצא בהאגרת במקום שנתח, בקשר לנסיעה בהצלחה. ועדיין לא יצא לגמרי מידי כל ספק בלבו, ופתח פעם שלישית את הספר, ומה מאד נשתומם בראותו בהתחלת האגרת במקום שפתח, המילים ”כבר ענית לי פעמיים”...

ואעתיק כאן מדברי הרה”ח ר’ שלום מענדל שי’ סימפסאן (מחברי המזכירות ומנהל המרכז לעניני חינוך) בהתוועדות י”א ניסן תשנ”ה ב770:

”רואים בבירור על כל צעד ושעל כי הרבי פועל בצורה מופלאה לאחר ג’ תמוז. אני יכול למסור מאות סיפורים על אנשים שכתבו לאחרונה לרבי בבקשת עצות וברכות וקבלו תשובה בכמה וכמה אופנים. בשעתו, כשהדפיסו את כרכי ה”אגרות קודש” (בשנת תשמ”ז ואילך) לא הבנתי מדוע הרבי כל-כך דוחק ומאיץ בנו להדפיסם בזריזות. הרבי אמר לי ”שלום מענדל, וואס גיכער וואס שנעלער, דינג נאך מענטשן”. תמיד כשנכנסתי אל הרבי עם חבילה של אגרות להכניס לדפוס ולקבל את אישורו ע”ז, ביקש מיד את החבילה הנוספת... היום מוכיח סופו על תחילתו ומובנת ביותר כל ההשתדלות הגדולה של הרבי שזה יצא לאור במהירות”.

שאלה הב’): מדוע כאשר מדברים, ומזכירים את הרבי (היום לאחרי ג’ תמוז) אין החסידים מוסיפים התואר זיע”א או זצ”ל כפי שהי’ נהוג מאז ומקדם בכל צדיקי ישראל לאחרי הסתלקותם?

תשובה: ”חייב אדם לומר בלשון רבו”. עובדא היא, שמאז י’ שבט במשך כל השנים, כשהזכיר הרבי את הרבי הקודם כ”ק אדמו”ר הריי”ץ, בשיחות הקודש, לא הוסיף שום תוארים כאלו, אלא אמר סתם: דער רבי, דער רבי דער נשיא, דער רבי דער שווער, כ”ק מ”ח אדמו”ר נשיא דורנו. וזה דבר מפורסם.

ועי’ בשיחת ש”פ שלח תש”י (תורת מנחם ח”א ע’ 106) שמבאר שם הטעם ע”ז שכאשר מדברים אודות כ”ק מ”ח אדמו”ר אין אומרים ”זכר צדיק לברכה” או ”נשמתו עדין” [מיוסד על דברי כ”ק אדמו”ר הריי”ץ בשיחת שמח”ת תרצ”ג ”איך זאג ניט אויף דעם טאטן (כ”ק אדמו”ר מוהרש”ב) נשמתו עדין... פאר מיר איז דער טאטע ניט נסתלק געווארן וכו”].

ועי’ בלקוטי שיחות חלק י”ז (ע’ 513) הטעם שעל רשב”י אין כתבים ז”ע.

שאלה הג’): מהו פשר הדיבורים ששומעים מפי כו”כ חסידים שהרבי בכלל ”לא מת” וכי”ב?

תשובה: גם בכאן ”חייב אדם לומר בלשון רבו”. ובהקדים: ידועים דברי הגמרא (תענית ה:): א”ל רב נחמן לרב יצחק לימא מר מילתא כו’ א”ל הכי א”ר יוחנן יעקב אבינו לא מת א”ל וכי בכדי ספדו ספדייא וחנטו חנטייא וקברו קברייא א”ל מקרא אני דורש כו’ מקיש הוא לזרעו מה זרעו בחיים אף הוא בחיים, ע”כ. ופירש רש”י, לא מת. אלא חי הוא לעולם: מקרא אני דורש. והאי דחנטו חנטייא סבורים היו שמת: אף הוא בחיים... ודחנטו חנטייא נדמה להם שמת אבל חי היה: ע”כ פרש”י. [והיינו שלא מת גם בגוף עי’ בלקוטי שיחות חלק כ”ו ע’ 7]. וכן בנוגע למשה רבינו, איתא בגמ’ (סוטה יג:): ”ויש אומרים לא מת משה כו’ מה

להלן עומד ומשמש אף כאן עומד ומשמש."

עובדא היא שבדורנו זה, דיבר הרבי כמה פעמים בנוגע כ"ק אדמו"ר הרי"ץ ש"לא מת" ו"הוא בחיים". וזאת במשך כל השנים, משנת תש"י עד שנת תשנ"ב. ואעתיק כאן קצת מדבריו הקדושים:

"נשיא דורנו - יוסף שבדורנו - ש"לא מת" כמו יעקב אבינו" (ספר השיחות תשנ"ב ע' 242). והמאורע שאירע כו' אינו אלא לעיני בשר שלנו, ואינו אלא נסיון בלבד" (תורת מנחם ח"א ע' 16). "שלא נחשוב כפי שנראה בעיני בשר ח"ו, אלא נדע שגם לאחר ההסתלקות ישנו עניין החיים ללא הפסק, חיים נצחיים, אצל נשיא הדור" (שם ע' 120). "יכולים לילך לבתי כנסיות ולבאר ליהודים שפוגשים שם, שבאמת משה לא מת, ואין שום שינוי, כי אם שנעשה נתינת מקום לקס"ד כו" (תורת מנחם ח"ב ע' 36). ועדיין מצלצל באזנינו זעקת הרבי בשיחתו ט"ו תמוז תשמ"ה באריכות, ש"הוא חי"! ובשנה שלאחרי ההסתלקות אמר כמה פעמים: כ"ק מו"ח אדמו"ר "שליט"א" (תורת מנחם ח"א בכ"מ), וגם בשנת תשנ"ב (!) בעת ביקור הרה"ג ר' מרדכי אליהו שליט"א אור לו' חשון תשנ"ב (וניתן לשמוע הטעיפ).

ולסיומא דהאי מילתא, אעתיק כאן מדברי הרבי בש"פ ויגש תשמ"ז:

לאחרי עבודתם של רבותינו נשיאינו בהפצת המעיינות חוצה במשך ששה דורות, "שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כדמך", בעידור וניכוש "אילנא דחיי" דתורת החסידות, כדי שיתן את פריו (פירות ופירי פירות עד סוף העולם), "עד כי יבוא שילה" - הרי בדורנו זה, דור השביעי, "כל השביעין חביבין", לא נותר אלא להוריד ולהביא את ביהמ"ק הנצחי, "מקדש אדני-כוננו ידיך", בגאולה האמיתית והשלימה (שאינן אחרי גלות) ע"י משיח צדקנו (שביאתו תלוי בהפצת המעיינות חוצה, כדברי מלך המשיח להבעש"ט).

ולכן: יש להכריז ולפרסם שבימינו אלה נמצאים אנו בזמן (ומקום) מיוחד, אשר לא נותר בו אלא ענין אחד ויחיד - וחיוב אדם לומר בלשון רבו, כלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר: "עמדו הכן כולכם, לבנין ביהמ"ק העתיד בביאת דוד מלכא משיחא".

[המשך לזה אמר:] לכאורה, יכול לבוא משהו ולטעון דיבורים אלו הם "ווילדע רייד", אשר, בכל הזמנים והדורות שלפנינו לא נאמר, ומה מדברים לפתע דיבורים כאלו, כיצד יגיב העולם לשמע דיבורים כאלו?!

ובכן, לכל לראש צריכים לדעת שאין מה להתפעל מהעולם, מה יאמרו וכו': מכיון שכן הוא האמת ע"פ תורת אמת, יש להכריז על כך באופן גלוי.

ויתירה מזה - המצב כיום הוא שגם העולם מוכן לקבל זאת, צריכים רק לבוא ולומר באופן גלוי.

ועד"ז כאשר נשמעת טענה בעולם ש"ספרו ספדנייא וחנטו חנטייא" - אזי צריכים לומר בפירוש את המציאות האמיתית ע"פ תורה, ואין מה לחשוש כיצד תהי' התגובה כו', מכיון שהעולם מוכן לקבל את הדברים.

..וכאמור, העולם נמצא במצב כזה שהוא מוכן לקבל דברים אלו: צריכים רק לאומרם, בדברים היוצאים מן הלב, שאז, פועלים הדברים פעולתם, ובאופן שהפעולה היא בדרכי נועם ודרכי שלום, מבלי שיהי' צורך לבטל איזו התנגדות (ועאכ"כ שאין צורך במלחמה) - כפי שראו במוחש כל אלו שעסקו בזה, עכדה"ק.

ונקודת הענין בביאור כל שאלותיו, דאכן כן נשתנה דורנו זה מכל הדורות הקודמים: ש"דורנו זה הוא דור הגאולה".

ובתקופתנו זו "בודאי ובודאי ללא כל ספק וספק ספיקא שכבר הגיע זמן הגאולה". "הנה זה משיח בא" - מראה באצבעו ואומר זה". ומלך המשיח כבר הכריז והודיע "עננים הגיע זמן גאולתכם". ו"בימינו אלה יש כבר גם ההתגלות דמשיח", ועתה "צריכים רק לקבל פני משיח צדקנו בפועל ממש". כפי שזכינו לשמוע את כל זה ויותר מזה מפי "נשיא דורנו משיח צדקנו", ונלקטו הדברים בספר בשורת הגאולה.

וכבר נכתבו ספרים וקונטרסים רבים להסביר ולבאר את כל הנ"ל באריכות ובפרטיות, [וגם בענין הא ד"עתידי מלך משיחנו להתכסות אחר שנגלה וישוב ויתגלה" שעל זה נאמר אשרי המחכה וגו' כדפירש רש"י סוף דניאל, ובחת"ס עה"ת פ' שמות (ד"ה למה זה שלחתני) ד"משיח צדקנו יהי נעלם אחר התגלות . וזה נסיון גדול " ואכ"מ].

ועצה טובה קמ"ל לכל מאן דבעי למיקם עלי' דהאי ענינא שפיר, לעיין היטב [לכל הפחות] בספר "והוא יגאלנו" ובספר "הנסיון האחרון" ובספר "בשורת הגאולה", מדישא ועד גמירא. ודעת לנבון נקל ומשכיל על דבר ימצא טוב.

הכ"צ יצ' 13 א' 1966

המחכה ומצפה לראות מהרה בהתגלות מלכנו
משיחנו לעיני כל בשר יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות
לארצנו והיתה להי המלוכה תיכף ומיד ממ"ש

לקט תשובות

1. אחד מהשלוחים באה”ק כתב אל הרבי בכינוס השלוחים בשנת תנש”א: לאור דברי הרבי אודות ”שנה שמלך המשיח נגלה בו” והכרזת ”ענוים הגיע זמן גאולתכם” שזוהי הכרזתו של מלך המשיח (ע”פ דברי המדרש בילקוט שמעוני), שואל אני, האם אני יכול לפרסם שהרבי מליובאוויטש הוא מלך המשיח ? על זה ענה לו הרבי בכתב: ”כמבואר בארוכה לפי ערך בהתוועדות דש”ק זו. אזכיר עה”צ”. [באותה התוועדות (ש”פ תולדות תנש”א) נאמר שיש לדבר אודות משיח עם עצמו ועם אחרים, בדברים היוצאים מן הלב, וכשידברו בדברים היוצאים מן הלב אז נכנסים אל הלב ופועלים פעולתם].

2. הרה”ח ר’ דוד נחשון שי’ הודיע להרבי על דבר התוועדות בש”ק בכפר חב”ד, בקשר לזה שהרבי הוא מלך המשיח, וקיבל תשובת הרבי בכתב בחודש סיון תנש”א ”ותהא פעולה נמשכת ובהוספה. הזמ”ג. אזכיר עה”צ”.

3. אחד מהשלוחים בעיר שיקאגו כתב לרבי: ”תלמידי ותלמידות ה’חדר’ בעיר שיקאגו קאכן זיך בענין משיח, ובעה”ב בעיר מדברים - אז אין ליובאוויטש קאכט מען זיך וועגען משיח, און אז דער ליובאוויטשער רבי איז משיח, ורואים במוחש כשמדברים בנעימות ודברים היוצאים מן הלב מתקבלים הדברים, וכבר הגיע הזמן שיענה הקב”ה לבקשת עם ישראל שיתגלה מלכנו משיחנו בקרוב ממ”ש”. בער”ח אדר א’ תשנ”ב בא המענה: ”שימשיך בבשו”ט אזכיר עה”צ”.

4. כסלו תשנ”ג, אחד מחברי המזכירות נכנס לרבי ושאל בשם כמה מראשי השלוחים:

”היות והשלוחים מתעסקים בלהט בפירסום הענין דהגיע זמן גאולתכם וכו’ (כל הזמן עודד כ”ק אדמו”ר מה”מ בחוזה בראשו הק’), וכעת ישנם שרוצים לחדש פירסום ה”יחי”, שישנו חיוב שצריך לפרסם שהרבי הוא מלך המשיח (כאן הפסיק הרבי לעודד בראשו הק’).

המשיך המזכיר: האם פירוש (הפסק של העידוד) ש”הרבי אינו מרוצה מהענין”?
-הרבי ענה בשלילה.

המזכיר: האם פירוש הדבר (של הפסק העידוד) שהרבי אינו רוצה לענות על כך ?
-הרבי ענה בחיוב.

המזכיר: האם הרבי רוצה לענות ע”כ בהזדמנות אחרת?
-תשובת הרבי היתה שלילית.

בסיום השיחה שאל המזכיר פעם נוספת, והרבי שוב לא הגיב.

המזכיר: האם יש למסור משהו לשלוחים בנושא זה ?
-הרבי ענה בשלילה.

[מתשובה זו הבינו השלוחים שהרבי אמנם אינו רוצה שיבוא העניין מצידו, אך אינו שולל זאת כלל].

5. שבט תשנ”ג, הרה”ח ר’ הלל שי’ פעוונער - רבה של קהילת חב”ד בפאריז - שאל את כ”ק אדמו”ר מה”מ בנוגע לעריכת ”קאנפירענץ” בעניני משיח, במוצש”ק פ’ בא בבי”ס ”סיני”. הוא הודיע גם על נושאי הכינוס: א. ”הגיע זמן גאולתכם” ב.

"היכוננו לביאת המשיח" ג. "יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד". נושא זה הדגיש במיוחד, וכתב שזה יודגש בוועידה, וביקש הסכמה וברכה. כ"ק אדמ"ר מה"מ אישר את כל הנ"ל.

המזכיר שב והדגיש את הענין השלישי, והזכיר שאותו ידגישו במיוחד, וכ"ק אדמ"ר מה"מ הניד שוב את ראשו להסכמה וברכה.

6. אלול תשנ"ג, אחד מחברי המזכירות הודיע על ספר "בשורת הגאולה" שיצא לאור, ואמר: "כתוב כאן על הרבי מלך המשיח, מאכט ניט אויס" ?

ע"כ הניד כ"ק אדמ"ר מה"מ בראשו הק' לשלילה.

- שוב: "זוהי הפעם הראשונה שבספר של קה"ת כתוב באופן רשמי שהרבי נק' מלך המשיח, ארט ניט" ?

הרבי הניד שוב בראשו הק' לשלילה.

- "אז אפשר להמשיך ולכתוב כן" ?

הניד הרבי בראשו הק' - לחיוב.

משיחת ב' ניסן תשמ"ח

ב' ניסן - יום ההסתלקות-הילולא דכ"ק אדמ"ר מהורש"ב, ויום התחלת הנשיאות דכ"ק מו"ח אדמ"ר נשיא דורנו, אשר, יום זה (ב' ניסן) הוא יום מיוחד בחיי הנשיא, ויום מיוחד בענין הנשיאות - התחלת הנשיאות של נשיא דורנו, הכוללת את כל המשך הנשיאות עד ביאת גואל צדק.

. . אודות נשיא ומלך - פוסק הרמב"ם שהוא "לב כל קהל ישראל". והרי ענינו של הלב הוא - שבו משכן "הדם הוא הנפש" המח' את כל הגוף . . ועד"ז בנשיא ומלך, "לב כל קהל ישראל" - "אשר יוציאם ואשר יביאם", שעל ידו נעשה (גם) המשכת חיות לבני". ובבוא יום התחלת הנשיאות (ב' ניסן) מידי שנה בשנה, ניתוסף עוד יותר בענין ה"לב", היינו, הוספה בענין החיים.

. . האמור לעיל (הוספה בענין החיים), מודגש ביותר בב' ניסן דשנה זו - ס"ח שנה (פר"ת - תשמ"ח) לנשיאות כ"ק מו"ח אדמ"ר נשיא דורנו, ס"ח בגימטריא "חיים".

. . ויש להוסיף בכהנ"ל - בעומק יותר . . הקירוב שבין המלך להעם הוא לא רק ביחס להמשכת החיות דכל העם, שמקבלים חיותם מהמלך, אלא גם לאידך גיסא - שמציאותו של המלך תלוי בהעם, "אין מלך בלא עם" . . וכמודגש גם בהכתרת המלך - שהעם מכריזים "יחי המלך" (כפי שמצינו גם במלכות בית דוד), שבזה מודגש גם שפעולת העם היא בחיי המלך, חיים של מלך.

עפ"ז מובן גם בנדו"ד - "חיים" שנה לנשיאותו של נשיא דורנו : נוסף על האמור לעיל ע"ד ההוספה בענין החיים (מידי שנה בשנה, ועאכ"כ בשנה זו שסימנה "חיים") לכל אנשי הדור ע"י נשיא הדור - הרי, גם אנשי הדור פועלים הוספה בענין החיים

אצל נשיא הדור, כאמור לעיל בענין ההכרזה "יחי המלך".

ובאותיות פשוטות:

לאחרי שישנה השלימות ד"חיים" שנה לנשיאותו (פעולתו ועבודתו) דנשיא דורנו - צ"ל הוספה עיקרית בענין החיים (גם) ע"פ פעולת העם שמכריזים "יחי המלך", שתוכנה של הכרזה זו - שכבר הגיע הזמן דהקיצו ורננו שוכני עפר - כ"ק מ"ח אדמ"ר נשיא דורנו ועד דהקיצו ורננו דוד מלכא משיחא !

וזהו גם מה שמרעישים בעקבתא דמשיחא ע"ד הצורך להכריז "עד מתי", שע"ז מקרבים ומזרזים את הגאולה - די"ל, שנוסף על הדגשת הצפי', הבקשה והדרישה על הגאולה [שיבוא משיח צדקנו בפועל ממש, באופן דמראה באצבעו ואומר זה, הנה המלך המשיח, בשר ודם, כפס"ד הרמב"ם "יעמוד מלך מבית דוד וכו' ויקבץ נדחי ישראל"], יש בהכרזה זו גם התוכן דענין ההכתרה - "יחי המלך", שע"ז פועלים ביאת דוד מלכא משיחא.

..והמעשה הוא העיקר:

יש לסיים ולהשלים את "מעשינו ועבודתינו" - כולל גם הבקשה והדרישה "עד מתי", וההכרזה "יחי המלך" דוד מלכא משיחא - בזרזות הכי גדולה, הקשורה עם שמחה וחיות. . . שע"ז פועלים כביכול ה"אחישנה" דהזרזות אצל הקב"ה. . . לגאול את בני" בזרזות הכי גדולה, תיכף ומיד ממש, "לא עיכבן המקום כהרף עין".

(90 השיחות תשמ"ח ע' 347 ואילך)

לזכרון ולעילוי-נשמת

אבי הכלה

הרה"ח אי"א נו"נ אהוב ונחמד על הבריות
מקושר בלו"נ לכ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א

הרה"ת ר' אהרן יצחק ע"ה

ב"ר חיים חנוך העניך ז"ל

לייכטר

נלב"ע י"ט מנחם-אב ה'תשנ"ד

מוקדש
לזירוז התגלותו השלימה של
כ"ק אדמו"ר שליט"א
נשיא דורנו משיח צדקנו
יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו
תיכף ומיד ממש

ולזכות
החתן הרב אברהם חיים שי'
והכלה מרת דבורה לאה תחי'
זילבר

נדפס על-ידי הוריהם
הרה"ח ר' אליעזר וזוגתו מרת ראשא איידל שיחיו זילבר
מרת דינה תחי' לייכטר